

**UCHWAŁA NR XXIX/227/17
RADY GMINY BUCZKOWICE**

z dnia 31 maja 2017 r.

w sprawie przyjęcia Programu Rewitalizacji dla Gminy Buczkowice

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.) w związku z art. 52 ust.1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U z 2015 poz.1777 ze zm.)

**Rada Gminy Buczkowice
uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się **Programu Rewitalizacji dla Gminy Buczkowice**, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Buczkowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Piotr Żądło

Załącznik do uchwały Nr XXIX/227/17

Rady Gminy Buczkowice

z dnia 31 maja 2017 r.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY BUCZKOWICE

Projekt został zrealizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej,
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Buczkowice, styczeń 2017

ZLECENIODAWCA:

GMINA BUCZKOWICE

Lipowska 730, 43-374 Buczkowice

tel.: 33 499 00 66, faks: 33 499 00 66

mail: sekretariat@buczkowice.pl, www.buczkowice.pl

ZLECENIOBIORCA:

EKO – TEAM KONSULTING

ul. Golezowska 16/125, 43-300 Bielsko-Biała

tel.: 33 486 53 53, faks: 33 486 54 54, kom. 513 100 869

mail: biuro@eko-team.com.pl, www.eko-team.com.pl

AUTORZY OPRACOWANIA:

Agnieszka Chylak

Marta Gawlik

Natalia Kosut

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie.....	4
1.1.	Podstawy prawne i charakter opracowania	4
1.2.	Definicje i wyjaśnienie pojęć.....	5
1.3.	Kontekst strategiczny Programu Rewitalizacji – powiązania z zapisami dokumentów strategicznych i planistycznych gminy	6
1.4.	Wykorzystane dane i materiały źródłowe	9
1.5.	Metodyka tworzenia Programu Rewitalizacji.....	10
2.	Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w Gminie Buczkowice	13
2.1.	Położenie gminy	13
2.1.1	Zagospodarowanie przestrzenne terenu gminy.....	15
2.1.2	Obszary przyrodnicze	16
2.2	Kultura i sztuka.....	18
2.3	Zabytki	21
2.4	Sport	23
2.5	Sfera społeczna	28
2.5.1	Obszar i liczba mieszkańców	28
2.5.2	Bezrobocie	30
2.5.3	Pomoc Społeczna	32
2.5.4	Bezpieczeństwo	35
2.6	Edukacja i opieka nad dziećmi	37
2.6.1	Ochrona zdrowia.....	42
2.7	Sfera gospodarcza	42
2.7.1	Działalność gospodarcza	43
2.8	Sfera środowiskowa.....	45
2.9	Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	49
2.10	Sfera techniczna	56
2.11	Potrzeby rewitalizacyjne.....	59
3	Delimitacja obszaru rewitalizacji	61
4	Pogłębiona diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji.....	65
5	Wizja i cele rewitalizacji	72
6	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne i mechanizmy zapewnienia ich komplementarności .	73
6.1	Podstawowe i uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	73
6.2	Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych	88
7	Finansowanie Programu Rewitalizacji.....	94
7.1	Budżet programu	94
7.2	Indykatoryne ramy finansowe przedsięwzięć	94
7.3	Mechanizmy zapewnienia komplementarności źródeł finansowania przedsięwzięć	97
8	Zarządzanie Programem Rewitalizacji	103
8.1	System wdrażania – struktury organizacyjne	103
8.2	Podmioty zaangażowane we wdrażanie Programu	105
8.3	Mechanizmy włączenia podmiotów w proces rewitalizacji.....	105
8.4	Monitoring i ocena skuteczności działań	106
8.5	System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu Programu	109
9	Załączniki	110

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawy prawne i charakter opracowania

Program został opracowany na podstawie *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 na zasadach określonych w Umowie o dofinansowanie Nr 40/VD/2016 z dnia 7 grudnia 2016 r i Regulaminie konkursu dotacji wraz z załącznikami.

Zgodnie z *Wytycznymi rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarce lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przetrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.*

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy tego procesu, m.in.:

- lokalną społeczność,
- przedsiębiorców,
- organizacje pozarządowe,
- właścicieli nieruchomości,
- organy władzy publicznej.

Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny:

- wewnątrz – poszczególne działania pomiędzy sobą,
- zewnątrz – z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych.

Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy,
- pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe,
- ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych,
- właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru,
- zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej,
- koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji,
- realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnego zasady partnerstwa, polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Rewitalizacja powinna być prowadzona zgodnie z zasadami zawartymi w umowie partnerstwa, a w szczególności z zasadami polityki przestrzennej. W *Wytycznych* podkreślono także wagę współpracy z lokalną społecznością podczas prowadzenia działań rewitalizacyjnych.

Na podstawie zapisów *Wytycznych* Zarząd Województwa Śląskiego sporządził *Zasady wsparcia rewitalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020* (Uchwała nr 2483/83/V/2015 z dnia 29 grudnia 2015 r.). Dokument określa cechy i elementy programu rewitalizacji, procedurę oceny programów rewitalizacji (pozytywna ocena Instytucji Zarządzającej RPO WSL warunkuje korzystanie z dofinansowania w ramach kilku osi priorytetowych) oraz definiuje preferencje dla projektów rewitalizacyjnych w RPO WSL na lata 2014 – 2020.

Zgodnie z zapisami dokumentu, projekty realizowane w ramach programów rewitalizacji powinny być ukierunkowane na rozwiązywanie indywidualnych problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych, ze szczególnym naciskiem na pierwszą kategorię – tak, by odgrywała ona kluczową rolę w kompleksowej rewitalizacji. Jako ostateczny cel działań wyznaczono doprowadzenie do trwałych zmian społecznych w dziedzinie zatrudnienia, integracji społecznej i edukacji.

Program Rewitalizacji dla Gminy Buczkowice został opracowany:

- w trybie i na zasadach określonych w *Wytycznych*,
- w związku z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, który dopuszcza do 31 grudnia 2023 r. realizację przedsięwzięć wynikających z programu zawierającego działania służące wyprowadzeniu obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego, przyjmowanego uchwałą rady gminy, bez uchwalania gminnego programu rewitalizacji.

Zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353) stanowią, iż „projekty polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko [...] wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko”.

Niemniej jednak według art. 48 cytowanej ustawy „Organ opracowujący projekty dokumentów [...] może, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko”.

Uzgodnienie odstąpienia przeprowadzane jest z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach i Śląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Katowicach. W związku z tym na etapie opracowania projektu Programu Rewitalizacji dla Gminy Buczkowice zwrócono się z prośbą o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach pismem nr WOOŚ.410.488.2016.AB z dnia 28 listopada uzgodnił brak potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla programu Rewitalizacji dla Gminy Buczkowice.

1.2. Definicje i wyjaśnienie pojęć

Przedstawione w niniejszym rozdziale informacje wynikają wprost z zapisów *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020* (2 sierpnia 2016 r.).

Stan kryzysowy – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
- technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Obszar zdegradowany – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie mogą obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym poportowe

i powydobywcze), powojaskowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Program rewitalizacji:

- inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji (np. lokalne programy rewitalizacji, miejskie programy rewitalizacji),
- gminny program rewitalizacji, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. poz. 1777).

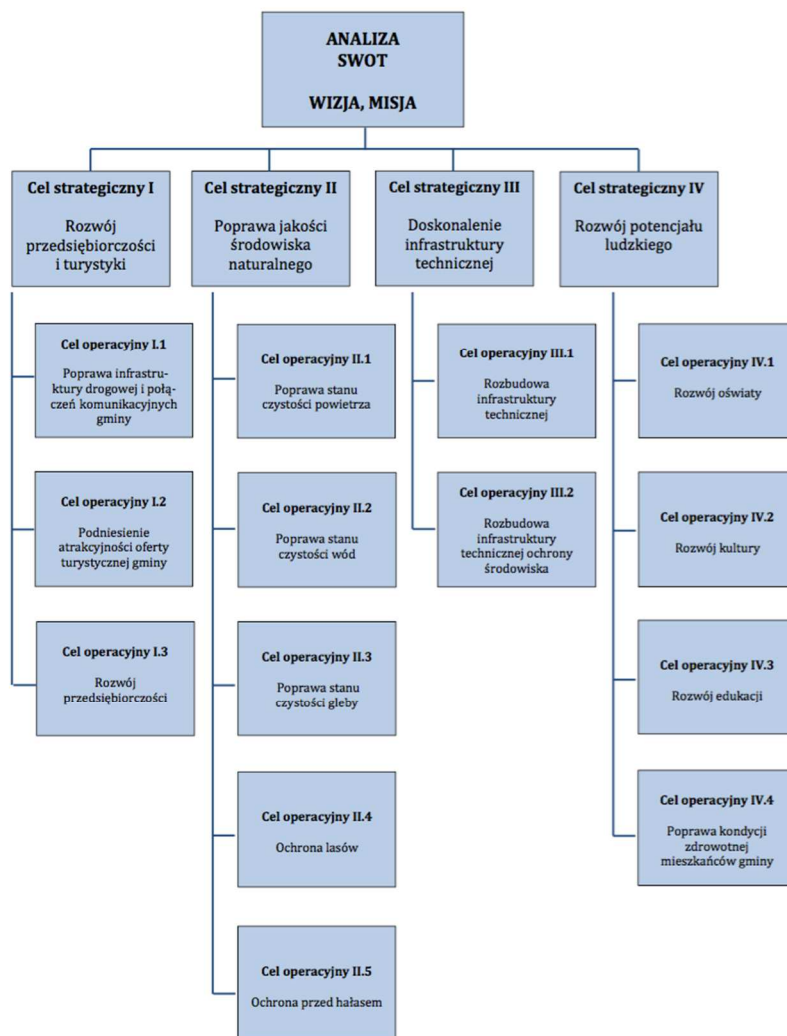
Biorąc pod uwagę powyższe Gmina Buczkowice rewitalizację prowadzi w oparciu o Program Rewitalizacji dla Gminy Buczkowice, zwany dalej Programem Rewitalizacji, Programem lub PR. Program został zaplanowany na lata 2017 – 2023.

Projekt rewitalizacyjny – projekt wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

1.3. Kontekst strategiczny Programu Rewitalizacji – powiązania z zapisami dokumentów strategicznych i planistycznych gminy

Program Rewitalizacji dla Gminy Buczkowice stanowi jedno z kluczowych narzędzi wprowadzania zmian na obszarze Gminy Buczkowice. Nie może zatem funkcjonować w oderwaniu od najważniejszych dokumentów strategicznych i planistycznych.

Strategia Rozwoju Gminy Buczkowice na lata 2015-2030 została przyjęta uchwałą nr XV/114/16 Rady Gminy Buczkowice z dnia 24 lutego 2016 roku. W strategii zapisano wizję Gminy Buczkowice w 2030 roku: „Inteligentna gmina – znaczące, nowoczesne i przyjazne dla środowiska miejsce zamieszkania, pracy, wypoczynku na dziś i na przyszłość”, a także cele strategiczne i cele operacyjne.

Rysunek 1 Cele Strategii Rozwoju Gminy Buczkowice na lata 2015-2030

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Buczkowice, 2016

Wszystkie cele strategiczne Gminy Buczkowice wpisują się w cele rewitalizacji. W ramach pierwszego celu strategicznego cele operacyjne I.1 Poprawa infrastruktury drogowej i połączeń komunikacyjnych gminy, a także celu operacyjnego I.2 Podniesienie atrakcyjności i oferty turystycznej gminy ściśle są związane z celami i priorytetami Gminy Buczkowice zapisanymi w Programie Rewitalizacji. Działania modernizacyjne i termomodernizacyjne budynków oraz wymiana kotłów w budynkach mieszkańców to zadania, które ściśle wpisują się w cel operacyjny II.1 Ochrona powietrza. Cel strategiczny III to rozbudowa infrastruktury technicznej na terenie gminy, w związku z tym zadania dotyczące wodociągów i kanalizacji wpisują się w ten cel. Warto podkreślić, iż działania w zakresie budowy kręgu tanecznego, organizacji warsztatów terapii zajęciowej, spotkaniami w OSP oraz w ramach spotkań z Kołami Gospodyń Wiejskich czy warsztatów fotograficznych ściśle związane są z priorytetem IV.2 Rozwój kultury.

Należy zaznaczyć, iż w ramach programu występuje zbieżność celów w zakresie wykluczenia społecznego, rozwoju przedsiębiorczości, wzmocnienia potencjału edukacyjnego oraz zapewnienia atrakcyjnej oferty kulturalnej i spędzania wolnego czasu.

Kolejnym dokumentem, w którym zapisano cele i kierunki działań w Gminie Buczkowice jest **Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Buczkowice** przyjęte uchwałą nr III/19/15 Rady Gminy Buczkowice z dnia 28 stycznia 2015 roku. W studium zwrócono uwagę na:

- ochronę środowiska,
- racjonalne użytkowanie terenów o wysokich walorach środowiska i dużej atrakcyjności dla rozwoju rekreacji i turystyki,
- wspieranie rozwoju infrastruktury technicznej.

Przytoczone cele rozwoju i zadania polityki przestrzennej Gminy Buczkowice wiążą się z celami rewitalizacji określonymi w niniejszym dokumencie. Szczególnie należy podkreślić korelację działań związanych z ochroną środowiska z poprawą jakości przestrzeni gminnej, turystyką, kulturą.

Plan Odnowy Miejscowości Buczkowice na lata 2014 – 2020 został przyjęty uchwałą nr XI/83/15 Rady Gminy Buczkowice z dnia 28 października 2015 roku.

Plan Odnowy Miejscowości Rybarzowice na lata 2014 – 2020 został przyjęty uchwałą nr XI/86/15 Rady Gminy Buczkowice z dnia 28 października 2015 roku.

Plan Odnowy Miejscowości Kalna na lata 2014 – 2020 został przyjęty uchwałą nr XI/85/15 Rady Gminy Buczkowice z dnia 28 października 2015 roku.

Plan Odnowy Miejscowości Godziszka na lata 2014 – 2020 został przyjęty uchwałą nr XI/84/15 Rady Gminy Buczkowice z dnia 28 października 2015 roku.

W ramach POM na obszarze wszystkich sołectw jako priorytet zaplanowano inwestycje związane z: budową, przebudową oraz zmianą nawierzchni dróg gminnych, z uwagi, że barierą rozwoju społeczno – ekonomicznego gminy jest brak dobrej jakości dróg.

Priorytet ten jest zbieżny z zaplanowanymi działaniami w ramach niniejszego Programu Rewitalizacji. Jako ważne dziedziny, w zakresie których zaplanowano zadania w Programach Odnowy Miejscowości Gminy Buczkowice, wymieniono:

- inwestycje dotyczące kształtowania przestrzeni publicznej, które mają podnieść atrakcyjność obszarów wiejskich,
- modernizację infrastruktury kulturalnej, która zapewni odpowiednie warunki do organizowania i animowania uczestnictwa społeczności wiejskiej w wydarzeniach artystycznych, kulturalnych czy integracyjnych,
- rozbudowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Wszystkie te działania są zbieżne z celami zapisanymi w Programie Rewitalizacji dla Gminy Buczkowice.

Potrzeba opracowania Programu Rewitalizacji wynika również z: **Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Buczkowice na lata 2013-2018** której misją jest „Dążenie do maksymalnego usprawnienia w codziennym funkcjonowaniu mieszkańców Gminy Buczkowice zagrożonych marginalizacją poprzez wykorzystanie aktywności ludzkiej oraz zasobów Gminy i Powiatu”. Głównym celem strategii jest „Zapewnienie mieszkańcom warunków sprzyjających osobistemu rozwojowi oraz dążenie do poprawy standardu życia poprzez wzrost produktywnego zatrudnienia i eliminacji negatywnych zjawisk patologii, form dyskryminacji a także wykluczenia społecznego.”

Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Buczkowice została przyjęta uchwałą nr XXVII/178/13 z dnia 27 lutego 2013 roku. W ramach zamierzeń inwestycyjnych w aktualizacji założeń zapisano, iż w zakresie zaopatrzenia w ciepło budownictwa przyjęto realizację zadań takich jak:

- poprawa jakości powietrza,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł niskiej emisji poprzez eliminowanie tych źródeł, realizację przedsięwzięć termomodernizacyjnych.

Działania te są spójne z zaplanowanymi celami i zadaniami w niniejszym Programie Rewitalizacji.

Plan gospodarki niskoemisyjnej na terenie Gminy Buczkowice został przyjęty do realizacji uchwałą nr XI/79/15 Rady Gminy Buczkowice z dnia 28 października 2015 roku.

W ramach PGN zaplanowano działania polegające na modernizacji budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych polegające na wymianie źródeł ciepła, dociepleniu ścian zewnętrznych oraz wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii, co jest zbieżne z zadaniami zapisanymi w niniejszym Programie Rewitalizacji.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej zakłada także realizację działań polegających na budowie i rozbudowie ścieżek rowerowych, zadanie to jest zbieżne z zaplanowanym w ramach Programu Rewitalizacji zadaniem dotyczącym zagospodarowania brzegów potoku Żylicza połączonym z budową ścieżki dydaktycznej.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej zakłada także modernizację ciągów komunikacyjnych, co jest zbieżne z zapisami niniejszego programu Rewitalizacji.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Buczkowice na lata 2009-2016 został przyjęty uchwałą nr XXXIX/208/09 Rady Gminy Buczkowice z dnia 2 grudnia 2009 roku.

W ramach Programu Ochrony Środowiska na terenie gminy zaplanowano:

- budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami,
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych,
- budowa i organizacji tras rowerowych,
- poprawa stanu technicznego dróg gminnych,
- tworzenie ścieżek przyrodniczo – dydaktycznych.

Wszystkie te działania są spójne z zaplanowanymi zadaniami zapisanymi w niniejszym Programie Rewitalizacji dla Gminy Buczkowice.

1.4. Wykorzystane dane i materiały źródłowe

Dokumenty i akty prawne:

- *Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji* (Dz.U. 2015 poz. 1777),
- *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020* (Ministerstwo Rozwoju, Warszawa, 2 sierpnia 2016).

W niniejszym opracowaniu wykorzystano zebrane indywidualnie dane i materiały źródłowe pochodzące od:

- *Urzędu Gminy Buczkowice,*
- *Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach,*
- *Gminnego Ośrodka Kultury w Buczkowicach,*
- *Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej,*
- *Zarządu Dróg Powiatowych w Bielsku-Białej,*
- *Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach,*
- *Komisariatu Policji w Szczyrku,*
- *Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie.*

Korzystano także z danych Urzędu Gminy Buczkowice odnośnie powierzchni sołectw, liczby mieszkańców poszczególnych sołectw i całej gminy, instytucji obsługujących gminę pod kątem kulturalnym, społecznym, ochrony mienia i zdrowia.

Urząd Gminy w Buczkowicach był doskonałym źródłem informacji o stanie dróg gminnych, liczbie i stanie obiektów sportowych i rekreacyjnych, a także stanie i wyposażeniu placówek oświatowych.

Dane pomocne w opracowaniu diagnozy problemów społecznych, środowiskowych i infrastrukturalnych pozyskano w badaniach ankietowych od mieszkańców, sołtysów, przedsiębiorców i organizacji społecznych działających na terenie poszczególnych sołectw gminy Buczkowice.

Wzięto również pod uwagę informacje takie jak:

- *statystyka stałych mieszkańców w Gminie Buczkowice - stan na 31.12.2015 r.,*
- *statystyka czasowych mieszkańców w Gminie Buczkowice - stan na 31.12.2015 r.,*
- *informacja o stanie mienia komunalnego obejmująca okres od 01.01.2015 r. do 31.12.2015 r.*

Wykorzystano jednocześnie dokumenty strategiczne Gminy Buczkowice takie jak:

- *Strategia Rozwoju Gminy Buczkowice na lata 2015-2030,*
- *Program Wspierania Rodziny na lata 2014-2016,*
- *Gminny program przeciwdziałania przemocy w oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Buczkowice na lata 2016-2022,*
- *Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Buczkowice na lata 2013-2018,*
- *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2016,*
- *Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2016 – 2023,*

- *Program współpracy Gminy Buczkowice z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2016,*
- *Plan Odnowy Miejscowości Rybarzowice na lata 2014 – 2020 do realizacji zadań w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 działania Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich,*
- *Plan Odnowy Miejscowości Godziszka na lata 2014 – 2020 do realizacji zadań w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 działania Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich,*
- *Plan Odnowy Miejscowości Buczkowice na lata 2014 – 2020 do realizacji zadań w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 działania Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich,*
- *Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Sołectwa Kalna,*
- *Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Sołectwa Godziszka,*
- *Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Sołectwa Rybarzowice,*
- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,*
- *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Buczkowice dla obszaru Sołectwa Buczkowice,*
- *Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Buczkowice,*
- *Plan gospodarki niskoemisyjnej na terenie Gminy Buczkowice,*
- *Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Buczkowice.*

Do opracowania programu Rewitalizacji Gminy Buczkowice zostały wykorzystane również diagnozy i analizy określone w: Strategii Rozwoju Gminy Buczkowice, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Buczkowice, Planach Odnowy Miejscowości oraz w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej na terenie Gminy Buczkowice.

1.5. Metodyka tworzenia Programu Rewitalizacji

Opracowanie Programu Rewitalizacji dla Gminy Buczkowice podzielono na trzy główne etapy:

1. diagnostyczny: obejmujący analizę uwarunkowań społecznych, gospodarczych, środowiskowych, infrastrukturalnych, przestrzennych i funkcjonalnych oraz przeprowadzenie konsultacji społecznych celem poznania potrzeb i oczekiwań interesariuszy,
2. projektowy: wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, określenie wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, określenie celów rewitalizacji oraz wskazanie projektów rewitalizacyjnych,
3. przygotowanie Programu Rewitalizacji.

W ramach etapu diagnostycznego do instytucji zajmujących się polityką społeczną, edukacją, rynkiem pracy, infrastrukturą drogową i bezpieczeństwem zwrócono się z prośbą o przedstawienie możliwie najaktualniejszych danych dotyczących sytuacji na obszarze poszczególnych sołectw w gminie. Biorąc pod uwagę pozyskane informacje oraz dane znajdujące się w BDL GUS dokonano analizy uwarunkowań społecznych, gospodarczych, środowiskowych, infrastrukturalnych, przestrzennych i funkcjonalnych. Na tym etapie przeprowadzono również konsultacje społeczne w formie ankietyzacji losowej grupy mieszkańców oraz przedsiębiorców i organizacji pozarządowych działających na obszarze gminy. Ankietyzacja miała na celu zbadanie potrzeb mieszkańców w zakresie polepszenia jakości życia, określenia miejsc cechujących się największym zaniedbaniem oraz wskazanie najważniejszych problemów z jakimi boryka się gmina. Formularz ankiety zamieszczono poniżej.

Ankieta dotycząca rewitalizacji w Gminie Buczkowice

Szanowni Państwo,

Gmina Buczkowice przystąpiła do opracowania Programu Rewitalizacji dla Gminy Buczkowice który obejmował będzie część obszaru gminy z największymi problemami społeczno gospodarczymi. Opracowany plan stanowił będzie podstawę do ubiegania się o dotację z funduszy europejskich przy realizacji projektów rewitalizacyjnych.

Niniejsza ankieta ma na celu zbadanie potrzeb mieszkańców w zakresie polepszenia jakości życia, określenie miejsc cechujących się największym zaniedbaniami oraz wskazanie najważniejszych problemów z jakimi boryka się gmina.

Prosimy o wypełnienie ankiety i złożenie jej w Urzędzie Gminy na dzienniku podawczym lub przesłanie na adres mailowy Eko-Team Konsulting biuro@eko-team.com.pl do dnia 20 września 2016 r.

Z upoważnienia Wójta Gminy Buczkowice
Firma EKO-TEAM KONSULTING
Agnieszka Chylak

1. W gminie Buczkowice:

- mieszkam jestem zatrudniony/zatrudniona
 prowadzę działalność gospodarczą uczę się

2. Jeżeli mieszka Pan / Pani w gminie Buczkowice proszę wskazać miejscowość i ulicę.

- Buczkowice Rybarzowice Godziszka Kalna ulica: .....

3. Jak ocenia Pani / Pan poniższe aspekty funkcjonowania gminy Buczkowice, wpływające na warunki życia mieszkańców? Proszę postawić znak „X” w odpowiedniej kolumnie.

Aspekt funkcjonowania gminy	1 – bardzo źle	2 – źle	3 – dostatecznie	4 – dobrze	5 – bardzo dobrze
integracja lokalnej społeczności					
aktywność społeczna mieszkańców					
zaangażowanie mieszkańców w sprawy lokalne					
patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie)					
ubóstwo					
oferta placówek kulturalnych					
bezpieczeństwo publiczne					
opieka przedszkolna					
oferta edukacyjna szkół podstawowych i ponadpodstawowych					
baza sportowa i rekreacyjno-wypoczynkowa					
sytuacja na rynku pracy					
poziom rozwoju sektora usług i handlu					
wsparcie dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw					
poziom inwestycji gospodarczych realizowanych w gminie					
przedsiębiorczość mieszkańców					
dostęp do nowoczesnych technologii					
dostępność terenów inwestycyjnych					
wykorzystanie potencjału turystycznego gminy					
promocja gminy					
stan infrastruktury technicznej (wodociągowa, kanalizacyjna itp.)					
ilość i stan techniczny zasobów mieszkaniowych gminy					
stan infrastruktury komunikacyjnej: drogi, chodniki, parkingi, oświetlenie, połączenia komunikacyjne, ścieżki rowerowe.					
stan techniczny zabytków					
gospodarka komunalna (odpadami i ściekami)					
zanieczyszczenie środowiska naturalnego					
estetyka i funkcjonalność przestrzeni publicznych					
świadomość ekologiczna mieszkańców					

4. Jakie dodatkowe działania mogłyby realizować istniejące już na terenie gminy organizacje społeczne?

.....

5. Które miejsca w gminie są najbardziej zaniedbane? Proszę wskazać maksymalnie trzy miejsca w każdej kategorii i określić co wymaga poprawy.

- budynki:

a) .....

b) .....

c) .....

- obszary naturalne:

a) .....

b) .....

c) .....

- drogi / chodniki:

a) .....

b) .....

c) .....

- inne (jakie?):

a) .....

b) .....

c) .....

6. Jakie działania powinna prowadzić gmina, by mieszkańcy czuli się lepiej w swoim miejscu zamieszkania? Proszę o wskazanie maksymalnie trzech działań.

a) .....

b) .....

c) .....

7. Czy uczestniczy Pan / Pani w wydarzeniach / działaniach kulturalnych i integracyjnych prowadzonych przez gminę? Jeżeli tak, proszę wskazać w jakich, jeżeli nie to proszę wskazać dlaczego. Tak Nie

.....

8. Czego najbardziej brakuje w okolicy miejsca Pana / Pani zamieszkania? Proszę wybrać maksymalnie pięć punktów stawiając znak „X” w odpowiedniej kolumnie.

Rekreacyjnych terenów zielonych	
Placów zabaw	
Siłowni na wolnym powietrzu	
Obiektów sportowych	
Ścieżek rowerowych	
Nowych dróg	
Chodników	
Oświetlenia ulic	
Połączeń komunikacją publiczną	

Przedszkoli	
Żłobków	
Świetlic dla dzieci i młodzieży	
Zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży	
Zajęć kulturalnych, sportowych i edukacyjnych dla dorosłych	
Możliwości zdobycia nowych kwalifikacji zawodowych	
Miejsc pracy	
Terenów inwestycyjnych	
Infrastruktury i obiektów przyciągających turystów	

9. Inne uwagi / sugestie:

.....

.....

Rysunek 2. Wzór ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców, przedsiębiorców i sołtysów

Źródło: opracowanie własne w konsultacji z UG Buczkowice

Ankietyzacja została przeprowadzona wśród mieszkańców i przedsiębiorców poszczególnych miejscowości Gminy Buczkowice w okresie 1-20 września 2016 roku. Rozdysponowano na terenie gminy 2300 ankiet, a otrzymano 34 wypełnione ankiety.

Na etapie diagnostycznym przeprowadzono także indywidualne wywiady z sołtysami, przedsiębiorcami i przedstawicielami organizacji społecznych w gminie. Podczas wywiadów koncentrowano się na problemach występujących na obszarze poszczególnych sołectw (wraz z miejscami ich szczególnej koncentracji), potencjale rozwojowym miejscowości oraz potrzebach rewitalizacyjnych. Uzyskane w toku ankietyzacji oraz zebrane podczas wywiadów informacje pozwoliły na uzupełnienie analizy sytuacji na obszarze gminy.

Etap projektowy obejmował wyznaczenie na podstawie opracowanej diagnozy obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Przy wyznaczaniu obszaru rewitalizowanego wzięto pod uwagę tereny cechujące się koncentracją negatywnych zjawisk oraz mające istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego. Biorąc pod uwagę zidentyfikowane negatywne zjawiska oraz charakter potrzeb rewitalizacyjnych określono wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji oraz cele i kierunki działań. Następnie wskazano projekty rewitalizacyjne, które są kluczowe z punktu widzenia wychodzenia obszaru ze stanu kryzysowego.

Ostatnim etapem było przygotowanie Programu Rewitalizacji, przy szczególnym uwzględnieniu kwestii finansowania planowanych projektów, mechanizmów zapewnienia ich komplementarności, systemu wdrażania Programu, systemu monitoringu i ewaluacji oraz spójności działań przewidzianych w Programie z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy.

2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w Gminie Buczkowice

2.1. Położenie gminy

Gmina Buczkowice znajduje się w południowej części województwa śląskiego, na zachodnim pograniczu Beskidu Śląskiego oraz wschodnim Kotliny Żywieckiej. Gmina graniczy:

- od północy z Gminą Wilkowice (powiat bielski),
- od południa z Gminą Lipowa (powiat żywiecki),
- od wschodu Gminą Łodygowice (powiat żywiecki),
- od zachodu z Miastem Szczyrk (powiat bielski).

Gminę tworzą cztery sołectwa: Buczkowice, Rybarzowice, Godziszka oraz Kalna, które tworzą powierzchnię 19,40 km².

Rysunek 2 Lokalizacja gminy Buczkowice na tle powiatu bielskiego i województwa śląskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy zamieszczonej na stronie http://katowice.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_slaskie/portrety_gmin/powiat_bielski/gmina_buczkowice.pdf

Gmina Buczkowice jest typową gminą podmiejską stanowiącą bardzo atrakcyjny teren do zamieszkania. Dzięki ciszy oraz spokojowi teren ten stanowi bardzo dobre miejsce do uprawiania czynnej rekreacji i odpoczynku. Położenie gminy na trasie do malowniczych miejscowości Szczyrku i Wisły oraz bliskie sąsiedztwo Jeziora Żywieckiego stanowią o jej turystycznej atrakcyjności. Otaczające gminę porośnięte lasami iglastymi szczyty Beskidu Śląskiego są doskonałym miejscem do organizowania zarówno letniego jak i zimowego wypoczynku.

Tabela 1 Powierzchnia sołectw Gminy Buczkowice

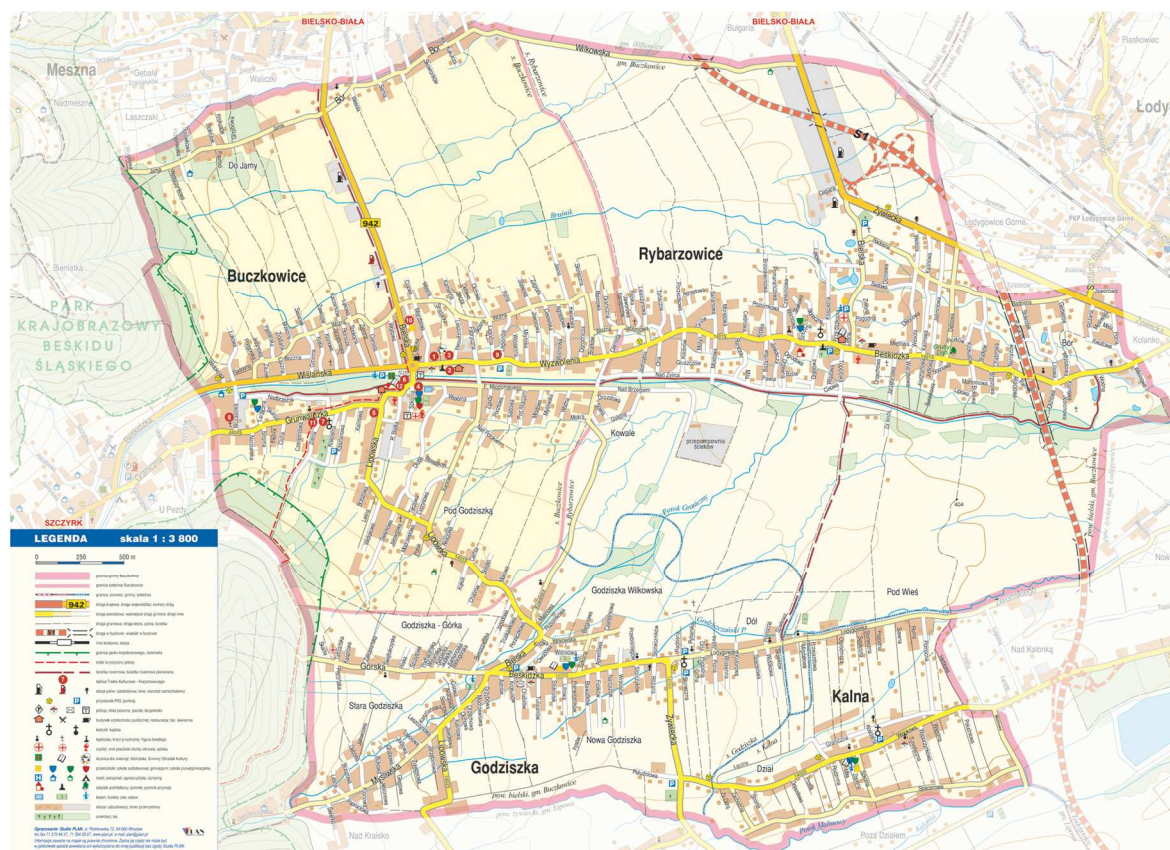
L.p.	Sołectwo	Powierzchnia
1.	Buczkowice	653 ha
2.	Rybarzowice	838 ha
3.	Godziszka	312 ha
4.	Kalna	130 ha

Źródło: Urząd Gminy Buczkowice

Korzystne położenie gminy, tzn. w pobliżu ciągów komunikacyjnych łączących północ Europy z południem, a także:

- bliskość dużych aglomeracji miejskich oraz ośrodków badawczo-rozwojowych (Bielsko-Biała 15 km, Katowice 70 km, Kraków 100 km),
- bliskość przejść granicznych (z Czechami - Cieszyn, ze Słowacją – Zwardoń, Korbielów, Ujsoły, Chyżne),

czyni Gminę Buczkowice dostępną dla turystów i inwestorów. Ze względu na swoje położenie przy drodze ekspresowej S1 gmina jest atrakcyjna także jako miejsce prowadzenia działalności gospodarczej.

Rysunek 3 Położenie sołectw gminy Buczkowice

Źródło: Urząd Gminy Buczkowice

2.1.1 Zagospodarowanie przestrzenne terenu gminy

Tereny osadnicze w Gminie Buczkowice są zwarte, położone przede wszystkim przy drogach wojewódzkich 942 i 69, drogach powiatowych 1401 S, 1404 S, 1405 S, S-1402 S, 1400 S oraz przy drogach gminnych. Ponadto w Rybarzowicach przy drodze krajowej zlokalizowane są tereny przemysłowe.

Na powierzchni 1946 ha w gminie użytki rolne zajmują 1378 ha, co stanowi około 70% powierzchni gminy, bardzo małą powierzchnię jak na gminę o wysokich walorach turystyczno – rekreacyjnych stanowią lasy i grunty leśne – około 109 ha to ok 5,6% powierzchni gminy.

Szczegółowe zestawienie struktury użytkowania terenów przedstawiono w tabeli.

Tabela 2 Struktura użytkowania gruntów w gminie

L.p.	Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Udział procentowy
1	Powierzchnia całkowita Gminy Buczkowice	1946	100,00
2	Użytki rolne	1378	70,81
3	Grunty orne	859	44,14
4	Ląki	286	14,70
5	Pastwiska	201	10,33
6	Sady	32	1,64
7	Lasy i grunty leśne	109	5,60
8	Pozostałe	446	22,92

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2015

Jak wynika z danych przedstawionych przez GUS, na przestrzeni ostatnich 6 lat (2010-2015 r.), z roku na rok ilość terenów przeznaczonych na cele rolnicze maleje (w roku 2012 łączna powierzchnia terenów rolnych wyniosła 1404 ha, a w roku 2015 - 1378 ha). Zwiększa się natomiast udział gruntów zurbanizowanych i zabudowanych (ich powierzchnia w 2012 r. wyniosła 371 ha, a w 2015 r. 388 ha).

Ze względu na warunki fizjograficzne, na terenie Gminy Buczkowice występują wyłącznie gleby charakterystyczne dla terenów górzystych i podgórskich, kamieniste, wytworzone z glin lekkich i piasków gliniastych, a ich typy ściśle związane są z podłożem geologicznym, warunkami klimatycznymi, stosunkami wodnymi, itp.

Na przedmiotowym obszarze występują następujące typy gleb:

- gleby biellicowe i pseudobiellicowe wytworzone z glin średnich lub ciężkich, gleby te dominują na całym obszarze,
- gleby brunatne wylugowane, wytworzone podobnie jak gleby biellicowe z glin średnich, gleby te występują na płaskich terenach i zboczach o ekspozycjach południowych,
- mady brunatne wytworzone z osadów aluwialnych, gleby te występują w dnach większych dolin (dolina potoku Żylica),
- gleby brunatne namyte oraz gleby glejowe wykształcone na wskutek nadmiernego zawilgocenia, gleby te występują w nieckowatych i płaskodennych dolinkach bocznych i obniżeniach terenowych.

Na obszarze gminy występują na ogół gleby klasy IVb-V, sporadycznie występują gleby klasy IVa, głównie w sąsiedztwie potoku Granicznego, na wzniesieniu pomiędzy Godziszką a Rybarzowicami oraz na północ od Białej.

Występuje duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych. Średnio na jedno gospodarstwo przypada od kilku do kilkunastu pól. Średnia wielkość gospodarstwa wynosi około 1,23 ha przy średniej w powiecie bielskim 2,8 ha.

Bardzo duża ilość gospodarstw (około 63%) nie prowadzi produkcji, jest to niekorzystne zjawisko, ze względu na odlogowanie pól, co powoduje ubożenie gleby i zmniejszanie się wartości uprawowej gruntów ornych. W około 35% gospodarstw prowadzona jest produkcja wyłącznie i głównie na własne potrzeby, natomiast tylko w 1,5% gospodarstw rolnych (22 sztuki) prowadzona jest produkcja na rynek.

W ostatnich latach zauważalne jest zaniechanie produkcji rolniczej przez mieszkańców Gminy Buczkowice. Mieszkańcy wyrażają zaniepokojenie zarastaniem terenów rolniczych oraz rozprzestrzenianiem się Barszczu Sosnkowskiego na nieużytkowanych działkach rolniczych oraz wiosennym wypalaniem traw.

2.1.2 Obszary przyrodnicze

Obszar gminy Buczkowice położony jest w obrębie makroregionu fizyczno-geograficznego Beskidy Zachodnie, który reprezentuje na tym terenie mezoregion Kotlina Żywiecka, który rozciąga się w tym rejonie między Beskidem Śląskim (od strony zachodniej) a Beskidem Małym (od strony wschodniej), usytuowując gminę u podnóża gór: Skaliste, Magura i Skrzyczne. Teren gminy można określić jako silnie pofałdowany, z dużymi obniżeniami, ze znacznym spadkiem w kierunku wschodnim oraz licznymi przewyższeniami terenu. Charakterystyczne dla tej gminy są wcięte jamy rzek oraz pofałdowania powierzchni zgodnie z kierunkiem równoleżnikowym. Przeważają tu utwory jednostki śląskiej należące do kredy oraz paleogenu, które możemy zauważyć jako piaskowce, łupki i zlepieńce. Osady najmłodszej formacji geologicznej – czwartorzędu, zostały wykształcone jako ropy, gliny, piaski zwiaterelinowe, a w dolinach rzecznych muły, piaski i żwiry.

Klimat panujący na obszarze Gminy Buczkowice jest kształtowany przez nize oraz wyże baryczne z zachodu, przynoszące polarno-morskie powietrze oraz silną zmienność pogodową tj. odwilże w zimie oraz zachmurzenia i opady w lecie. Na stosunki klimatyczne mają również wpływ wysokości bezwzględne, deniwelacje, orografia oraz urzeźbienie terenu. Skutkiem tych wpływów jest różnicowanie warunków klimatycznych zmieniających się wraz ze wzrostem metrów nad poziomem morza oraz nad poziom lokalnych dolin.

Część obszaru Gminy Buczkowice, przy granicy zachodniej, na terenie sołectw Buczkowice i Godziszka, położona jest w obrębie Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego i jego otuliny. Innych wielkoobszarowych form ochrony przyrody, ustanowionych w ramach ustawy o ochronie przyrody, na terenie gminy nie ma.

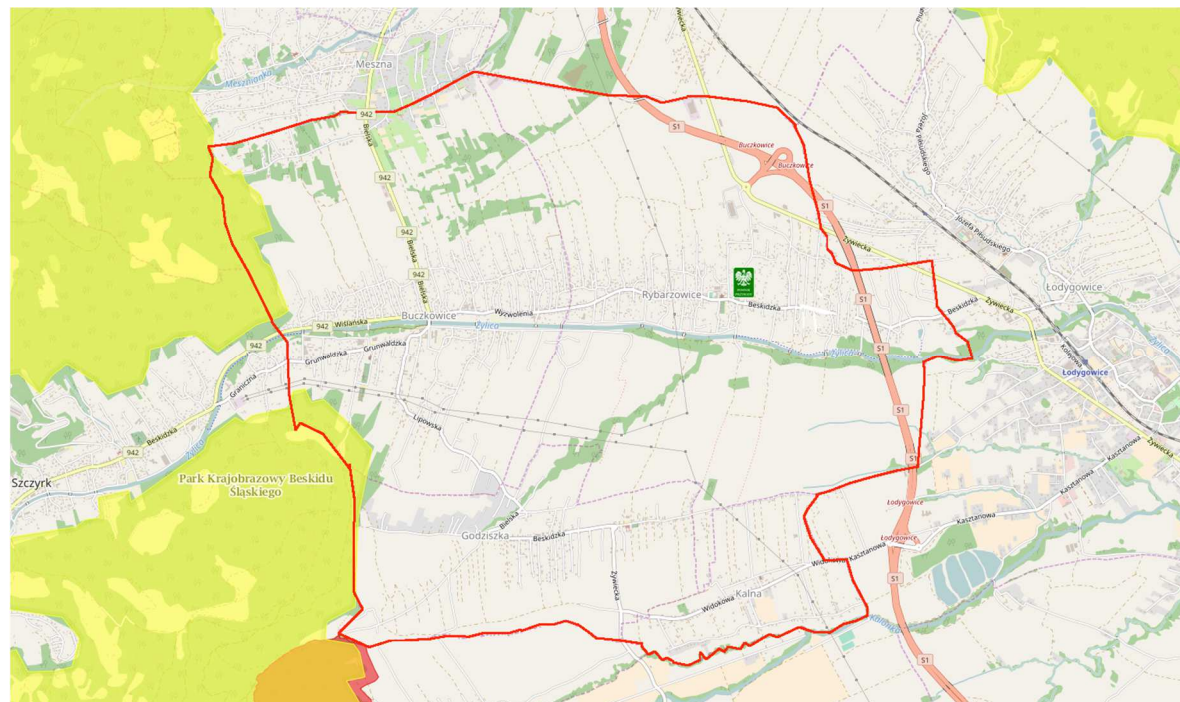
Gmina Buczkowice zlokalizowana jest poza obszarami Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. W części południowo-zachodniej, na terenie sołectwa Godziszka, Gmina Buczkowice graniczy na bardzo małym odcinku ze Specjalnym Obszarem Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Beskid Śląski” (kod obszaru PLH240005).

Tabela 3 Pomnik przyrody ożywionej na terenie Gminy Buczkowice

Lokalizacja	Obiekt	Kategoria obiektu	Obwód pnia
Posesja prywatna położona w Rybarzowicach na ulicy Bielskiej 475	Dąb szypułkowy	Drzewo wolnostojące	300 cm

Źródło: Wojewódzki Konserwator Przyrody w Katowicach. Rejestr pomników przyrody, 2016

Spośród obiektów chronionych na terenie gminy występuje 1 pomnik przyrody, którego lokalizacja została zaznaczona na poniższej mapie.

Rysunek 4 Mapa gminy Buczkowice z uwzględnieniem Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego oraz Pomników Przyrody

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

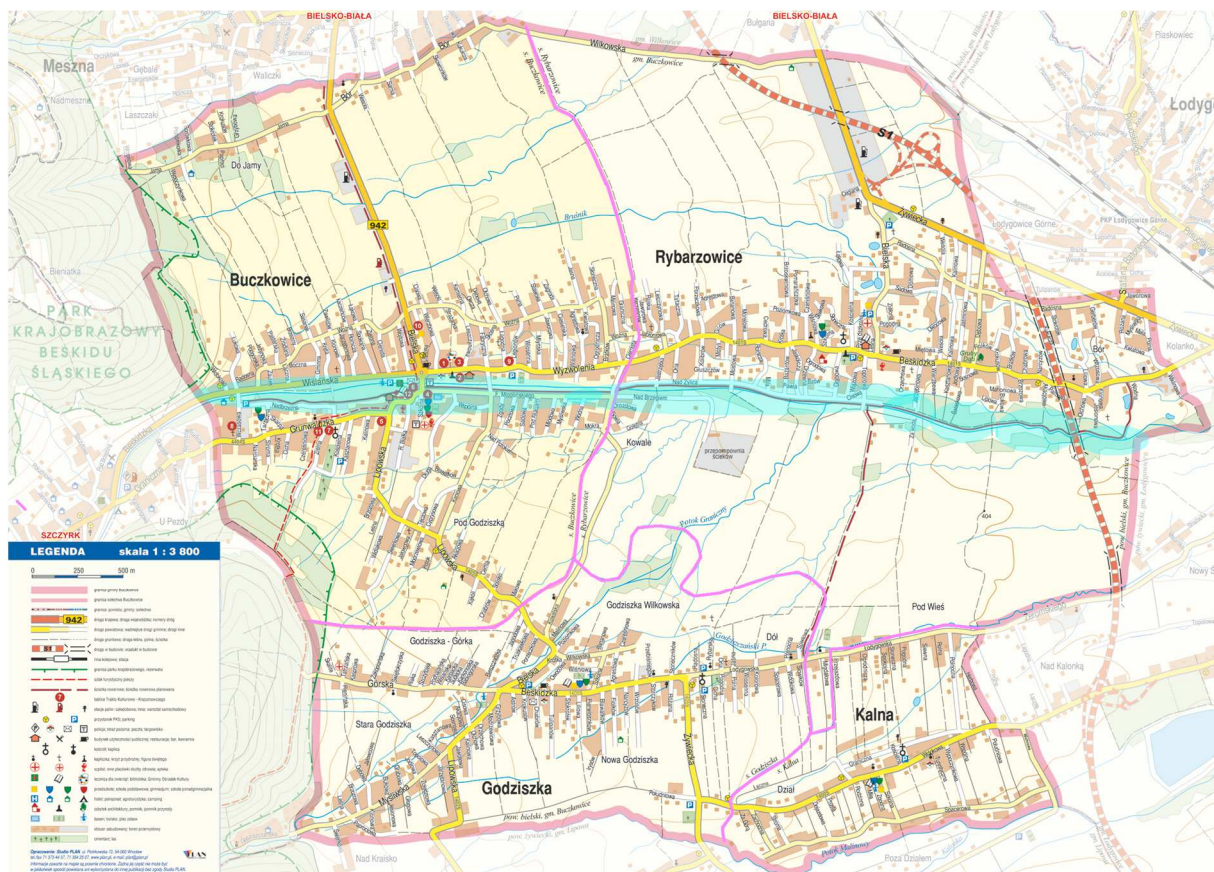

- 2 gatunki ssaków ziemnowodnych objętych ochroną gatunkową i wpisanych do załącznika II dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (bóbr europejski i wydra).

Przeprowadzone wywiady w terenie oraz badania wykazały szereg zjawisk, które są zagrożeniem dla walorów przyrodniczych otoczenia Żylicy i Potoku Granicznego, w tym dla gatunków roślin i zwierząt, a także dla struktury ekosystemów, które decydują o wysokich walorach przyrodniczych przedmiotowego obszaru.

Przykładem takich zjawisk jest niszczenie roślinności przybrzeżnej, deptanie cennych roślin, łamanie gałęzi i zarośli w celu stworzenia miejsca spotkań, biwakowanie i palenie ognisk w terenach do tego nieprzeznaczonych.

Na mapce poniżej zaznaczono przebieg potoku Żylica przecinającego sołectwo Buczkowice i Rybarzowice, na terenie których najbardziej nasilone są wyżej wymienione zjawiska.

Rysunek 6 Przebieg potoku Żylica przecinającego sołectwo Buczkowice i Rybarzowice

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy udostępnionej przez Urząd Gminy Buczkowice

2.2 Kultura i sztuka

Na terenie gminy działalność kulturalną prowadzi Gminny Ośrodek Kultury w Buczkowicach oraz Gminna Biblioteka Publiczna im. S. Staszica w Buczkowicach wraz z trzema filiami w Rybarzowicach, Godziszce i Kalnej.

Od lipca 2002 roku siedzibą Gminnego Ośrodka Kultury jest budynek przy ulicy Wyzwolenia 554 w Buczkowicach, który wraz ze znajdującą się po przeciwnej stronie ulicy salą widowiskową Sokolnia oraz przylegającym do niej terenem rekreacyjnym, tworzą atrakcyjne centrum kulturalno-rekreacyjne miejscowości.

Działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Buczkowicach to realizacja celów statutowych, które polegają przede wszystkim na:

- organizowaniu przeglądów, konkursów, imprez kulturalnych i rekreacyjnych o charakterze gminnym, powiatowym, wojewódzkim i ogólnopolskim,
- prowadzeniu zajęć artystycznych i kół zainteresowań, zajęć sportowych dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych z terenu Gminy Buczkowice,
- prowadzeniu świetlicy popołudniowej GOK,
- ochronie dziedzictwa kulturowego,
- popularyzacji czytelnictwa,

- redagowaniu i wydawaniu lokalnego periodyku „Gazeta Gminna”,
- współpracy z nieformalnymi grupami młodzieżowymi oraz różnorodnymi organizacjami działającymi na terenie Gminy Buczkowice.

Efekty pracy ośrodka to szeroko rozumiana edukacja kulturalna gminnej społeczności, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci, młodzieży i dorosłych, wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci wiejskich w stosunku do dzieci z miasta oraz oddziaływanie profilaktyczne.

Zajęcia organizowane na terenie wszystkich sołectw rocznie dla około 800 osób przedstawia tabela nr 4.

Tabela 4 Zajęcia organizowane przez Gminy Ośrodek Kultury na terenie Gminy Buczkowice

ZAJĘCIA ORGANIZOWANE W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH GMINY	
BUCZKOWICE	Zajęcia twórczości plastyczno-ceramicznej
	Koło twórczości plastycznej
	Warsztaty ceramiczne dla osób początkujących (gr. starsza i młodsza)
	Zajęcia ceramiczne dla osób zaawansowanych
	Zajęcia muzyczno-ruchowe
	Zajęcia tańca współczesnego (4-6latki, kl. I-III, kl. IV-VI, gimnazjum i liceum)
	Zajęcia teatralne (grupa starsza i młodsza)
	Zabawy w teatr
	Zajęcia szachowe
	Zajęcia kickboxing & boks
	Nauka gry na instrumentach dętych
	Zajęcia wokalne (grupa starsza i młodsza)
	Sekcja piłki siatkowej
	Zajęcia sportowe dla młodzieży ponadgimnazjalnej
	Break-dance
	Zumba Tomic/ Warsztaty baletowe (4-6 lat, 7-12 lat)
	Joga (dwie grupy)
	Aerobik
	Zumba
KALNA zajęcia odbywające się w budynku ZSPiG nr 4	Koło twórczości plastycznej
	Zajęcia z języka niemieckiego
	Rytmika dla najmłodszych
	Taniec współczesny
GODZISZKA zajęcia odbywające się w budynku ZSPiG nr 2 w Godziszce	Koło twórczości plastycznej
	Zajęcia rytmiczne
	Zajęcia szachowe
	Taniec współczesny
	Chór „Echo Godziszki”
RYBARZOWICE zajęcia odbywające się w budynku ZSPiG nr 3	Koło twórczości plastycznej
	Zajęcia szachowe
	Taniec współczesny
	Zajęcia rytmiczne

Źródło: Gminny Ośrodek Kultury

Gminny Ośrodek Kultury w Buczkowicach jest organizatorem wielu imprez kulturalnych nie tylko na terenie Buczkowic, ale także na obszarze pozostałych miejscowości gminy. Są to między innymi imprezy o zasięgu gminnym, powiatowym i wojewódzkim. GOK organizuje różnorodne festyny, koncerty, wystawy, przeglądy, a także takie przedsięwzięcia w ramach projektów jak:

- „*Miniatury Teatralne*” - przegląd spektakli amatorskich zespołów teatralnych i monodramów połączony z warsztatami teatralnymi dla dzieci i młodzieży oraz instruktorów,
- „*Bliskie Spotkania z Teatrem*” - edukacja teatralna,
- „*Zdrowe i twórcze dziecko*” - zajęcia z zakresu ceramiki wraz z elementami integracji,
- „*Jesienne Dni Książki*” - promocja czytelnictwa.

Stałymi imprezami w kalendarzu wydarzeń kulturalnych są:

- festyny dla mieszkańców wsi i okolic oraz wszystkich turystów odwiedzających naszą gminę - "*Zielenią się buki*" w Buczkowicach, "*Jaselka*" w każdym sołectwie, "*Mama, Tata i Ja*" w Rybarzowicach, "*Dożynki*",
- *Zawody Wędkarskie o puchar Wójta*,
- *Turniej Piłki Siatkowej o puchar Wójta*,
- *Młodzieżowy Turniej Piłki Nożnej o puchar Wójta*,
- *Jesienny Rajd Rowerowy*.

Na terenie Gminy Buczkowice działają również stowarzyszenia pozarządowe takie jak:

- Towarzystwo Społeczno-Kulturalne „*Zagroda*” w Buczkowicach,
- Stowarzyszenie „*Zdrowie Kultura i Tradycja*” w Buczkowicach,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Rybarzowice,
- Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów „*Nadzieja*” w Buczkowicach,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Buczkowicach, Rybarzowicach, Godziszce i Kalnej,
- Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów w Rybarzowicach i Godziszce,
- Ochotnicze Straże Pożarne w poszczególnych sołectwach,
- Koło Polskiego Związku Wędkarskiego „*Żylica*”,
- Terenowe Koło Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze im. Kazimierza Dudki w Buczkowicach,
- Stowarzyszenie „*Ziemia Rybarska*” w ramach, którego działa Regionalny Zespół Pieśni i Tańca Rybarzowice.

Mieszkańcy Gminy Buczkowice w badaniu ankietowym wysoko ocenili działalność Gminnego Ośrodka Kultury, zwracając jednocześnie uwagę na niski poziom dotarcia informacji do mieszkańców oraz na małą skuteczność działań Ośrodka na terenie Godziszki i Kalnej. Nie bez znaczenia jest potrzeba działań remontowych budynku Domu Ludowego w Rybarzowicach, o którym wspomniało 8% respondentów.

Rysunek 7 Dom Ludowy w Rybarzowicach

Źródło: fotografia własna

Ankietowani deklarowali uczestnictwo w wydarzeniach promocyjno-kulturalnych organizowanych przez GOK takich jak festyny, pikniki czy wydarzenia kulturalne, zaznaczając, iż brakuje na terenie Gminy Buczkowice zajęć plastycznych, edukacji ekologicznej oraz wydarzeń integrujących lokalną społeczność, festynów rodzinnych, wymieniając między innymi Dni Rybarzowic czy przeglądy zespołów folklorystycznych oraz koncerty, co wskazuje na zainteresowanie mieszkańców formami aktywującymi i integrującymi lokalną społeczność.

2.3 Zabytki

W miejscowości Rybarzowice zlokalizowany jest budynek mieszkalny z młynem wodnym, zbudowany w 1866 roku, murowany z cegły, w części mieszkalnej jednopiętrowy, w części młyna parterowy.

To jedyny obiekt zabytkowy jaki zachował się w Gminie Buczkowice, który jest wpisany do rejestru zabytków pod nr A/527/87.

Młyn niegdyś napędzany był wodami Młynówki - sztucznie wykopanego kanału, będącego odnogą rzeki Żylicy. Ciek ten w owym czasie był jedną z najlepiej zagospodarowanych rzek na terenie Galicji Zachodniej. Nad samą rzeką bądź Młynówką funkcjonowało łącznie kilkanaście tartaków, młynów i fabryk.

Przez ostatnie dziesięciolecia stoi opustoszały i coraz bardziej zęb czasu odciska na nim swoje piętno.¹

Ankietowani mieszkańcy sołectwa Rybarzowice zwracali uwagę na fakt jedyne go na obszarze gminy zabytku w bardzo złym stanie, proponując przywrócenie mu dawnej funkcji i świetności.

¹wykorzystano materiały przygotowane przez miejscowego historyka, Jarosława Krutaka

Rysunek 8 Zabytkowy Młyn w Rybarzowicach

Źródło: fotografia własna

W gminie jest również zabytek ruchomy wpisany do rejestru zabytków - Krzyż Kamienny Męki Pańskiej w obrębie kościoła parafialnego w Rybarzowicach.

Rysunek 9 Krzyż Męki Pańskiej w Rybarzowicach

Źródło: <http://www.powiat.bielsko.pl>

Ponadto na terenie gminy w każdym sołectwie zachowało się po kilkanaście obiektów zabytkowych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków.

2.4 Sport

Na terenie Gminy Buczkowice działa kilka klubów sportowych oraz innych stowarzyszeń, które realizują działania z zakresu kultury fizycznej i sportu, są to:

1. Gminny Ludowy Klub Sportowy „Sokół” Buczkowice,
2. Klub sportowy Buczkowice,
3. Ludowy Zespół Sportowy „Beskid” Godziszka,
4. Klub Sportowy „Halny” w Kalnej,
5. Klub Sportowy „Iskra” Rybarzowice,
6. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Rybarzowice,
7. Terenowe Koło Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze im. Kazimierza Dudki w Buczkowicach,
8. Koło Polskiego Związku Wędkarskiego „Żylica”.

Istotnym elementem wpływającym na prawidłowy rozwój oraz dobre samopoczucie dzieci oraz dorosłych jest ruch oraz sport. Mieszkańcy Gminy Buczkowice mają możliwość korzystać z infrastruktury sportowej dostępnej na terenie każdego z sołectw:

- w każdym sołectwie przy szkole funkcjonuje sala gimnastyczna oraz boisko - są to obiekty ogólnodostępne,
- ponadto przy Zespole Szkół Ogólnokształcących w Buczkowicach jest basen kryty,
- w każdym sołectwie funkcjonują boiska sportowe ogólnodostępne:

- boisko w Buczkowicach,
- boisko w Rybarzowicach,
- boisko dla Kalnej, zlokalizowane na terenie Lipowej,
- „Przy Brzózkach” funkcjonuje kompleks sportowy. W skład kompleksu wchodzi:
  - boisko sportowe wielofunkcyjne
  - boisko do piłki nożnej,
  - boisko do koszykówki i siatkówki,
  - kort tenisowy,
  - parking, ogrodzenia, piłkochwyty,
  - budynek techniczno-socjalny,
  - oświetlenie boiska,
- w gminie funkcjonują również place zabaw ogólnodostępne z zewnętrznymi siłowniami.

Ankietowani mieszkańcy wskazali, iż oferta sportowa i rekreacyjno-wypoczynkowa na terenie gminy jest na dobrym poziomie, wskazano jednak na braki w infrastrukturze, szczególnie wzdłuż ścieżki rowerowej wzdłuż Żyliicy.

Rysunek 10 Plac zabaw w Buczkowicach na brzegu Żyliicy

Źródło: fotografia własna

Rysunek 11 Tereny wzdłuż Żylicy

Źródło: fotografia własna

Aktualnie na terenie Gminy Buczkowice wytyczona jest dwukierunkowa droga rowerowa, wzdłuż rzeki Żylicy, o szerokości 2 m, licząca w sumie ok. 5,4 km. Droga rowerowa, rozpoczyna się na granicy z Łodygowicami przy ulicy Wodnej, biegnie w rejonie mostu na Żylicy (ul. Kowalska) i kończy na granicy ze Szczyrkem.

Droga rowerowa posiada bezpośrednie połączenie ze Szczyrkem. Trakt rowerowy w większości przebiega po południowym brzegu rzeki, na krótkim odcinku biegnie wzdłuż ul. Nadbrzeżnej. W kilku miejscach na trasie wytyczone są miejsca do odpoczynku dla rowerzystów wraz ze stojakami na rowery.

Rysunek 12 Ścieżka rowerowa wzdłuż Żylicy (w stronę Szczyrku)

Źródło: fotografia własna

Rysunek 13 Ścieżka rowerowa wzdłuż Żylicy (w stronę Rybarzowic)

Źródło: fotografia własna

Mieszkańcy i użytkownicy ścieżki rowerowej wzdłuż Żylicy bardzo często wskazywali na problemy związane z brakiem chodnika wzdłuż istniejącej ścieżki, co powoduje niebezpieczeństwo dla pieszych idących ścieżką rowerową. Często wymienianym problemem dla mieszkańców jest słaby poziom zagospodarowania brzegów rzeki, brak dbałości o koszenie nadmiernie rozrastającej się roślinności inwazyjnej oraz powstające okresowo dzikie wysypiska i pozostawione śmieci po wieczornych spotkaniach mieszkańców na tzw. „wiklinie”.

Ankietowani wskazywali również na brak elementów informacyjno-dydaktycznych informujących o zasobach przyrodniczych występujących wzdłuż ścieżki.

Rysunek 14 Tereny wzdłuż Żylicy

Źródło: fotografia własna

Przez teren gminy przebiegają szlaki turystyczne:

- szlak łącznikowy: Godziszka Centrum – do Szlaku Czerwonego na Skrzyczne,
- szlak spacerowo- rekreacyjny „Buczkwice – Chata na Groniu”,
- szlak Buczkwice – Klimczok,
- szlak czerwony na Skrzyczne.

Lokalnymi problemami, na jakie wskazywali mieszkańcy w badaniu ankietowym, są zaśmiecanie szlaki turystyczne oraz tereny zielone, szczególnie wzdłuż ścieżki rowerowej wzdłuż Żylicy na terenie Rybarzowic i Buczkwic.

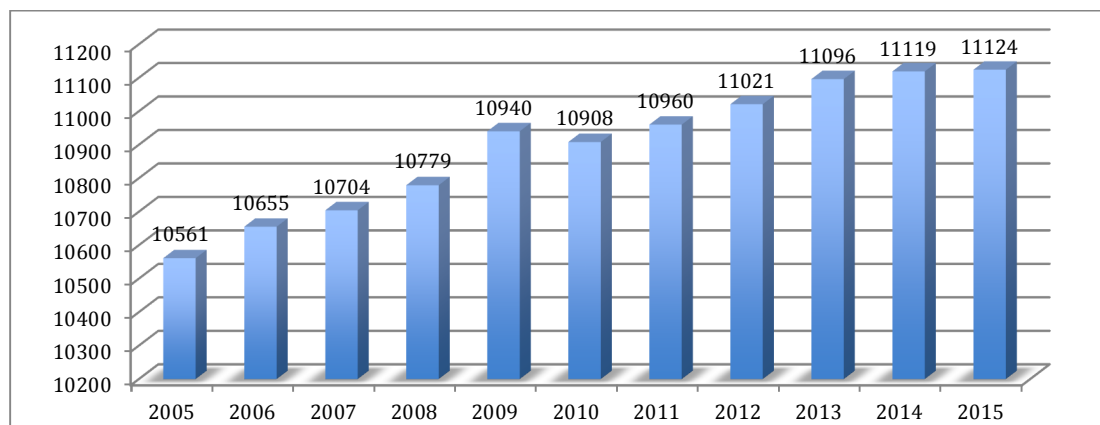
Rysunek 15 Tereny dzikich wysypisk wzdłuż Żylicy

Źródło: fotografia własna

2.5 Sfera społeczna

2.5.1 Obszar i liczba mieszkańców

Gmina Buczkowice dzieli się na cztery sołectwa: Buczkowice, Rybarzowice, Godziszkę i Kalną. Według Ewidencji Ludności Gminy Buczkowice na koniec czerwca 2016 roku gminę zamieszkiwało 10928 mieszkańców. Dane dotyczące ludności zamieszkującej teren na przestrzeni ostatnich 10 lat zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Rysunek 16 Ludność Gminy Buczkowice w latach 2005-2015

Źródło: dane GUS

W ostatnich latach liczba ludności Gminy Buczkowice corocznie wzrasta. Dzieje się tak za przyczyną stworzenia z gminy tzw. „sypialni” dla miasta Bielska – Białej. Szczególnie na terenie sołectwa Buczkowice i Godziszka w ostatnich latach powstało wiele nowych budynków, w wyniku czego wzrosła ilość mieszkańców.

Tabela 5 Ludność gminy oraz gęstość zaludnienia w sołectwach Gminy Buczkowice (stan na 30 VI 2016 r.)

Wyszczególnienie	Buczkowice	Rybarzowice	Godziszka	Kalna
Liczba ludności [osoby]	4347	3413	2293	875
Gęstość zaludnienia [osób/km ²]	665,7	407,3	713,1	673,1

Źródło: ewidencja ludności Gminy Buczkowice

Największa liczba ludności zamieszkuje obszar Buczkowic, następnie Rybarzowic oraz Godziszki. Najmniej mieszkańców zameldowanych jest w najmniejszym sołectwie w Kalnej. Wzrost liczny ludności nie jest proporcjonalny do powierzchni danego terenu. Największa gęstość zaludnienia występuje w Godziszce (713 mieszkańców na km²), następnie w Kalnej (673 mieszkańców na km²), Buczkowicach (665 mieszkańców na km²) oraz najmniej w Rybarzowicach (407 mieszkańców na km²). Dane te zostały przedstawione w tabeli powyżej.

Tabela 6 Ludność Gminy Buczkowice w latach 2010-2016 (według faktycznego miejsca zamieszkania – stan na 30 VI 2016r.)

Wyszczególnienie	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Gęstość zaludnienia [osób/km ²]	561	563	566	570	571	572	573
Liczba mężczyzn [osoby]	5359	5392	5409	5425	5450	5467	5335
Liczba kobiet [osoby]	5549	5568	5612	5671	5669	5657	5582

Źródło: www.swaid.stat.gov.pl

Gęstość zaludnienia terenu Gminy Buczkowice według faktycznego miejsca zamieszkania osiągnęła najwyższą wartość w 2016 roku, aktualnie współczynnik wynosi 573 os/km². Liczba mężczyzn zamieszkujących teren Gminy Buczkowice jest stale niższa o około 200 od liczby kobiet. W 2016 roku współczynnik feminizacji osiągnął wartość 104 kobiety na 100 mężczyzn.

W latach 2015-2016 saldo migracji uległo znacznemu podwyższeniu, przyjmując wartość 165 oraz 172. Zaistniała sytuacja spowodowana jest napływem mieszkańców z terenu miasta Bielska-Białej oraz okolic ze względu na atrakcyjne tereny oraz dobrą lokalizację względem większych aglomeracji.

Tabela 7 Saldo migracji oraz przyrost naturalny na terenie Gminy Buczkowice w latach 2010-2016 (stan na 30 VI 2016r.)

Wyszczególnienie	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Saldo migracji [osoby]	31	55	60	50	31	165	172
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców [osoby]	1,7	-0,3	-0,7	-2,1	0,9	-0,45	0

Źródło: www.swaid.stat.gov.pl uzupełnione danymi z ewidencji ludności Gminy Buczkowice

Przyrost naturalny osiągnął najniższą wartość w 2013 roku. W następnym roku nastąpił wzrost do wartości oscylującej w granicy 1 osoby, a w 2015 nagły spadek, aż do ujemnego współczynnika. Dane z dnia 21 września 2016 roku wykazują stan 79 zgonów, jak i 79 żywych urodzeń na terenie gminy, co daje współczynnik przyrostu naturalnego równy 0.

Większość mieszkańców Gminy Buczkowice (62,67%) znajduje się aktualnie w wieku produkcyjnym, ilość osób w tym przedziale wiekowym uległa spadkowi w 2015 roku, co wpłynęło na wzrost liczby mieszkańców zaliczających się do grupy w wieku poprodukcyjnym, która osiągnęła najwyższą wartość od 5 lat. Ilość mieszkańców posiadających 14 lat oraz mniej oscyluje w granicach 1700 osób niezmiennie od 2010 roku. Jest to około 15,25%. Zmiany zaobserwowane w 2015 roku są zjawiskiem starzenia się społeczeństwa zamieszkującego teren Gminy Buczkowice.

Tabela 8 Ekonomiczne grupy wiekowe mieszkańców Gminy Buczkowice w latach 2010-2015 (stan na 31 XII 2015 r.)

Wyszczególnienie	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Przedprodukcyjny (14 lat i mniej) [osoby]	1737	1739	1717	1729	1756	1740
Produkcyjny (15-59 lat kobiety, 15-64 mężczyźni) [osoby]	7357	7372	7432	7426	7370	6986
Poprodukcyjny [osoby]	1814	1849	1872	1941	1993	2420
Ogółem [osoby]	10908	10960	11021	11096	11119	11146

Źródło: www.swaid.stat.gov.pl uzupełnione danymi z ewidencji ludności Gminy Buczkowice

Przedstawione powyżej dane dają podstawy sądzić, iż rdzenni mieszkańcy Gminy Buczkowice się starzeją, a nowi napływowi mieszkańcy osiedlający się na obszarze gminy są osobami w wieku produkcyjnym.

2.5.2 Bezrobocie

Na terenie Gminy Buczkowice funkcjonuje kilka dużych firm oraz wiele niewielkich firm i przedsiębiorstw w których mieszkańcy znajdują miejsca pracy. Niemniej jednak większość mieszkańców dojeżdża do pracy poza teren gminy – szczególnie do miasta Bielska-Białej.

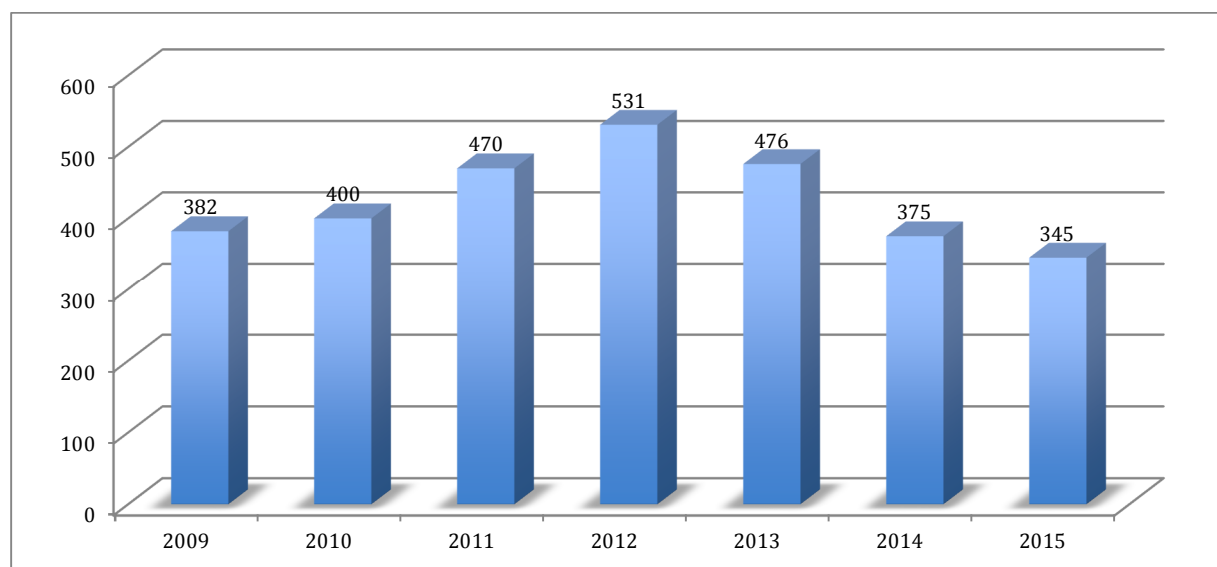
Na przestrzeni ostatnich lat ilość osób bezrobotnych rosła osiągając maksimum w 2012 roku, a następnie w latach 2013-2015 sukcesywnie spada. Na ten stan rzeczy ma niewątpliwie wpływ działalność Powiatowego Urzędu Pracy oferującego pośrednictwo pracy, nowe formy zatrudnienia oraz szkolenia i kursy zawodowe.

Niemniej jednak dla niektórych mieszkańców, (co zostało potwierdzone w trakcie wywiadów z mieszkańcami) lokalizacja Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej stanowi barierę odległości i utrudnienia w poszukiwaniu pracy i w zdobyciu nowych kwalifikacji.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej największa ilość osób bezrobotnych została zarejestrowana w 2012 roku. Od tego czasu ilość osób pozostających bez pracy sukcesywnie spada.

Na zmniejszenie bezrobocia wpływa także czynnik wymieniany przez ankietowanych mieszkańców w postaci rozwoju przedsiębiorczości w gminie oraz zwiększenia dostępności do usług i placówek handlowych, które stworzyły dodatkowe miejsca pracy. Niemniej jednak ankietowani wskazują w dalszym ciągu na brak atrakcyjnych terenów inwestycyjnych, co blokuje tym samym rozwój gospodarczy gminy.

Na zmniejszenie bezrobocia z pewnością także ma wpływ zwiększony dostęp do placówek przedszkolnych na terenie gminy, o czym kilkakrotnie wspominali mieszkańcy w anonimowych ankietach, zgłaszając jednak problem związany z dostępem do żłobków i opieką dzienną dla seniorów.

Rysunek 17 Ilość osób bezrobotnych na terenie Gminy Buczkowice w latach 2009-2015

Źródło: dane GUS

Osoby bezrobotne stanowią około 3,1% mieszkańców Gminy Buczkowice. Wśród osób bezrobotnych z terenu Gminy Buczkowice najwięcej, bo około 57,3%, stanowią osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne i niższe. 54,4% bezrobotnych stanowią kobiety.

Spośród osób pozostających bez pracy zarejestrowanych w PUP w Bielsku-Białej 51,56 % stanowią mieszkańcy z przedziału wiekowego 30-50 lat, 18,75 % bezrobotnych to osoby młodsze niż 30 lat, a 29,69 % to osoby powyżej 50 roku życia.

Tabela 9 Ilość osób bezrobotnych poszczególnych miejscowości Gminy Buczkowice (stan na dzień 31 XII 2015 roku)

Wyszczególnienie	Ogółem	Kobiety	Wykształcenie gimnazjalne i poniżej	Długotrwanie bezrobotni		
				poniżej 30 roku życia	między 30 a 50 rokiem życia	powyżej 50 roku życia
Buczkowice	131	68	86	23	86	44
Godziszka	65	38	31	19	31	19
Kalna	34	17	21	5	21	15
Rybarzowice	115	65	60	25	60	36
Razem	345	188	198	72	198	114

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku-Białej, pismo OA.0225.20.2016.MN z dnia 29.08.2016 r.

Najwięcej osób bezrobotnych zamieszkuje sołectwo Buczkowice, jest to około 37,98% wszystkich bezrobotnych, nieznacznie mniej osób bezrobotnych zamieszkuje sołectwo Rybarzowice - jest to około 33,33% wszystkich bezrobotnych osób z terenu Gminy Buczkowice. Zdecydowanie mniej osób bez pracy zamieszkuje sołectwo Godziszka 18,84% ogółu bezrobotnych oraz Kalną - 9,85% bezrobotnych.

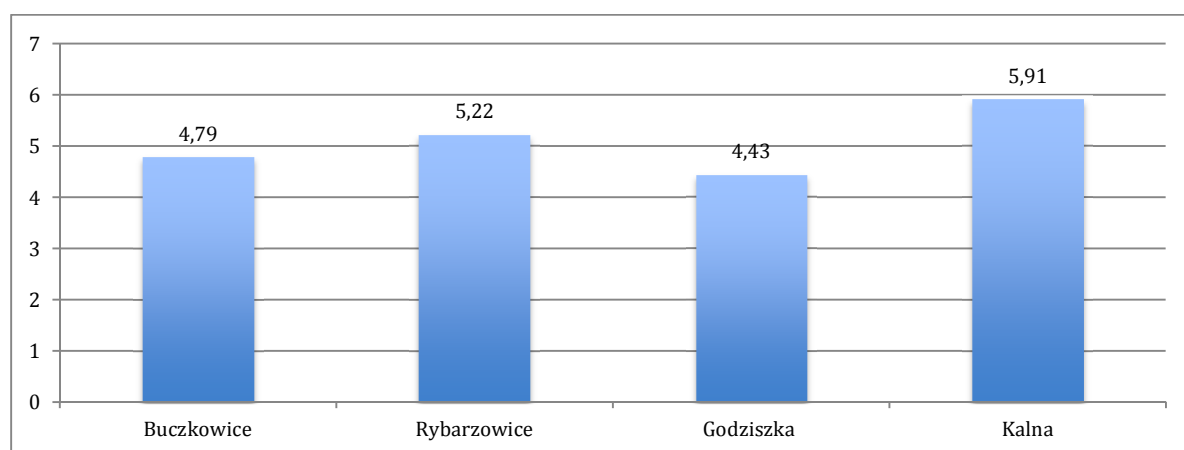
Ilość osób pozostających bez pracy w każdym sołectwie to inny wskaźnik niż stopa bezrobocia, będąca wielkością statystyczną, obrazującą wielkość bezrobocia w każdym sołectwie, czyli stosunek ilości osób bezrobotnych w stosunku do ilości osób mogących podjąć pracę.

Tabela 10 Stopa bezrobocia na terenie Gminy Buczkowice w 2016 roku

Wyszczególnienie	Buczkowice	Rybarzowice	Godziszka	Kalna
Stopa bezrobocia	4,79	5,22	4,43	5,91

Źródło: pismo OA.0225.20.2016.MN z dnia 29.08.2016r. uzupełnione danymi z ewidencji ludności Gminy Buczkowice

Wskaźnik ten największy jest na terenie sołectwa Kalna i wynosi 5,91 oraz na terenie sołectwa Rybarzowice gdzie wynosi 5,22. Na terenie pozostałych sołectw Godziszki i Buczkowic stopa bezrobocia jest nieznacznie niższa.

Rysunek 18 Stopa bezrobocia w sołectwach Gminy Buczkowice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP, 2016

Brak pracy powoduje, że na terenie szczególnie sołectwa Rybarzowice i Buczkowice zauważane są przypadki patologii społecznych, w tym alkoholizmu, co zauważalne jest w trakcie analizy ilości interwencji Policji oraz ilości działań Ośrodka Pomocy Społecznej.

Przypadki te szczególnie zauważalne są w okresie letnim wzdłuż rzeki Żyłicy, co powoduje obawy rowerzystów korzystających ze ścieżki rowerowej wzdłuż brzegu Żyłicy.

Reasumując:

Najwięcej osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku-Białej z terenu Gminy Buczkowice zamieszkuje sołectwo Buczkowice i Rybarzowice. Największa stopa bezrobocia została wskazana na terenie sołectwa Kalna i Rybarzowice.

2.5.3 Pomoc Społeczna

Na terenie Gminy Buczkowice funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który ma siedzibę w Buczkowicach przy ulicy Lipowskiej 730.

Do podstawowych zadań Ośrodka należy:

- udzielanie wsparcia ze środków publicznych osobom i rodzinom, które z powodu ubóstwa, bezdomności, alkoholizmu, narkomanii itp. znalazły się w trudnej sytuacji, godzącej w podstawy ich egzystencji i godności ludzkiej,
- zapewnienie pomocy i opieki tym mieszkańcom gminy, którzy nie mogą tego uczynić przy wykorzystaniu własnych środków materialnych, działań bądź uprawnień,
- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej,
- udzielanie wsparcia osobom będącym w potrzebie poprzez działania profilaktyczne i poradnictwo w celu doprowadzenia do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz integracji ze środowiskiem,
- inspirowanie społecznej aktywności i inicjatyw społecznych społeczności lokalnych dla zaspokojenia niezbędnych potrzeb środowiskowych,
- wykonywanie innych zadań zleconych przez organ samorządu terytorialnego i Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach,
- praca socjalna, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi.

W tabeli poniżej zestawiono:

- wykaz ilości osób, które otrzymują świadczenia z pomocy społecznej w latach 2011-2015 z podziałem na sołectwa – z wykazu wynika, iż w 2015 roku najwięcej osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej zamieszkiwało teren Buczkowic, a najmniej Kalnej,
- wykaz osób które otrzymały pomoc z Ośrodka Pomocy Społecznej ze względu na problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego – z wykazu wynika, iż najwięcej osób otrzymujących to świadczenie zamieszkiwało sołectwo Buczkowice i Rybarzowice, a najmniej Kalną,
- wykaz osób z terenu gminy, które otrzymały pomoc ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa – z wykazu wynika, iż najwięcej osób otrzymujących to świadczenie zamieszkuje sołectwo Godziszka, a najmniej sołectwo Kalna.

Tabela 11 Osoby korzystające ze świadczeń socjalnych na terenie Gminy Buczkowice w latach 2011-2015

Wyszczególnienie	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	Razem	Procentowy udział świadczeniobiorców w liczbie ludności w 2015 roku
osoby otrzymujące świadczenie z pomocy społecznej							
Buczkowice	128	135	142	115	141	661	3,2%
Rybarzowice	106	128	115	107	99	555	2,9%
Godziszka	49	51	62	58	70	290	3,1%
Kalna	28	21	23	25	26	123	3,0%
świadczeniobiorcy, którym udzielono pomocy z uwagi na problem bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego							
Buczkowice	31	18	23	24	29	125	0,7%
Rybarzowice	22	28	17	21	19	107	0,6%
Godziszka	23	15	12	6	8	64	0,3%

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY BUCZKOWICE

Kalna	1	1	0	0	0	2	0,0%
świadczeniobiorcy, którym udzielono pomocy z uwagi na potrzebę ochrony macierzyństwa							
Buczkwice	4	5	4	4	19	36	0,4%
Rybarzowice	7	14	7	4	4	36	0,1%
Godziszka	9	5	9	7	17	47	0,7%
Kalna	1	5	4	0	1	11	0,1%
przyznane dodatki mieszkaniowe							
Buczkwice	1	0	0	0	0	1	0,0%
Rybarzowice	0	0	0	0	0	0	0,0%
Godziszka	0	0	0	0	0	0	0,0%
Kalna	2	0	1	1	1	5	0,1%
osoby otrzymujące stypendia oraz zasiłki szkolne od Zespołu Szkół i Przedszkoli w Buczkwicach							
RAZEM Gmina Buczkwice	168	207	229	123	161	888	1,5%

Źródło: GOPS w Buczkwicach mailowa odpowiedź na pismo ETK/P/213/2016

Z informacji udzielonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Buczkwicach wynika, że z terenu sołectwa Rybarzowice zewidencjonowanych jest najwięcej osób potrzebujących pomocy zarówno społecznej, jak i psychologicznej, z powodu problemów alkoholowych. Z ankietowych informacji mieszkańców wynika, iż problem alkoholowy nie dotyczy szczególnej grupy wiekowej i są rodziny, w których problem ten jest przekazywany z pokolenia na pokolenie.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców Gminy Buczkwice czuwa Komisariat Policji w Szczyrku, który oddalony jest od centrum Gminy Buczkwice tylko kilka kilometrów, co nie sprawia trudności w dojechaniu na teren każdego z sołectw Gminy Buczkwice. Według informacji przekazanych przez ww. komisariat na terenie sołectwa Buczkwice najczęściej zdarzają się przypadki interwencji policyjnych związanych z problemem alkoholowym. W 2015 roku w związku z interwencjami domowymi odnotowano 308 przypadków na terenie sołectwa Buczkwice, 200 przypadków na terenie sołectwa Rybarzowice, 87 na terenie sołectwa Godziszka oraz 43 na terenie Kalnej. Problem alkoholowy (według Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkwicach) dotyczy głównie osób po 55 roku życia, które z jakichś przyczyn straciły pracę. Według informacji GOPS najwięcej znanych przypadków problemu alkoholowego ma miejsce na terenie Rybarzowic i Buczkwic, co potwierdza ilość interwencji Policji.

Na terenie gminy zauważalny jest problem braku opieki i organizacji czasu dla osób niepełnosprawnych.

W trakcie badania ankietowego mieszkańcy (także rodziny osób niepełnosprawnych) zgłaszały problem braku zajęć i organizacji czasu wolnego dla tych osób. Sytuacja ta ma miejsce w każdym sołectwie, na terenie gminy mieszka kilkadziesiąt osób z różnorodnymi dysfunkcjami ruchowymi i mentalnymi. Kilka lat temu pojawił się pomysł zorganizowania dla niepełnosprawnych zajęć, które miałyby na celu integrację w społeczeństwie, a także możliwość zagospodarowania wolnego czasu. Sołtysi w trakcie wywiadów zgłaszali potrzebę zajęć przyczyniających się do rozwoju ruchowego i intelektualnego niepełnosprawnych szczególnie młodzieży i dzieci. W związku z tym zasadnym jest stworzenie programu zajęć, artystycznych, edukacyjnych i manualnych dla tej grupy mieszkańców. Aktualnie planuje się wynajem pomieszczenia w centrum miejscowości Buczkwice położonej centralnie w stosunku do całej gminy, co spowoduje łatwy dojazd dla każdego mieszkańca.

W trakcie wywiadu z pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej zwracano także uwagę na brak dziennej opieki dla osób starszych wymagających całodziennej opieki. Mieszkańcy mający pod opieką osobę starszą lub niepełnosprawną mają kłopot z pozostawieniem jej w domu w trakcie dnia pracy. Dane te dotyczą kilkunastu osób starszych i schorowanych z terenu wszystkich sołectw, których opiekunowie pracują w Bielsku - Białej. Informacje te są przekazywane przez zatroskanych mieszkańców w trakcie rutynowych wizyt w GOPS w Buczkwicach. Stąd gmina planuje poszukać inwestora dla budowy nowego obiektu lub wynajmu pomieszczeń w istniejącym dla stworzenia dziennego ośrodka opieki dla osób starszych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Buczkwicach, oprócz pomocy materialnej, udziela mieszkańcom konsultacji oraz nadzoruje sytuacje w rodzinach objętych kontraktem socjalnym.

W tabeli poniżej zestawiono ilość mieszkańców w latach 2011-2015 z poszczególnych sołectw, którzy otrzymali pomoc, w 2015 roku objęto nadzorem:

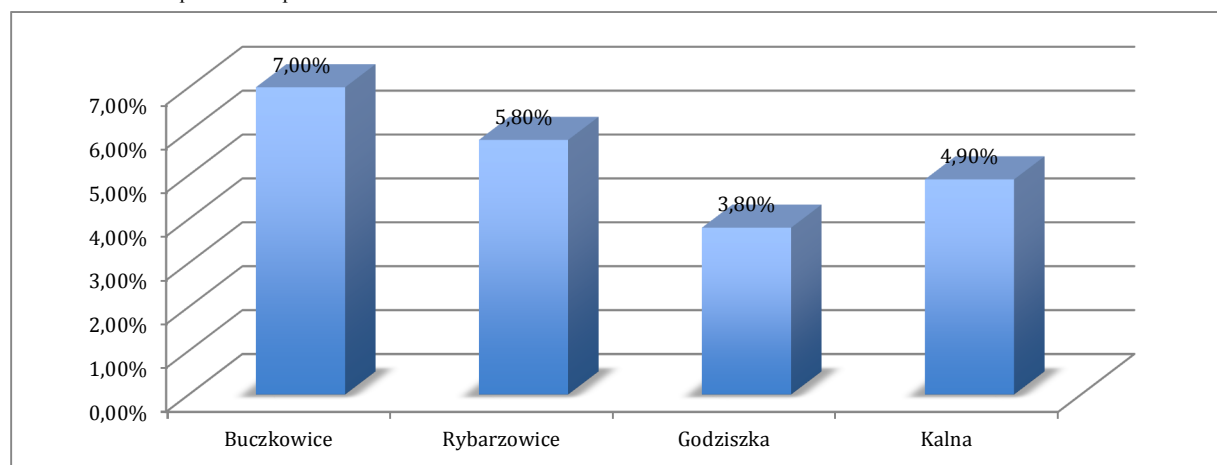
- a) 25 rodzin posiadających niebieskie karty, w tym:
  - a. 13 rodzin z miejscowości Buczkwice,

- b. 8 rodzin z miejscowości Rybarzowice,
  - c. 3 rodziny z miejscowości Godziszka,
  - d. 1 rodzinę z miejscowości Kalna.
- b) 8 rodzin korzystających z pomocy ze względu na problem alkoholowy, w tym:
- a. 1 rodzinę z Kalnej,
  - b. 2 rodziny z Godziszki,
  - c. 3 rodziny z Buczkowic,
  - d. 2 rodziny z Rybarzowic.

Tabela 12 Osoby posiadające problemy rodzinne na terenie Gminy Buczkowice w latach 2011-2015

Wyszczególnienie	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	Razem	Procentowy udział świadczeniobiorców w liczbie ludności w 2015 roku
liczba osób objętych kontraktem socjalnym							
Buczkowice	3	4	8	4	0	19	0,0%
Rybarzowice	2	5	0	3	0	10	0,0%
Godziszka	6	8	4	0	0	18	0,0%
Kalna	1	1	1	1	0	4	0,0%
liczba niebieskich kart							
Buczkowice	1	9	6	9	13	38	0,30%
Rybarzowice	4	8	6	8	8	34	0,23%
Godziszka	1	3	7	1	3	15	0,13%
Kalna	0	0	1	0	1	2	0,11%
liczba rodzin, którym udzielono pomocy z uwagi na problem alkoholowy							
Buczkowice	4	7	4	2	3	20	0,07%
Rybarzowice	4	3	2	2	2	13	0,06%
Godziszka	1	1	1	1	2	6	0,09%
Kalna	0	3	1	1	1	6	0,11%

Źródło: mailowa odpowiedź na pismo ETK/P/213/2016

Rysunek 19 Procentowa ilość mieszkańców korzystających z jakiegokolwiek pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach Gminy Buczkowice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS, 2016

Stypendia socjalne oraz zasiłki szkolne są realizowane przez Centrum Usług Wspólnych w Buczkowicach. Największa ilość świadczeń jest rozdysponowywana na terenie sołectwa Buczkowice ze względu na największą ilość dzieci. Niewiele mniej świadczeniobiorców zamieszkuje Rybarzowice oraz Godziszkę, sołectwo Kalna posiada najmniejszą liczbę osób otrzymujących zapomogę.

Reasumując:

Najwięcej rodzin zamieszkujących Gminę Buczkowice korzysta z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z terenu sołectwa Buczkowice i Godziszka. Porady dotyczą także problemu alkoholowego (Buczkowice, Rybarzowice) oraz podejrzenia przemocy domowej, przez co założone zostały niebieskie karty (Buczkowice, Rybarzowice).

2.5.4 Bezpieczeństwo

Nad bezpieczeństwem mieszkańców Gminy Buczkowice czuwa policja, najbliższy Komisariat Policji zlokalizowany jest na terenie sąsiedniej gminy Szczyrk, niemniej jednak odległość Buczkowic od Szczyrku wynosi 3 km i w razie potrzeby przyjazd patrolu policji nie stanowi problemu.

Według informacji udzielonych przez Komisariat Policji w Szczyrku wszystkie działania policji podzielone zostały w niniejszej tabeli na:

- interwencje, w skład których wchodzi przyjazd funkcjonariuszy na wezwanie do domu (najczęściej problem dotyczy przemocy, awantur i problemu alkoholowego),
- przestępstwa, w skład których wchodzi przyjazd funkcjonariuszy po wskazaniu kradzieży i włamań,
- wykroczenia, w skład których wchodzi czynności zabronione prawem,
- zdarzenia drogowe, w tym przewinienia na drogach.

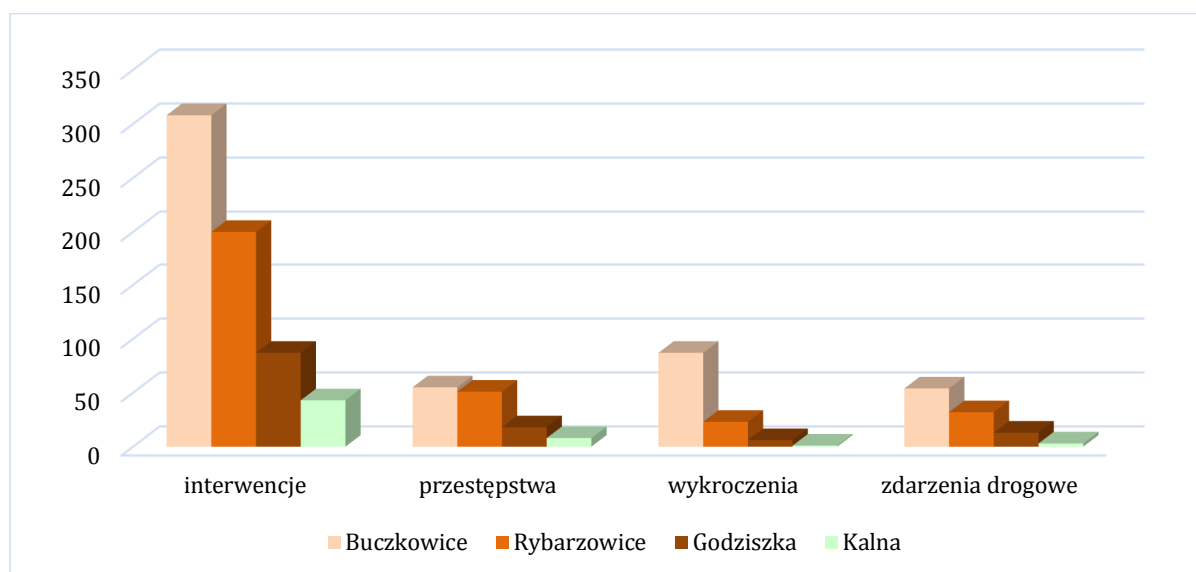
W tabeli poniżej zestawiono informacje i dane otrzymane z Komisariatu Policji w Szczyrku. Dane te wskazują na największą ilość interwencji policji w sołectwie Buczkowice, w 2015 roku było to o ponad 50% więcej niż w Rybarzowicach. W Rybarzowicach interwencje zanotowano o około 100% więcej niż w Godziszce, a w Kalnej ilość interwencji była połową tych z Godziszki. Na te dane niewątpliwie ma wpływ ilość mieszkańców zamieszkujących poszczególne sołectwa, niemniej jednak najwięcej interwencji domowych zanotowano w każdym z lat 2011-2015 w Buczkowicach.

Tabela 13 Ilość interwencji policyjnych, przestępstw, wykroczeń oraz zdarzeń drogowych na terenie Gminy Buczkowice w latach 2011-2015

Wyszczególnienie	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	Razem	Procentowy udział w liczbie ludności w 2015 roku
Buczkowice							
interwencje	208	211	254	255	308	1236	7,0%
przestępstwa	61	70	77	64	55	327	1,3%
wykroczenia	63	74	70	60	87	354	2,0%
zdarzenia drogowe	72	78	65	75	54	344	1,2%
Rybarzowice							
interwencje	152	183	175	187	200	897	5,8%
przestępstwa	42	45	45	51	51	234	1,5%
wykroczenia	9	24	21	21	23	98	0,7%
zdarzenia drogowe	53	56	56	42	32	239	0,9%
Godziszka							
interwencje	90	87	108	89	87	461	3,8%
przestępstwa	18	23	36	16	18	111	0,8%
wykroczenia	9	5	10	9	6	39	0,3%
zdarzenia drogowe	20	32	25	25	13	115	0,6%
Kalna							
interwencje	33	39	50	15	43	180	4,9%
przestępstwa	7	9	5	3	8	32	0,9%
wykroczenia	0	2	1	3	1	7	0,1%
zdarzenia drogowe	6	2	5	2	3	18	0,3%

Źródło: Komisariat Policji w Szczyrku, pismo 1.sz.s-3070/16 z dnia 30.08.2016 r.

Analizując powyższą tabelę oraz wykres można zauważyć znaczące różnice w ilości zdarzeń wymagających działań policyjnych na terenie poszczególnych sołectw. Jest to spowodowane różnicami w liczbie ludności oraz powierzchni danego sołectwa. Aby rzetelnie określić stopień zgorzenia społeczeństwa oraz określić intensywność działań policji, dane z 2015 roku zostały zestawione z ilością mieszkańców, dzięki czemu uzyskano procentowy udział sytuacji wymagających interwencji policyjnych względem liczby ludności.

Rysunek 20 Ilość interwencji policyjnych, przestępstw, wykroczeń oraz zdarzeń drogowych na terenie Sołectw w 2015 roku.

Źródło: Komisariat Policji w Szczyrku, pismo 1.sz.s-3070/16 z dnia 30.08.2016r.

Najczęstszym działaniem wykonywanym przez jednostki policyjne są interwencje.

W 2015 roku w Buczkowicach interwencje były powodowane przez 7% mieszkańców, co stanowi najwyższą wartość na terenie całej gminy. Niższy współczynnik osiągnęło sołectwo Rybarzowice z wartością 5,8%. Kalna, mimo iż posiada najmniejszą liczbę ludności, utrzymuje wyższy udział procentowy, niż Godziszka.

Najwięcej przestępstw miało miejsce w Godziszce (1,5% względem ogółu mieszkańców), na terenie Buczkowic została popełniona znaczna większość wykroczeń (2,0% względem ogółu mieszkańców) oraz zdarzeń drogowych (0,9% względem ogółu mieszkańców).

W anonimowych ankietach mieszkańcy Gminy Buczkowice oceniając poziom bezpieczeństwa publicznego określili go jako dostateczny, niemniej jednak zwracają uwagę na brak patroli Policji wzdłuż Żylicy, gdzie mieszkańcy na tzw. „wiklinie” urządzają sobie głośne spotkania przy alkoholu, co powoduje uciążliwości dla mieszkańców oraz osób samotnie spacerujących, wracających z pracy czy szkoły.

Rysunek 21 Miejsca spotkań wzdłuż Żylicy

Źródło: fotografia własna

Reasumując:

Najwięcej interwencji policji na terenie Gminy Buczkowice w 2015 roku zanotowano na terenie sołectwa Buczkowice. Interwencje w 2015 roku w Buczkowicach dotyczyły 7% ogółu mieszkańców tego sołectwa. W Rybarzowicach interwencji było mniej i dotyczyły 5,8% mieszkańców. Interwencje na terenie sołectwa Kalna dotyczyły 4,9% mieszkańców tego sołectwa, w 2015 roku było ich 43, a w Godziszce 3,8%.

Pod względem przestępstw ilościowo na terenie sołectwa Buczkowice i Rybarzowice dane są porównywalne (55 przestępstw w Buczkowicach i 51 w Rybarzowicach) natomiast w skali ilości mieszkańców to 1,5% mieszkańców w Rybarzowicach i 1,3% w Buczkowicach.

2.6 Edukacja i opieka nad dziećmi

Na terenie Gminy Buczkowice funkcjonują cztery zespoły szkół w których funkcjonują szkoły podstawowe, których lokalizacja odpowiada każdemu z sołectw:

- Zespół Szkoły Podstawowej im. Jana Brzechwy i Gimnazjum nr 2 przy ul. Beskidzkiej 162 w Godziszce,
- Zespół Szkoły Podstawowej im. Bolesława Chrobrego i Gimnazjum nr 3 przy ul. Beskidzkiej 242 w Rybarzowicach,
- Zespół Szkoły Podstawowej im. Jerzego Kukuczki i Gimnazjum nr 4 przy ul. Widokowej 66 w Kalnej,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących przy ul. Szkolnej 815 w Buczkowicach

W każdej ze szkół mieści się biblioteka szkolna oraz świetlica.

W zamieszczonej tabeli zestawiono wyniki sprawdzianu szóstoklasisty w każdej ze szkół podstawowych w Gminie Buczkowice.

Dane zamieszczone w tabeli poniżej wskazują na fakt, iż w latach 2014-2016 najgorszy wynik egzaminu szóstoklasisty miała Szkoła Podstawowa w Kalnej (średni wynik 47-56%), przy wynikach z sołectwa Buczkowice na poziomie 67-78%. Dane te wskazują na większe zaangażowanie i wyższy poziom nauczania w szkole w Buczkowicach. W 2016 roku wyniki szkoły w Godziszce były najlepsze w gminie, na drugim miejscu plasowały się Buczkowice, kolejno Rybarzowice i najslabiej Kalna.

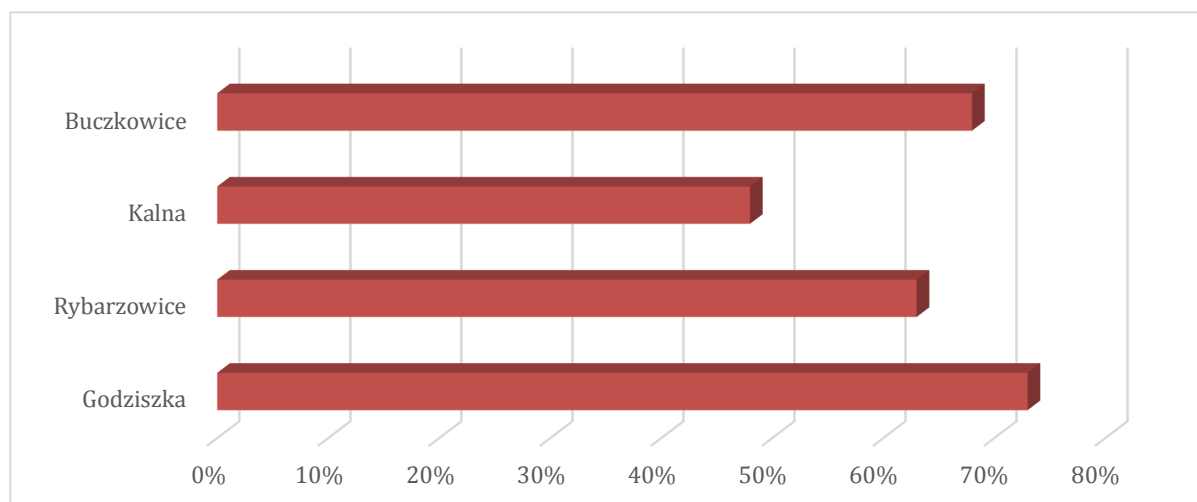
Tabela 14 Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty w szkołach podstawowych na terenie Gminy Buczkowice w latach 2014-2016

Wyszczególnienie	J. polski [średni wynik %]	Matematyka [średni wynik %]	J. angielski [średni wynik %]	Ogółem [średni wynik %]
Rok 2014 ²				
Godziszka			63,25	
Rybarzowice			56,75	
Kalna			56,5	
Buczkowice			69,75	
Rok 2015				
Godziszka	69,8	54,2	78	67,33
Rybarzowice	72	57,7	82,3	70,67
Kalna	52,3	33,3	57,7	47,77
Buczkowice	74	75,6	85,9	78,50
Rok 2016				
Godziszka	73,2	64,1	81,5	72,93
Rybarzowice	73,1	46,8	68	62,63
Kalna	53,8	35	55,3	48,03
Buczkowice	71,8	55,6	76,5	67,97

Źródło: <http://www.oke.jaworzno.pl/www2/index.php/komunikowanie-wynikow>

Ranking szkół podstawowych na terenie województwa śląskiego z 2015 roku³ klasyfikuje szkoły podstawowe na terenie gminy na następujących pozycjach:

- 119 miejsce - Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Buczkowicach,
- 610 miejsce - Szkoła Podstawowa im. Bolesława Chrobrego w Rybarzowicach,
- 814 miejsce - Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Godziszce,
- 1103 miejsce - Szkoła Podstawowa im. Jerzego Kukuczki w Kalnej.

Rysunek 22 Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty na terenie poszczególnych sołectw w 2016 roku

Źródło: <http://www.oke.jaworzno.pl/www2/index.php/komunikowanie-wynikow>

Dane zamieszczone w tabeli poniżej wskazują na fakt, iż wśród uczniów szkół gimnazjalnych z terenu Gminy Buczkowice w 2016 roku najlepszy wynik z części humanistycznej, matematyczno-przyrodniczej oraz językowej osiągnęli uczniowie Gimnazjum nr 2 w Godziszce (65,46%).

²Od 2015 roku nastąpiła zmiana formuły sprawdzianu szóstoklasisty, dzieląca test na część humanistyczną, matematyczną oraz językową.

³Ranking szkół podstawowych województwa śląskiego 2015 udostępniony na stronie <http://www.miastopociecz.pl>

Drugie miejsce w tej kategorii zajęły Rybarzowice (63,96%), trzecie Buczkowice (59,22%).

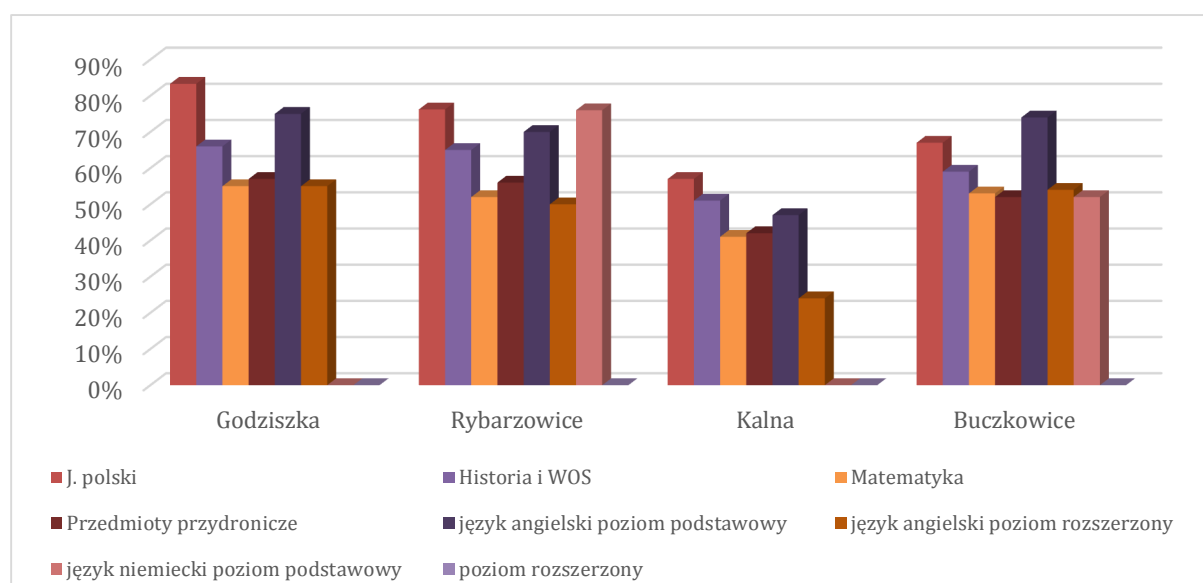
Niższe osiągnięcia na egzaminie gimnazjalnym zdobyli uczniowie Gimnazjum w Kalnej uzyskując w każdej z części najgorsze wyniki w całej gminie. Uczniowie dwóch szkół przystąpili do egzaminu z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym osiągając wyniki:

- Gimnazjum nr 3 – 76%,
- Gimnazjum nr 1 – 52,55%.

Tabela 15 Wyniki egzaminu gimnazjalnego w Gimnazjach na terenie Gminy Buczkowice w latach 2014-2016

Wyszczególnienie	cz. humanistyczna		cz. matematyczno-przyrodnicza		język angielski		język niemiecki	
	J. polski [średni wynik %]	Historia i WOS [średni wynik %]	Matematyka [średni wynik %]	Przedmioty przyrodnicze [średni wynik %]	poziom podstawowy	poziom rozszerzony	poziom podstawowy	poziom rozszerzony
Rok 2014								
Godziszka	69,00	61,00	50,00	55,00	71,00	45,00	-	-
Rybarzowice	75,00	62,00	46,00	57,00	57,00	46,00	-	-
Kalna	59,00	50,00	39,00	44,00	50,00	25,00	-	-
Buczkowice	66,00	52,00	51,00	52,00	52,00	51,00	50	-
Rok 2015								
Godziszka	65,40	64,90	49,45	48,55	63,55	50,30	-	-
Rybarzowice	69,67	70,58	47,00	50,58	76,25	57,20	71,5	-
Kalna	65,17	64,50	59,83	50,67	37,50	23,17	-	-
Buczkowice	64,38	66,32	57,97	58,00	80,46	66,71	59,11	78
Rok 2016								
Godziszka	83,30	66,00	55,70	57,09	75,04	55,61	-	-
Rybarzowice	76,22	65,96	52,48	56,22	70,43	50,43	76,00	-
Kalna	57,75	51,38	41,13	42,25	48,25	24,38	-	-
Buczkowice	67,93	59,13	53,96	52,78	74,15	54,03	52,55	-

Źródło: <http://www.oke.jaworzno.pl/www2/index.php/komunikowanie-wynikow>

Rysunek 23 Wyniki egzaminu gimnazjalnego na terenie poszczególnych sołectw w 2016 roku

Źródło: <http://www.oke.jaworzno.pl/www2/index.php/komunikowanie-wynikow>

Ankietowani mieszkańcy Gminy Buczkowice (głównie sołectwa Rybarzowice) zwracają uwagę na małą ilość zajęć dodatkowych i pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży w szkołach oraz brak ciekawej oferty świetlic szkolnych.

Do dyspozycji mieszkańców jest Przedszkole w Buczkowicach przy ulicy Bielskiej 322, Publiczne Przedszkole w Rybarzowicach przy ulicy Przedszkolnej 611, Przedszkole w Godziszce przy ulicy Beskidzkiej 162 oraz punkt przedszkolny w Kalnej gdzie prowadzone są zajęcia w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju dzieci. W ostatnich latach powstało także przedszkole prywatne w Mesznej obsługujące także dzieci z Gminy Buczkowice.

W opinii mieszkańców nie ma problemów z miejscami w przedszkolach i wszyscy rodzice mają możliwość zapisania dziecka do wybranej placówki przedszkolnej. Rodzice wskazują jednak na problem w postaci braku żłobka i opieki dla najmłodszych dzieci. Według danych GUS dostępność opieki wczesnoszkolnej na terenie gminy w 2015 roku wynosiła 88%.

Mieszkańcy w badaniu ankietowym zauważają zły stan budynków przedszkoli w Buczkowicach i Rybarzowicach, które wymagają działań termomodernizacyjnych i dostosowania do potrzeb dzieci.

Teren Gminy Buczkowice obsługuje swoim działaniem Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Czechowicach-Dziedzicach. Według rejestru prowadzonego przed powyższą placówką w 2015 roku na terenie gminy mieszka:

- 46 uczniów mających trudności w nauce, w tym porównywalne ilości dzieci z Buczkowic i Rybarzowic i Godziszki,
- 16 niepełnosprawnych uczniów, zakwalifikowanych do kształcenia specjalnego ze względu na wszystkie niepełnosprawności,
- 1 uczeń zakwalifikowany do zajęć rewalidacyjno-wychowawczych,
- 1 uczeń mający wadę wymowy, który odbył konsultację logopedyczną,
- 6 dzieci z opinią o potrzebie wczesnego wspomagania,
- 37 dzieci, które z różnych przyczyn były badane w Poradni, ale rodzice nie wnioskowali o opinię.

Tabela 16 Dzieci zamieszkujące teren Gminy Buczkowice, korzystające z usług Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Czechowicach-Dziedzicach w latach 2011-2015

Wyszczególnienie	Uczniowie mający trudności w nauce	Uczniowie sprawiający problemy wychowawcze, którzy otrzymali orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na zagrożenie niedostosowania społecznego	Uczniowie niepełnosprawni, zakwalifikowani do kształcenia specjalnego ze względu na wszystkie niepełnosprawności	Uczniowie zakwalifikowani do zajęć rewalidacyjno-wychowawczych	Uczniowie uzdolnieni, którzy otrzymali opinię o indywidualnym programie lub toku nauczania	Uczniowie mający wadę wymowy, którzy odbyli konsultację logopedyczną	Dzieci z opinią o potrzebie wczesnego wspomagania	Dzieci, które z różnych przyczyn były badane w Poradni, ale rodzice nie wnioskowali o opinię
Rok 2011								
Buczkowice	10	-	1	-	-	4	-	11
Godziszka	6	-	-	-	-	-	-	6
Kalna	10	-	1	-	-	1	1	2
Rybarzowice	25	-	3	-	-	1	-	12
Rok 2012								
Buczkowice	15	-	-	-	-	-	-	12
Godziszka	7	3	2	-	-	-	1	7
Kalna	10	1	-	-	-	-	-	1
Rybarzowice	17	1	-	-	-	-	-	22
Rok 2013								
Buczkowice	11	-	4	-	-	2	3	14
Godziszka	8	-	2	-	-	3	1	9
Kalna	3	1	-	-	-	3	-	3
Rybarzowice	22	-	1	-	-	-	-	19

Rok 2014								
Buczkowice	10	-	1	-	-	-	-	15
Godziszka	13	-	1	-	-	1	-	7
Kalna	9	-	3	-	-	3	3	1
Rybarzowice	7	-	1	-	-	-	-	10
Rok 2015								
Buczkowice	15	-	6	-	-	-	1	10
Godziszka	12	-	5	1	-	1	3	8
Kalna	6	-	2	-	-	-	1	6
Rybarzowice	13	-	3	-	-	-	1	13

Źródło: pismo Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Czechowicach-Dziedzicach, Agata Niemczyk

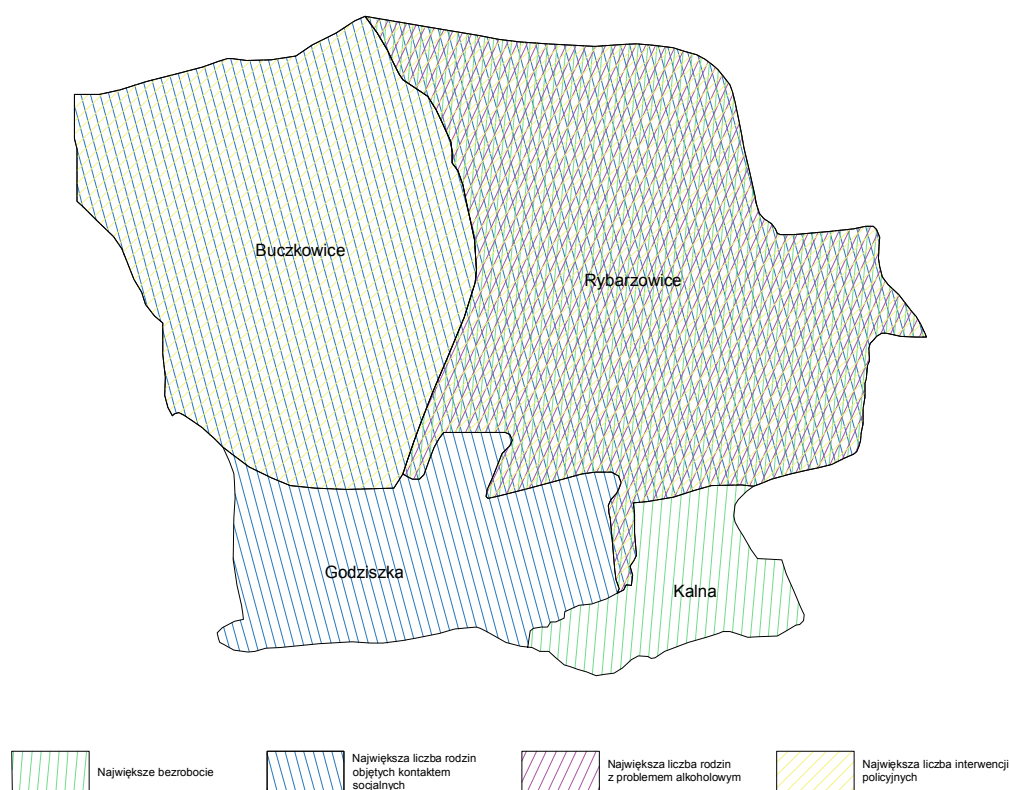
Reasumując:

Najlepsze wyniki sprawdzianu szóstoklasisty w 2016 roku uzyskala szkoła w Godziszce, zaraz za nią figuruje szkoła w Buczkowicach, zbliżony wynik uzyskali uczniowie z Rybarzowic. Najgorzej zostały przygotowane dzieci uczęszczające do szkoły w Kalnej, osiągając średnią wyników poniżej 50%.

Natomiast w Gimnazjum w 2016 r. najlepsze wyniki osiągnęła Godziszka, 2 miejsce Rybarzowice, 3 miejsce Buczkowice. Uczniowie gimnazjum w Kalnej uzyskali w każdej z części najgorsze wyniki w całej gminie.

Mieszkańcy w badaniu ankietowym podkreślili zły stan budynków przedszkoli w Buczkowicach i Rybarzowicach, które wymagają działań termomodernizacyjnych i dostosowania do potrzeb dzieci.

Według Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Czechowicach-Dziedzicach podobna ilość zewidencjonowanych dzieci z trudnościami w nauce zamieszkuje sołectwo Buczkowice, Rybarzowice i Godziszkę.

Rysunek 24 Problemy Gminy Buczkowice z podziałem na sołectwa

Źródło: opracowanie własne

Analizując powyższą mapę możemy zauważyć dysproporcję w natężeniu występowania problemów społecznych na terenie całej Gminy Buczkowice. Większość z nich kumuluje się na obszarze Buczkowic i Rybarzowic. Niemniej jednak są to niewielkie, kilkuprocentowe dysproporcje.

Z informacji pochodzących z anonimowego badania ankietowego mieszkańców gminy wynika, iż najbardziej zauważalnymi problemami społecznymi jest:

- brak zajęć dla dorosłych mieszkańców gminy, szczególnie w Godziszce i Rybarzowicach,
- brak zajęć dla niepełnosprawnych na terenie całej gminy,
- brak dziennej opieki dla osób starszych, na terenie całej gminy nie ma takiej placówki,
- problem alkoholizmu w Rybarzowicach,
- niski poziom bezpieczeństwa w Rybarzowicach i Buczkowicach – szczególnie wzdłuż Żylicy.

2.6.1 Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Buczkowice istnieje Gminny Ośrodek Zdrowia w Buczkowicach przy ulicy Szkolnej 779 oraz jego filia w Rybarzowicach przy ulicy Beskidzkiej 67. Niezależnie od niego funkcjonuje kilka prywatnych gabinetów opieki zdrowotnej gdzie mieszkańcy mogą skorzystać z prywatnych porad.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na terenie Gminy Buczkowice w zakresie podstawowej opieki medycznej przychodnie lekarskie udzieliły 38.407 porad lekarskich oraz 43.251 porad ambulatoryjnych.

W razie potrzeby mieszkańcy Gminy Buczkowice korzystają z opieki szpitalnej na terenie miasta Bielska- Białej. Placówki szpitalne, z których korzystają mieszkańcy gminy to:

- Specjalistyczny Zespół Chorób Płuc i Gruźlicy w Bystrej – placówka wysokospecjalistyczna o charakterze ponadregionalnym,
- Szpital Kolejowy w Wilkowicach – łączący zadania szpitala ostrego i opieki długoterminowej, □
- Beskidzki Zespół Lecznico-Rehabilitacyjny,
- Szpital Wojewódzki w Bielsku-Białej, który jest jednym z największych i najbardziej nowoczesnych szpitali w południowym regionie Polski, posiadający m.in. oddziały i poradnie specjalistyczne, Stację Dializ, Zakład Diagnostyki Obrazowej, Oddział Ratunkowy,
- Beskidzkie Centrum Onkologii Szpital Miejski w Bielsku-Białej - placówka podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej dla miasta oraz sąsiadujących powiatów,
- Szpital Pediatryczny w Bielsku-Białej,
- Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej.

W badaniu ankietowym mieszkańcy uznawali, iż istniejąca opieka zdrowotna jako ilość placówek jest wystarczająca, niemniej jednak zwracali uwagę na stan techniczny i funkcjonalny budynku, w którym mieści się Przychodnia w Rybarzowicach.

Reasumując:

Jakość opieki zdrowotnej na terenie Gminy Buczkowice wg ankietowanych mieszkańców stoi na zadowalającym poziomie, natomiast funkcjonalność i stan budynku Przychodni w Rybarzowicach wymaga poprawy.

2.7 Sfera gospodarcza

Wzrost stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkańców oraz poprawa jakości ich życia uzależnione są od lokalnego rozwoju gospodarczego.

Rozwój gospodarczy to nie tylko podniesienie standardu życia mieszkańców i większe dochody samorządu - niezbędne dla finansowania kolejnych etapów rozwoju, ale także szansa na zmniejszenie bezrobocia wśród mieszkańców Gminy Buczkowice.

Gminom, w którym sfera gospodarcza stoi na zadowalającym poziomie, łatwiej przychodzi realizowanie zadań ze sfery społecznej.

Dlatego też podstawowym priorytetem programu rewitalizacji powinien być rozwój społeczny i gospodarczy.

Kreowanie rewitalizacji wymaga rzetelnej diagnozy stanu gospodarki gminy.

Rzetelność diagnozy wymaga jej rozszerzenia poza dane statystyczne dotyczące liczby podmiotów gospodarczych i liczby zatrudnionych w nich pracowników. Celem diagnozy jest przede wszystkim stwierdzenie, czy gospodarka lokalna posiada predyspozycje rozwojowe i w którym kierunku należy stymulować jej rozwój.

Wychodząc z powyższych założeń przeprowadzono analizę kluczowych dla właściwej oceny stanu gospodarki problemów, a mianowicie:

- stopnia rozwoju gospodarczego z uwzględnieniem znaczenia poszczególnych sektorów lokalnej gospodarki,
- możliwości rozwojowych gospodarki lokalnej,
- dochodów własnych budżetu Gminy Buczkowice,
- bezrobocia.

Analizy powyższych zagadnień dokonano w sposób możliwie syntetyczny, ilustrując występujące zjawiska mapkami.

2.7.1 Działalność gospodarcza

Korzystne położenie Gminy Buczkowice w pobliżu ciągów komunikacyjnych, a także bliskość dużych aglomeracji miejskich oraz ośrodków badawczo-rozwojowych, bliskość przejść granicznych czyni Gminę Buczkowice dostępną dla turystów. Dynamicznie rozwija się tu sektor przedsiębiorstw, co obrazuje poniższe zestawienie.

Tabela 17 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w systemie REGON na terenie gminy Buczkowice

Rok	Podmioty gospodarki narodowej ogółem	Sektor publiczny - ogółem	Sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	Sektor prywatny - ogółem	Sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	Sektor prywatny - spółki handlowe	Sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	Sektor prywatny - spółdzielnie	Sektor prywatny - fundacje	Sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne
2010	1136	29	25	1107	987	44	5	1	1	17
2011	1123	30	26	1093	963	49	6	1	1	18
2012	1142	30	26	1112	976	55	7	1	1	18
2013	1164	33	29	1131	985	62	7	1	1	19
2014	1196	33	29	1163	1005	70	9	1	2	19
2015	1199	33		1166	1001	72	9	2	2	20

Źródło: GUS, 2016

Pod względem ilościowym głównym kierunkiem działalności gospodarczej prowadzonej na terenie Gminy Buczkowice jest działalność usługowo-handlowa, świadczona przez małe i średnie przedsiębiorstwa (głównie prywatne) oraz budownictwo, szczególnie określane jako roboty ogólnobudowlane. W przeważającej większości są to małe jednoosobowe podmioty gospodarcze, zatrudniające od kilku do kilkunastu osób, oraz tzw. „firmy rodzinne”. Przeważają podmioty gospodarcze świadczące szeroko rozumiane usługi budowlane oraz podmioty działające w sferze handlowej. Najwięcej firm ulokowanych jest wzdłuż drogi głównej w Buczkowicach i Rybarzowicach, są to głównie podmioty produkcyjne, usługowe i handlowe. W sołectwach takich jak Kalna i Godziszka większość terenów ma charakter mieszkaniowy, z mniejszymi usługami, takimi jak handel detaliczny i drobna działalność usługowa.

Szczegółowe zestawienie zamieszczone poniżej wskazuje na fakt, iż w sołectwach Buczkowice i Rybarzowice najbardziej rozwinięte jest przetwórstwo przemysłowe, podmioty zajmujące się budownictwem mają swoją siedzibę głównie na terenie sołectwa Buczkowice. Firmy zajmujące się handlem hurtowym i detalicznym, a także transportem, funkcjonują głównie w Buczkowicach i Rybarzowicach. Pozostałe działalności usługowe, takie jak ubezpieczenia, działalność naukowa, edukacja, opieka zdrowotna, w tym prywatne gabinety lekarskie, zlokalizowane są głównie w Buczkowicach.

Tabela 18 Podmioty wg sekcji i działów PKD 2007 na terenie poszczególnych sołectw Gminy Buczkowice (według danych na koniec 2015 roku)

Rodzaj działalności	Ilość podmiotów				
	RAZEM GMINA BUCZKOWICE (1199)	Buczkowice (529)	Rybarzowice (353)	Godziszka (245)	Kalna (72)
Sekcja A - rolnictwo	15	5	4	6	-
Sekcja C - przetwórstwo przemysłowe	170	62	62	36	10

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY BUCZKOWICE

Sekcja D - Zaopatrzenie w energie	3	2	1		-
Sekcja E -Dostawa wody, zagospodarowanie ścieków, gospodarka odpadami	4	2	-	2	-
Sekcja F- Budownictwo	183	77	47	44	15
Sekcja G- Handel hurtowy i detaliczny	345	131	125	80	9
Sekcja H -Transport	83	33	35	11	4
Sekcja I -Usługi hotelarskie	40	20	10	6	4
Sekcja J -Informacja i komunikacja	19	7	8	4	-
Sekcja K - Ubezpieczenia i finanse	28	17	5	4	2
Sekcja L - Nieruchomości	11	7	4	-	-
Sekcja M - Działalność naukowa	75	49	11	6	9
Sekcja N - Działalność wspierająca	29	12	9	7	1
Sekcja O - Administracja	6	3	1	1	1
Sekcja P - Edukacja	40	23	6	7	4
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i społeczna	47	31	6	7	3
Sekcja R - Kultura, rozrywka, rekreacja	20	10	1	6	3
Sekcje S i T - Pozostała	80	38	17	18	7

Źródło: GUS, 2016

Najważniejszymi przedsiębiorcami działającym na terenie gminy są:

- Zakład Przetwórstwa Mięsnego "Hańderek", 43-374 Buczkowice, ul. Nadbrzeżna 821,
- PPHU Prosperplast, 43-374 Buczkowice, ul. Wczasowa 733a,
- Zakład Przetwórstwa Mięsnego Józef Bozek, 43-376 Godziszka, ul. Beskidzka 222,
- Dil - Surowce wtórne, 43-378 Rybarzowice ul. Ceglana 864,
- S.C. Auto-Kram - skup i sprzedaż samochodów powypadkowych, 43-376 Rybarzowice, ul. Ceglana 391,
- BT - Beton Towarowy sp. z o.o., „Góraźdze Beton”, Zakład Rybarzowice, 43-378 Rybarzowice, ul. Ceglana 1,
- Zakład Produkcji Lamp LAMKUR, ul. Beskidzka 834, Rybarzowice, ul. Beskidzka 834,
- Producent Blach BLACH-DOM, Rybarzowice, ul. Żywiecka 873,
- Piekarnia "Capri", 43-378 Rybarzowice, ul. Bielska 840,
- Piekarnia DURAJ, Buczkowice, ul. Lipowska 970,
- Stacja Paliw BP, Buczkowice, ul. Bielska 1145,
- Stacja Paliw "Oaza", 43-378 Rybarzowice, ul. Żywiecka 823,
- WOOBOTECH POLAND Sp. z o.o., 43-378 Rybarzowice ul. Bielska 41,
- Cukiernia Kawiarnia Bajeczna, 43-376 Godziszka, ul. Żywiecka 666,
- Cukiernia Julia, Sala Weselna Roma, 43-376 Godziszka, ul. Żywiecka 219,
- Szafran – Dom przyjęć okolicznościowych, 43-374 Buczkowice, ul. Woźna 1220,
- Bukowa Karczma, 43-374 Buczkowice, ul. Bielska 1290,
- KARTRANS – Produkcja i transport betonu, 43-378 Rybarzowice, ul. Ceglana,
- PUP „ENERGÓR” S.C., 43-376 Godziszka, ul. Lipowska 550,
- PUH ELMARO, 43-376 Godziszka, ul. Południowa 659,
- FHU GRUNE DACH, 43-378 Rybarzowice, ul. Żywiecka 555,
- Ośrodek KŁOSEK, 43-374 Buczkowice, ul. Wczasowa 1062,
- Ośrodek wypoczynkowy Całoroczne Domki Drewniane, 43-374 Buczkowice, ul. Lipowska 974,
- Wynajem Domków Letniskowych „Bogumiłów”, 43-378 Rybarzowice, ul. Jastrzębia 795.

Pod względem wielkości firm działających na terenie Gminy Buczkowice można dokonać klasyfikacji pod względem ilości osób zatrudnianych:

- 1139 firm zatrudnia 0-9 osób,
- 52 firmy zatrudniają 10-49 pracowników,
- 8 firm zatrudnia 40-249 pracowników.

Wnioskując - 60 firm na terenie Gminy Buczkowice może przyczynić się do zmniejszenia bezrobocia, które aktualnie największe jest na terenie sołectwach Kalna i Rybarzowice. Natomiast firmy:

- zatrudniające 10-49 pracowników zlokalizowane są:

- w Rybarzowicach - 17 firm,
- w Buczkowicach – 18 firm,
- w Godziszce – 12 firm,
- w Kalnej 5 firm.

- zatrudniające ponad 50 pracowników zlokalizowane są:

- w Rybarzowicach - 4 firmy,
- w Buczkowicach – 3 firmy,
- w Godziszce – 1 firma,
- w Kalnej brak takich dużych firm.

W związku z tym niektórzy mieszkańcy zmuszeni są do poszukiwania pracy poza terenem Gminy Buczkowice.

W trakcie badań ankietowych przedsiębiorcy z terenu Gminy Buczkowice, szczególnie prowadzący działalność na terenie Buczkowic i Godziszki, wskazali na brak nowych terenów inwestycyjnych oraz mało informacji o dostępnych możliwościach dofinansowania na rozwój przedsiębiorczości w gminie.

Na zmniejszenie bezrobocia wpływa także czynnik wymieniany przez ankietowanych mieszkańców w postaci rozwoju przedsiębiorczości w gminie oraz zwiększenia dostępności do usług i placówek handlowych, które stworzyły dodatkowe miejsca pracy. Niemniej jednak ankietowani wskazują w dalszym ciągu na brak atrakcyjnych terenów inwestycyjnych, co blokuje tym samym rozwój gospodarczy gminy.

Reasumując:

Na terenie gminy działają firmy zatrudniające w większości do 9 pracowników, tylko 60 przedsiębiorstw zatrudnia więcej niż 10 pracowników, z czego najwięcej firm zatrudniających pracowników zlokalizowanych jest w Buczkowicach, a największa stopa bezrobocia występuje w sołectwach Kalna i Rybarzowice. Właściciele przedsiębiorstw w badaniu ankietowym wskazali na trudności w rozwoju swoich firm ze względu na brak terenów inwestycyjnych - szczególnie sytuacja ta dotyczy sołectw Buczkowice i Godziszka.

2.8 Sfera środowiskowa

W związku z nowelizacją ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, od dnia 1 lipca 2013 roku na terenie Gminy Buczkowice działa nowy system gospodarowania odpadami. Gospodarowanie odpadami przebiega zgodnie z ustalonym regulaminem. Jednocześnie podlega rocznemu obowiązkowi sprawozdawczości. Do 31 marca każdego roku wójt przedkłada sprawozdanie Marszałkowi Województwa oraz Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska.

Zasady gospodarowania odpadami określone zostały w uchwalonym przez Radę Gminy Regulaminie utrzymania czystości i porządku w Gminie Buczkowice, stanowiącym akt prawa miejscowego. Określone są w nim między innymi zasady selektywnej zbiórki odpadów i obowiązki właściciela nieruchomości, zwłaszcza dotyczące wyposażenia nieruchomości w pojemniki służące gromadzeniu odpadów komunalnych. Większość mieszkańców gospodaruje odpadami zgodnie z ustalonymi zasadami. Według danych Urzędu Gminy zameldowanych mieszkańców na koniec 2016 roku było 10925, a deklaracje złożone zostały dla 9814 mieszkańców. Segregację odpadów zadeklarowało 97,8% mieszkańców, pozostałe 2,2% mieszkańców nie prowadzi selektywnej zbiórki, oddając wszystkie rodzaje odpadów jako zmieszane.

Dlatego też można zauważyć, że ogólna liczba zebranych i odebranych od mieszkańców zmieszanych odpadów na koniec roku 2016 zwiększyła się w stosunku do lat poprzednich i wyniosła 724,08 Mg. Dane za poprzednie lata zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 19 Ilość zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych

Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku	j.m.	2012	2013	2014	2015
ogółem	Mg	767,93	593,76	689,66	814,37
ogółem na 1 mieszkańca	kg	70,0	53,8	62,1	73,1
z gospodarstw domowych	Mg	456,79	411,56	552,88	724,08
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	kg	31,6	37,3	49,8	65,0
Ilość likwidowanych dzikich wysypisk	Mg	3	3	2	3
odpady komunalne zebrane podczas likwidacji dzikich wysypisk	Mg	15,1	0	7,5	4,8

Źródło: GUS 2016 [stat.gov.pl]

Mimo, iż mieszkańcy prowadzą selektywną zbiórkę odpadów i ilości odbieranych od mieszkańców z roku na rok się zwiększają, w trakcie badania ankietowego mieszkańcy zwrócili uwagę na lokalnie okresowo pojawiające się dzikie wysypiska powstające wzdłuż brzegów Żylicy, potoku Granicznego i potoku Bruśnik. Rocznie takich miejsc ewidencjonowanych jest kilka w ciągu sezonu. Wysypiska te są na bieżąco usuwane przez Gminę Buczkowice, niemniej jednak pojawiają się nowe w tych samych miejscach, co sugeruje przyzwyczajenia mieszkańców. W latach 2012-2015 odpadów z brzegów rzeki i potoków zbieranych było rocznie 5-15 Mg.

Do głównych przyczyn zanieczyszczeń powietrza na terenie Gminy Buczkowice należą:

- spalanie paliw w celach grzewczych w kotłowniach i piecach,
- spalanie etylin i oleju napędowego w pojazdach silnikowych,
- emisja zanieczyszczeń pyłów i gazów spoza terenu gminy.

Gmina Buczkowice należy do strefy śląskiej, niemniej jednak na terenie gminy nie ma stanowisk pomiarowych zanieczyszczenia powietrza. Najbliżej położonymi stanowiskami pomiarowymi są:

- Bielsko-Biała ulica Kossak-Szczuckiej (należy do strefy miasta B-B),
- Bielsko-Biała ulica Stermicza (należy do strefy miasta B-B),
- Czechowice-Dziedzice ulica Lompy, (należy do strefy śląskiej),
- Ustroń ulica Sanatoryjna (należy do strefy śląskiej),
- Żywiec ulica Słowackiego (należy do strefy śląskiej),
- Żywiec ulica Kopernika (należy do strefy śląskiej).

Na podstawie tych danych można stwierdzić, iż zanieczyszczenie powietrza na terenie Gminy Buczkowice powinno być niższe niż na obszarze miasta Bielsko-Biała i miasta Żywca ze względu na ukształtowanie powierzchni i odległość od ruchu komunikacyjnego i przemysłu.

W poprzednich latach, w roku 2011 i 2012 WIOŚ podał dane dotyczące zanieczyszczenia powietrza na terenie miejscowości, na których nie zostały wykonane pomiary. Dane te uzyskano na podstawie modelowania, zostały opracowane przez Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach. Modelowane wyniki pozwoliły na podanie za 2011 i 2012 roku danych dla Łodygowic oraz Szczyrku. Dane te dla pyłu PM10 były o około 57% niższe niż dane dla Żywca i o około 40% niższe niż wartości zanotowane w analogicznym czasie na terenie miasta Bielska –Białej.

W 2014 roku średnie roczne stężenia pyłu zawieszonego PM10 w województwie śląskim mieściły się w przedziale od 70% do 140% poziomu dopuszczalnego.

W 2014 roku w porównaniu do 2013 roku stężenia średnie roczne PM10:

- w strefie Bielsko-Biała miasto zmniejszyły się o 9%,
- w strefie śląskiej zmniejszyły się na sześciu stanowiskach w tym w Żywcu ul. Słowackiego o 8%.

W 2014 roku wartość dopuszczalna stężenia pyłu zawieszonego PM2,5, powiększona o margines tolerancji, wynosząca 26 µg/m³, została przekroczona w 2014 roku na 8 stanowiskach i wyniosła:

- w strefie Bielsko-Biała miasto - 29 µg/m³,
- w strefie śląskiej - od 21 µg/m³ do 40 µg/m³ w Godowie.

W 2014 roku, w porównaniu z rokiem 2013, stężenie pyłu PM2,5 zmniejszyło się Bielsku- Białej o 14%.

Na podstawie tych danych można stwierdzić, iż zanieczyszczenie powietrza pyłem PM2,5 na terenie Gminy Buczkowice może być mniejsze niż na terenie Żywca oraz mniejsze niż na terenie miasta Bielska-Białej. Niemniej jednak na terenie Ustronia wartości zanotowane w 2011 roku były na granicy dopuszczalności, w związku z tym

istnieje prawdopodobieństwo iż na terenie Gminy Buczkowice także wartości pyłu PM_{2,5} mogły być na granicy dopuszczalności lub lekko przekroczone.

Stężenia dwutlenku siarki w 2014 roku wykazały:

- wg kryterium ochrony zdrowia:

- brak przekroczeń dopuszczalnej częstości przekraczania poziomów dopuszczalnych stężeń 1-godzinnych (24 razy),
- najwyższe stężenie 24-godzinne wystąpiło 30 stycznia 2014 roku w Żywcu ul. Słowackiego, wynosząc 132 µg/m³ i przekraczając poziom dopuszczalny 125 µg/m³. Na żadnym stanowisku nie została przekroczona dopuszczalna częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego, wystąpiło 1-krotne przekroczenie w Żywcu,

- wg kryterium ochrony roślin:

- na stacji tła regionalnego w Złotym Potoku zanotowano brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego w sezonie zimowym - 7 µg/m³.

Na podstawie tych danych można stwierdzić, iż średnia roczna zawartość dwutlenku siarki w powietrzu na terenie Gminy Buczkowice i w okolicy nie przekraczała dopuszczalnych wartości.

Najwyższe wartości zanotowano w okresie zimowym, na co miała wpływ niska emisja, przede wszystkim komunalna, pochodząca z ogrzewania domów i mieszkań.

W 2014 roku wartości średnie roczne dwutlenku azotu poza stacją komunikacyjną nie przekroczyły wartości dopuszczalnej 40 µg/m³, wynosząc od 20% (Złoty Potok) do 74% (Katowice). Na podstawie tych danych można przypuszczać iż zawartość dwutlenku azotu w powietrzu na terenie Gminy Buczkowice nie przekraczała dopuszczalnych wartości.

Średnie roczne stężenia dwutlenku azotu na stacji w Złotym Potoku, oceniane wg kryterium ochrony roślin, wyniosło 9,6 µg/m³ i także nie przekroczyło wartości dopuszczalnej.

Średnie roczne stężenia ołowiu wyniosły od 5% (Bielsko-Biała) do 12% (Tarnowskie Góry) poziomu dopuszczalnego (0,5 µg/m³). Obniżenie stężenia w porównaniu z 2013 rokiem wystąpiło na 3 stanowiskach. Wzrost nastąpił na sześciu stanowiskach. Na podstawie tych danych można stwierdzić, iż zawartość ołowiu w powietrzu na terenie Gminy Buczkowice nie przekraczała dopuszczalnych wartości.

W 2014 roku średnioroczne stężenia benzo(a)pirenu na wszystkich stanowiskach zostały przekroczone i wyniosły (wartość docelowa 1 ng/m³):

- Bielsko-Biała miasto – 5 ng/m³,
- strefa śląska od 5 do 10 ng/m³,

Badania w punktach monitoringowych objęły benzen, w związku z tym na wykresie poniżej przedstawiono te wartości (wartość dopuszczalna 5 ng/m³). Średnie stężenia benzenu nie przekroczyły poziomu dopuszczalnego (5 µg/m³) na żadnym stanowisku pomiarowym, wynosząc od 27% do 95% wartości dopuszczalnej. Na podstawie tych danych można stwierdzić, iż zawartość benzenu w powietrzu na terenie Gminy Buczkowice prawdopodobnie nie przekraczała dopuszczalnych wartości. Stwierdzenie to wysnuto na podstawie wyników dla Bielska-Białej i Żywca, gdzie zawartość benzenu w powietrzu wyniosło na granicy wartości dopuszczalnych. Tak wysoka zawartość benzenu w powietrzu wynika przede wszystkim ze spalania złej jakości paliw stałych oraz paliw w silnikach samochodowych.

W zakresie zawartości ozonu na obszarze aglomeracji górnośląskiej oraz w powiatach żywieckim, cieszyńskim, bielskim i pszczyńskim w 2014 roku występowały wartości przekraczające 150 µg/m³.

Klasyfikacja strefy śląskiej z uwzględnieniem parametrów kryterialnych określonych pod kątem ochrony zdrowia dla:

- ze względu na ochronę zdrowia klasa C:
  - dla pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu,
  - dla ozonu w strefie śląskiej oraz klasa D₂, ze względu na przekraczanie poziomu celu długoterminowego,
- ze względu na ochronę zdrowia klasa A:
  - dla dwutlenku azotu,
  - dla zanieczyszczeń takich jak: benzen, ołów, arsen, kadm, nikiel, tlenek węgla, co oznacza konieczność utrzymania jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie,
- ze względu na ochronę roślin:
  - klasa C i D₂ - przekroczenia poziomu docelowego oraz poziomu celu długoterminowego ozonu wyrażonego jako AOT 40 - na stacji tła regionalnego wskaźnik ten uśredniony dla kolejnych 5 lat wyniósł 18573 (µg/m³)*h,

- klasa A - brak przekroczeń wartości dopuszczalnych dla tlenków azotu i dwutlenku siarki.

Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 i benzo(a)pirenu w okresie zimowym jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków (S5), w okresie letnim bliskość głównej drogi z intensywnym ruchem (S2), emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników, boisk (S16) oraz niekorzystne warunki meteorologiczne (S15), występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń, w związku z małą prędkością wiatru (poniżej 1,5 m/s), a także napływ zanieczyszczeń spoza kraju (S10).

Przyczyną wystąpienia przekroczeń ozonu jest oddziaływanie naturalnych źródeł emisji lub zjawisk naturalnych, niezwiązanych z działalnością człowieka (S8).

Warunki meteorologiczne miały znaczący wpływ na jakość powietrza. W dalszej części przedstawiono przebieg warunków meteorologicznych w roku 2013 na tle wielolecia i ich wpływ na jakość powietrza (w oparciu o informację opracowaną przez Zakład Monitoringu i Modelowania Zanieczyszczeń Powietrza IMGW-PIB Oddział w Krakowie z/s w Katowicach).

Gmina Buczkowice położona jest na skraju obszaru o słabej wentylacji (przewietrzaniu). Tereny te są szczególnie narażone na występowanie długotrwałych inwersji temperatur i w konsekwencji na niekorzystne warunki do rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń.

Z tego względu tereny należące do Gminy Buczkowice położone niżej oraz te w dolinie rzeki Żylicy mogą być silniej zanieczyszczone niż obszary, które położone są wyżej.

Z uwagi na fakt, iż podstawowym nośnikiem energii pierwotnej dla ogrzewania budynków i obiektów na terenie Gminy Buczkowice jest paliwo stałe, głównie węgiel kamienny różnej granulacji i (często) złej jakości, np. muł węglowy prawdopodobieństwo zanieczyszczenia powietrza wzrasta. Dlatego Gmina Buczkowice przyjęła do realizacji w 2015 roku Plan Gospodarki Niskoemisyjnej.

W ramach prac inwentaryzacyjnych wykonanych na potrzeby opracowania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Buczkowice dokonano analizy wszystkich rodzajów budynków na obszarze gminy oraz rodzaju paliwa jakim są zasilane.

W sektorze budynków mieszkalnych potrzeby grzewcze pokrywane są za pomocą indywidualnych palenisk, w których wykorzystywane są przede wszystkim węgiel oraz gaz ziemny (szacunkowo 94% zapotrzebowania energetycznego Gminy jest pokrywane z tytułu spalania wymienionych paliw). Mieszkańcy w gminie wykorzystują również inne nośniki energii takie jak olej opałowy, biomasa (w tym również odpady komunalne spalane w piecach o innym przeznaczeniu), energia elektryczna, pozwalające na pokrycie 6% zapotrzebowania energetycznego gminy.

W grupie budynków mieszkalnych działania związane z poprawą stanu istniejącego będą nakierowane przede wszystkim na:

- ograniczenie wykorzystania paliw stałych,
- poprawę charakterystyki energetycznej budynków.

Kluczowymi zadaniami zapisanymi w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej są termomodernizacja budynku użyteczności publicznej w Rybarzowicach, sali gimnastycznej przy Zespole Szkół w Godziszce oraz ograniczenie niskiej emisji w budynkach prywatnych mieszkańców gminy poprzez wymianę kotłów, wprowadzenie OZE - etap I i II.

Prowadzone w latach ubiegłych na terenie Gminy Buczkowice badania gleb pod kątem ich kwasowości, wskazują, iż na omawianym obszarze większość gleb to gleby lekko lub średnio zakwaszone, o pH od 4,6 do 7,1, wymagające wapnowania, natomiast prowadzone badania gleb pod kątem zawartości w nich metali ciężkich, wskazują, iż występują tu gleby o 0 stopniu zanieczyszczenia (gleby niezanieczyszczone) lub o I stopniu zanieczyszczenia (gleby posiadające tylko podwyższoną, ponad poziom naturalny, zawartość metali).

W 2011 roku na terenie Gminy Buczkowice przeprowadzono terenową inwentaryzację wyrobów zawierających azbest. W ramach przeprowadzonej inwentaryzacji zidentyfikowano 1095 posesji, na których zlokalizowano 1297 obiektów będących własnością osób fizycznych, z zabudowanymi wyrobami zawierającymi azbest o łącznej powierzchni 202.079 m² (tj. 2.222,87 Mg). Na niektórych posesjach zewidencjonowano po kilka obiektów, na przykład budynek gospodarczy i budynek mieszkalny pokryte wyrobami azbestowymi, lub wyroby na budynku mieszkalnym oraz wyroby zawierające azbest zdemontowane z drugiego budynku.

Wśród pokryć azbestowych zlokalizowanych na budynkach osób fizycznych najwięcej jest na terenie sołectwa Rybarzowice 39% i Buczkowice 37%, a najmniej na terenie Kalnej 7%, na obszarze Godziszki jest około 17% wszystkich wyrobów zawierających azbest.

Wskaźnik ilości budynków z pokryciami azbestowymi wśród osób fizycznych na terenie poszczególnych miejscowości jest zróżnicowany, waha się od 2,16 do 4,04. Średnio w całej gminie wynosił 2,47.

Rysunek 25 Zaniedbany budynek pokryty powłokami azbestowymi przy ulicy Wyzwolenia w Buczkowicach

Źródło: fotografia własna

Reasumując:

Gospodarka odpadami prowadzona jest wg zasad przyjętych w Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Buczkowice. 97% mieszkańców prowadzi selektywną zbiórkę odpadów komunalnych, pozostała część mieszkańców zadeklarowała brak selektywnej zbiórki, oddając wszystkie odpady jako zmieszane. Corocznie na terenie gminy pojawiają się 2-3 dzikie wysypiska głównie wzdłuż Żylicy, potoku Granicznego i potoku Bruśnik, które są sukcesywnie likwidowane.

Stan powietrza na obszarze Gminy Buczkowice został określony na podstawie danych stacji pomiarowych zlokalizowanych w Bielsku-Białej, Żywcu i Ustroniu oraz modelowania. Modelowane wyniki pozwoliły na podanie za 2011 i 2012 roku danych dla Łodygowic oraz Szczyrku. Dane te dla pyłu PM10 były o około 57% niższe niż dane dla Żywca i o około 40% niższe niż wartości zanotowane w analogicznym czasie na terenie miasta Bielska –Białej.

Na terenach nieużytkowanych rolniczo, szczególnie wzdłuż Żylicy i potoku Bruśnik, rozprzestrzenia się Barszcz Sosnowieckiego, nieuprawiane tereny rolnicze sukcesywnie zarastają roślinnością trawiastą. Gleby są lekko lub średnio zakwaszone i wykazują 0 lub I stopień zanieczyszczenia metalami ciężkimi.

Na terenie sołectwa Rybarzowice i Buczkowice jest największe w gminie nagromadzenie wyrobów zawierających azbest.

2.9 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Zespół osadniczy Gminy Buczkowice składa się zasadniczo z następujących części:

- główne pasmo osadnicze Buczkowic i Rybarzowic po północnej stronie potoku Żylica (z zabytkowym młynem i kościołem w Rybarzowicach),
- główne pasmo osadnicze Buczkowic i Rybarzowic po południowej stronie potoku Żylica (z Urzędem Gminy i kościołem w Buczkowicach),
- pasmo osadnicze Buczkowic Pod Godziszką (wzdłuż drogi powiatowej),
- pasmo osadnicze Jama i Bór w Buczkowicach,
- strefa produkcyjno-usługowa przy drodze krajowej w Rybarzowicach,
- główne pasmo osadnicze Godziszki Nowej wzdłuż ul. Beskidzkiej i ul. Łodygowskiej (z kościołem) oraz Godziszki Wilkowskiej i Górki wzdłuż ul. Górskiej,
- pasmo osadnicze Godziszki Starej wzdłuż ul. Myśliwskiej,

- pasmo osadnicze Kalnej wzdłuż ul. Widokowej (z kościołem),
- pasmo osadnicze Kalnej wzdłuż ul. Spacerowej.

Zespoły osadnicze oddzielone są następującymi działkami:

- potok Żylica z zielenią,
- kompleks gruntów rolnych z zielenią w rejonie potoku Biała i potoku Bruśnik,
- kompleks gruntów rolnych z zielenią w rejonie potoku Godziszczanka,
- kompleks gruntów rolnych pomiędzy Godziszką i Kalną.⁴

Niektóre tereny gminy są zadbane i atrakcyjne, a są też takie jak brzegi Żylicy, które mimo, że atrakcyjne są zaniedbane i niezagospodarowane, mimo znaczącego potencjału. Mieszkańcy w trakcie badania ankietowego zwracali uwagę na możliwości wykorzystania tych terenów, jednocześnie proponując budowę ścieżki dydaktycznej, miejsca odpoczynku czy placu zabaw dla dzieci.

Gmina Buczkowice posiada tereny zagospodarowane rolniczo, jak i również obszary intensywnie zabudowane. Przeważają budynki jednorodzinne, sporadycznie występują obiekty zagrodowe o charakterze usługowo-produkcyjnym.

---

⁴Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Buczkowice, 2015

Zwarta zabudowa mieszkaniowa koncentruje się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych przebiegających przed tereny sołectw tj.:

- Buczkowice:
  - prawa strona drogi wojewódzkiej DW 942, ulica Wiślańska,
  - obie strony drogi powiatowej nr 1401S, ulica Wyzwolenia,
  - obie strony drogi powiatowej nr 4404S, ulica Grunwaldzka,
  - obie strony drogi powiatowej nr 1405S, ulica Lipowska,
  - obie strony drogi gminnej, ulica Jama,
  - prawa strona drogi gminnej, ulica Bór,
  - prawa strona drogi gminnej, ulica Miodońskiego,
- Rybarzowice:
  - obie strony drogi powiatowej nr 1401S, ulica Beskidzka,
  - wzdłuż dróg gminnych,
- Godziszka:
  - obie strony drogi powiatowej nr 1405S, ulica Bielska,
  - obie strony drogi powiatowej nr 1405S, ulica Beskidzka,
  - obie strony drogi powiatowej 1402S, ulica Lipowska,
  - obie strony drogi gminnej, ulica Myśliwska,
  - obie strony drogi gminnej, ul. Górską,
  - obie strony drogi gminnej, ulica Łodygowska,
- Kalna:
  - obie strony drogi powiatowej 1400S, ulica Widokowa,
  - obie strony ulicy gminnej, ulica Spacerowa,
  - prawa strona drogi gminnej, ulica Łodygowska.

Rysunek 26 Obszary pokryte zwartą zabudową na terenie Gminy Buczkowice.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Na terenie Gminy Buczkowice zlokalizowanych jest 3165 mieszkań o łącznej powierzchni 306.982 m².⁵ Podstawowym nośnikiem energii pierwotnej dla ogrzewania budynków i obiektów na terenie gminy Buczkowice jest paliwo stałe, głównie węgiel kamienny różnej granulacji i (często) złej jakości, np. muł węglowy. Na mniejszą skalę zużywany jest gaz ziemny, olej opałowy, lub energia elektryczna. Są to nośniki droższe od węgla i drewna – o ich wykorzystaniu decyduje świadomość ekologiczna oraz zamożność. Zauważalne jest wykorzystywanie w budynkach jednorodzinnych drewna lub jego odpadów jako dodatkowego, a zarazem tańszego paliwa, oraz

⁵ dane GUS

coraz częściej spalanie drewna w kominkach z instalacją rozprowadzającą ogrzane powietrze. Wśród budynków użyteczności publicznej dominują budynki stare (średni wiek obiektów to 60 lat) oraz wykonane w technologii tradycyjnej, murowanej, są to budynki opalane gazem.

W strukturze użytkowania gruntów Gminy Buczkowice (według danych GUS z 2015 r.) zdecydowanie dominują użytki rolne, stanowiące 71,58% łącznej powierzchni terenu gminy. Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią 19,63% powierzchni, wśród których największy udział mają tereny mieszkaniowe (63,35%). Udział wszystkich form terenu przedstawia tabela poniżej.

Tabela 21 Udział form terenu w Gminie Buczkowice – stan z 2015 r.

Lp.	Rodzaj terenu	Powierzchnia [ha]	Procent udziału [%]
1	ogółem	1946	100
2	użytki rolne razem	1393	71,58
3	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	128	6,58
4	grunty pod wodami	35	1,8
5	grunty zabudowane i zurbanizowane	382	19,63
6	nieużytki	5	0,26
7	tereny różne	3	0,15

Źródło: GUS 2016 [stat.gov.pl]

Jak wynika z danych GUS, na przestrzeni ostatnich 5 lat (2011-2015 r.), z roku na rok ilość terenów przeznaczonych na cele rolnicze maleje (w roku 2012 łączna powierzchnia terenów rolnych wyniosła 1404 ha, a w roku 2015 - 1393 ha). Zwiększa się natomiast udział gruntów zurbanizowanych i zabudowanych (ich powierzchnia w 2012 r. wyniosła 371 ha, a w 2015 r. 382 ha).

Część obszaru Gminy Buczkowice, przy granicy zachodniej, na terenie sołectw Buczkowice i Godziszka, położona jest w obrębie Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego i jego otuliny, natomiast część północno-wschodnia sołectwa Rybarzowice położona jest w otulinie Parku Krajobrazowego Beskidu Małego. Innych wielkoobszarowych form ochrony przyrody, ustanowionych w ramach ustawy o ochronie przyrody, na terenie gminy nie ma. Spośród obiektów chronionych na terenie gminy występuje 1 pomnik przyrody.

Przy drodze wojewódzkiej DW 942 oraz drogach powiatowych na terenie gminy zlokalizowane są obiekty przeznaczone głównie pod handel oraz usługi. Przy drodze wojewódzkiej 69, drodze powiatowej 4404S w Buczkowicach oraz w okolicy dróg gminnych przy ulicy Ceglanej i Wilkowskiej w Rybarzowicach zlokalizowane są tereny przemysłowe, z przeważającą zabudową magazynową.

W badaniu ankietowym mieszkańców gminy wskazuje się na problem braku terenów inwestycyjnych, szczególnie na terenie sołectwa Buczkowice i Godziszka, co jest według ankietowanych przyczyną braku rozwoju inwestycyjnego gminy. Inni mieszkańcy z kolei wskazują na nieatrakcyjność terenów przemysłowych składów budowlanych na wjeździe do Buczkowic od strony Bielska-Białej, będących wizytówką gminy, oraz kompleksu budynków po Fabryce Mebli Giętych w Buczkowicach, a także chaotycznych punktów handlowych w okolicy przystanku i ronda w Buczkowicach, takich jak szczęki, budy, baraki.

Przez teren Gminy Buczkowice przebiega dwujezdniowa droga ekspresowa S-1 o długości 3261 metrów z Bielska-Białej do Żywca z węzłem "Buczkowice" w Rybarzowicach. Została ona oddana do ruchu w połowie 2015 roku. W związku z jej bardzo dobrym stanem technicznym nie przewiduje się żadnych remontów obejmujących odcinek drogi.

Na terenie Gminy Buczkowice znajdują się drogi wojewódzkie:

- droga nr DW942 o długości 3,1 km,
- droga b.DK69 o długości 1,7 km.

Dogodny transport zapewnia także sieć dróg powiatowych o łącznej długości ok. 12,5 km:

- nr 1400 S Łodygowice – Kalna – Godziszka, klasa L (lokalna),
- nr 1405 S Buczkowice – Godziszka – Kalna,
- 1401 S Buczkowice – Rybarzowice, klasa L (lokalna),
- 1402 S Słotwina – Godziszka, klasa L (lokalna),
- nr 4404 S Szczyrk – Buczkowice (ul. Grunwaldzka), klasa L (lokalna),

oraz sieć dróg gminnych o długości 100,9 km.

Swobodny transport umożliwiają punkty węzłowe znajdujące się:

- w ciągu DW942 w km 17+697 na skrzyżowaniu z drogami powiatowymi S1401 i S1405 tj. skrzyżowanie ulicy Wiślańskiej oraz ulicy Wyzwolenia z Lipowską,
- w ciągu b.DK69 w km 6+281 tj. rondo-skrzyżowanie ulicy Bielskiej i drogi nr S69.

Planowane są następujące inwestycyjne związane z drogami powiatowymi na obszarze Gminy Buczkowice:

- przebudowa mostu na Potoku Żylica w ciągu drogi 1405 S,
- położenie nowej nawierzchni asfaltowej na drodze 4404 S.

Tabela 22 Drogi powiatowe na terenie Gminy Buczkowice

Nr drogi	Nazwa drogi	Nazwa ulicy	Lokalizacja		Długość	Stan techniczny	Rok modernizacji
			od km	do km			
1400S	Łodygowice - Kalna - Godziszka	Widokowa	2+700	4+568	1,9	stan dobry	2016 - przebudowa
1401S	Buczkowice - Rybarzowice	Wyzwolenia, Beskidzka	0+000	4+189	4,189	stan dobry	2011 - odcinek, 2015 - odcinek
1402S	Słotwina - Godziszka	Lipowska	2+500	3+541	1,041	odc. 2+500 - 3+060 - stan dobry, odc. 3+060 - 3+541 –stan dobry	2011/2016
1405S	Żywiec - Lipowa - Buczkowice	Żywiecka, Beskidzka, Bielska, Lipowska	11+520	15+970	4,45	stan dobry	2016 - przebudowa
4404S	Szczyrk - Buczkowice	Grunwaldzka	0+710	1+660	0,95	odc. 1+397 - 1+660 - stan dobry, odc. 0+710 - 1+397 - stan zły	2011 - odcinek

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku-Białej

Drogi powiatowe na terenie Gminy Buczkowice łączą ze sobą sołectwa, umożliwiając swobodny transport. Stan większości dróg powiatowych jest oceniany jako dobry. Planowaną inwestycją na lata 2016-2026 jest przebudowa mostu w ciągu drogi powiatowej nr 1405S Żywiec – Lipowa – Buczkowice w km 15+940, jej koszty oraz źródło finansowania nie są jeszcze szczegółowo sprecyzowane, aktualnie opracowana jest niezbędna dokumentacja.

Mieszkańcy w badaniach ankietowych wyrazili opinię, iż część infrastruktury drogowej jest złej jakości. W pierwszej kolejności chodziło o:

- zły stan części ulicy Dębowej od ulicy Żywieckiej do Radosnej oraz ulicy Kościelnej w Rybarzowicach,
- zły stan oraz brakujący chodnik wzdłuż ulicy Bielskiej w Rybarzowicach,
- zły stan ulicy Wiśniowej w Rybarzowicach,
- zły stan ulicy Młyńskiej i Akacyjowej w Buczkowicach,
- brak sygnalizacji świetlnej przy Zielonych Delikatesach w Buczkowicach,
- brak chodnika do stacji BP w Buczkowicach,
- brak parkingu przy przedszkolu w Buczkowicach oraz w Kalnej w okolicach szkoły i kościoła,
- brak oświetlenia na niektórych drogach gminnych.

Na terenie Gminy Buczkowice funkcjonują cztery zespoły szkół w których funkcjonują szkoły podstawowe i gimnazja, których lokalizacja odpowiada każdemu z sołectw:

- Zespół Szkoły Podstawowej im. Jana Brzechwy i Gimnazjum nr 2 przy ul. Beskidzkiej 162 w Godziszce,
- Zespół Szkoły Podstawowej im. Bolesława Chrobrego i Gimnazjum nr 3 przy ul. Beskidzkiej 242 w Rybarzowicach,
- Zespół Szkoły Podstawowej im. Jerzego Kukuczki i Gimnazjum nr 4 przy ul. Widokowej 66 w Kalnej,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących przy ul. Szkolnej 815 w Buczkowicach.

W każdej ze szkół mieści się biblioteka szkolna oraz świetlica. W Buczkowicach zlokalizowane jest Publiczne Przedszkole przy ulicy Bielskiej 322, w Rybarzowicach Publiczne Przedszkole przy ulicy Przedszkolnej 611, w Godziszce Publiczne Przedszkole przy ulicy Beskidzkiej 162 oraz w Kalnej punkt przedszkolny gdzie prowadzone są zajęcia w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci. W związku z tym potrzeby w zakresie edukacji i opieki przedszkolnej są zapewnione, mieszkańcy w badaniach ankietowych wyrazili zadowolenie z ilości placówek. Niemniej jednak na terenie Gminy Buczkowice nie ma placówki opiekuńczej dla najmłodszych dzieci – żłobka.

Stan ładu przestrzennego należy uznać za przeciętnie dobry w porównaniu do innych gmin Kotliny Żywieckiej. Rozproszenie zabudowy nie stanowi cechy wyróżniającej. Elementami dysharmonijnymi (naruszającymi ład przestrzenny) są napowietrzne linie energetyczne WN oraz wieloprzestrzenne hale przemysłu i magazynów, które również nie stanowią wyróżnika, a pozostają konieczne dla rozwoju ekonomicznego. Natomiast cechą pozytywnie wyróżniającą jest krajobraz na "krawędzi" styku kotliny z górami, oraz zachowane przestrzenie otwarte pól i zieleni.

Obszar Gminy Buczkowice jest na chwilę obecną skanalizowany w 98%. Długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosi około 155 km. Nieczystości ciekłe z terenu Gminy Buczkowice kolektorem kierowane są na zlokalizowaną w Rybarzowicach przepompownię ścieków i następnie do rozbudowanej i zmodernizowanej Oczyszczalni Ścieków „Komorowice”, zlokalizowanej przy ul. Bestwińskiej 63 w Bielsku-Białej (własność „AQUA” S.A.).

Większość nieczystości z funkcjonujących jeszcze zbiorników bezodpływowych wywożona jest na przepompownię gdzie jest zlokalizowany punkt zlewny, a tylko część nieczystości wywożonych jest bezpośrednio na oczyszczalnię. Sieć kanalizacyjna stanowi własność AQUA S.A. oraz Gminy Buczkowice.

Według stanu na koniec 2016 roku wszystkich punktów adresowych na terenie gminy jest 3420, a do sieci kanalizacji sanitarnej kanalizacji podłączonych jest 3147 budynków w tym na terenie poszczególnych sołectw:

- Buczkowice – 1229 budynków,
- Godziszka – 659 budynków,
- Kalna – 351 budynków,
- Rybarzowice – 908 budynków.

Pozostałe budynki posiadają bezodpływowy zbiornik lub, w mniejszości, przydomową oczyszczalnię ścieków. Aktualnie na terenie gminy funkcjonuje około 40 przydomowych oczyszczalni ścieków. Wielkość ładunku ścieków, jaki jest wprowadzany do wód lub ziemi, jest uzależniona od rodzaju działalności gospodarczych prowadzonych na danym obszarze, jak również od stopnia rozbudowy sieci kanalizacyjnej. Ilość odprowadzanych ścieków, wymagających oczyszczenia oraz ścieków odprowadzanych do wód i ziemi w latach 2012-2015 w Gminie Buczkowice przedstawia tabela poniżej.

Tabela 23 Ilość produkowanych i oczyszczonych ścieków komunalnych i przemysłowych

Wyszczególnienie	j.m.	2012	2013	2014	2015
Ludność korzystająca z oczyszczalni	osób/rok	9208	9672	10205	10280
Ścieki oczyszczone w ciągu roku	dam/rok	307	314	314	326
Ścieki odprowadzone w ciągu roku	dam/rok	307	314	314	326
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzane do wód lub do ziemi	dam/rok	301	307	314	326

Źródło: GUS 2016 [stat.gov.pl]

Mieszkańcy wyrażający swoje opinie w badaniu ankietowym, mieszkający poza zasięgiem sieci kanalizacji sanitarnej, zwracali uwagę na potrzebę jej dalszej rozbudowy na tereny jeszcze nie skanalizowane.

Na terenie Gminy Buczkowice mniejszy jest dostęp mieszkańców do wodociągów (ok. 39%). Według danych GUS na koniec 2015 roku było 1122 przyłączy do sieci wodociągowej, a 4433 mieszkańców posiadało dostęp do wody wodociągowej. Właścicielem i administratorem sieci wodociągowej w Buczkowicach, Rybarzowicach i Kalnej jest „AQUA” S.A. w Bielsku-Białej. W sołectwie Godziszka jest własnością Spółki Wodnej Wodociągowej w Godziszce. Istniejąca sieć wodociągowa w Godziszce została wybudowana w latach 60-tych z rur azbestowych i stalowych. Łączna długość sieci wraz z przyłączami wodociągowymi wynosi ok. 53,1 km. Na terenie Gminy Buczkowice zaopatrzenie w wodę realizowane jest przez:

- Przedsiębiorstwo „AQUA” S.A., z siedzibą przy ul. 1 Maja 23 w Bielsku-Białej,
- Spółkę Wodno Wodociągową w Godziszce, z siedzibą przy ul. Beskidzkiej 162 w Godziszce,
- Spółkę Wodociągową w Mesznej,
- Indywidualne studnie gospodarskie (ujęcia własne wody pitnej).

W sołectwie Buczkowice, w rejonie ulicy Jama, właścicielem sieci wodociągowej oraz jej administratorem jest Gmina Buczkowice.

Tabela 24 Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Buczkowice

Wodociągi	j.m.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	40,7	46,4	47,5	48,2	53,1	48,5	49,1
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	981	1003	1034	1065	1084	1105	1122
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	91,4	94,6	94,8	98,4	96,2	-	19
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	4053	4084	4163	4257	4332	97,0	99,4
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	8,4	8,7	8,7	9,0	8,7	4391	4433
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	m ³	8,4	8,7	8,7	9,0	8,7	8,7	8,9

Źródło: GUS 2014 [stat.gov.pl]

W ostatnich latach zauważalny jest brak wody w lokalnych ujęciach oraz studniach gospodarskich, szczególnie w Buczkowicach i Rybarzowicach. Zdarzały się także przypadki, że woda była złej jakości, nienadająca się do picia.

W trakcie badania ankietowego mieszkańców oraz wywiadów z sołtysami przejawiała się potrzeba dalszej rozbudowy sieci wodociągowej, szczególnie na terenach, gdzie aktualnie mieszkańcy posiadają swoje własne ujęcia wody, niejednokrotnie budowane systemem gospodarskim, dotyczyło to terenów:

- sołectwa Buczkowice – rejonu zwartej zabudowy wzdłuż ulicy Wiślańskiej i Wyzwolenia oraz rejonu pomiędzy ulicą Lipowską i Kaniową,
- sołectwa Rybarzowice – rejonu zwartej zabudowy od granicy z Buczkowicami do granicy z Gminą Łodygowice wzdłuż ulicy Bielskiej,
- sołectwa Godziszka – terenów ulicy Górskiej, Myśliwskiej, Lipowskiej, Akacjowej i Beskidzkiej.

Według Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. w Zabrze łączna długość sieci wraz z przyłączami według stanu na 31 grudnia 2014 roku wynosi 135.442 m, jest to sieć średniego ciśnienia. Przyłącza gazowe posiada 2.395 użytkowników, w tym 2.315 budynków mieszkalnych. Zaznaczyć należy, że duży udział odbiorców gazu wykorzystuje ten nośnik ciepła tylko do podgrzewania wody.

Pomimo powszechnego dostępu do sieci gazowniczej w gospodarstwach domowych wykorzystuje się głównie węgiel jako paliwo do ogrzewania budynków.

Ankietowani mieszkańcy bardzo wyraźnie podkreślali potrzebę kontroli jakości spalanych paliw, w tym odpadów komunalnych. W wielu przypadkach sugerowano potrzebę stworzenia systemu dopłat do wymiany kotłów mieszkańców na gazowe lub węglowe ekologiczne uniemożliwiające spalanie odpadów.

Reasumując:

Sieć wodociągowa ma długość około 53 km, obejmuje około 39% mieszkańców i planuje się jej dalszą rozbudowę na terenie Buczkowic, Rybarzowic i Godziszki. Część dróg gminnych posiada niezadawalające parametry techniczne i nie posiada chodników, brak jest sygnalizacji świetlnej na nevalgicznych przejściach dla pieszych w Buczkowicach, a w obrębie szkoły i kościoła w Kalnej oraz w okolicy przedszkola w Buczkowicach jest niewystarczająca ilość miejsc parkingowych.

Sieć kanalizacji sanitarnej obejmuje 98% mieszkańców, pozostali mieszkańcy wywożą ścieki do przepompowni lub posiadają przydomowe oczyszczalnie ścieków, natomiast brakuje kanalizacji w obszarze nowych terenów budowlanych.

Dostęp do szkół i przedszkoli jest zadowalający, ale na terenie gminy nie ma żłobka. Na terenie Buczkowic i Godziszki brakuje atrakcyjnych terenów inwestycyjnych, co blokuje rozwój przedsiębiorstw. Podkreśla się zły stan nawierzchni dróg w Rybarzowicach i Buczkowicach.

W Rybarzowicach, Buczkowicach i w Godziszce wzdłuż dróg brakuje chodników. W Buczkowicach i w Kalnej brakuje parkingów. Brzezi Żylicy są zaniedbane i niezagospodarowane, a na terenie całej gminy brakuje wielu punktów oświetlenia ulicznego.

2.10 Sfera techniczna

Sfera techniczna budynków zlokalizowanych na obszarze Gminy Buczkowice została szczegółowo analizowana w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej na terenie Gminy Buczkowice” opracowanym w 2015 roku.

Wszystkie budynki na terenie gminy podzielić można na:

- budynki komunalne użyteczności publicznej,
- budynki komunalne mieszkalne,
- budynki mieszkalne (prywatne),
- budynki pozostałe w sferze handlu, przemysłu i usług.

Budynki komunalne użyteczności publicznej

Wśród budynków użyteczności publicznej dominują budynki stare (średni wiek obiektów to 60 lat), są to budynki wykonane w technologii tradycyjnej, murowanej. Szczegółowe zestawienie tych obiektów zamieszczono w tabeli.

Tabela 25 Podstawowe dane funkcjonalne i budowlane obiektów użyteczności publicznej w Gminie Buczkowice

L.p.	Nazwa	rok budowy	Źródło ogrzewania	Stan techniczny	Potrzeby inwestycyjne
1	Publiczne Przedszkole w Rybarzowicach	1968	kocioł gazowy	słaba izolacja cieplna budynku, wysokie koszty ogrzewania, niefunkcyjny budynek, brak zagospodarowania wokół budynek nie ma podjazdów dla niepełnosprawnych	modernizacja elewacji, prace modernizacyjne wewnątrz, odwodnienie, zagospodarowanie terenu wokół budynku, dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych
2	Zespół Szkoły Podstawowej im. J. Brzechwy i Gimnazjum nr 2 w Godziszce	1985	kocioł gazowy	budynek szkoły w stanie dobrym, brak izolacji cieplnej sali gimnastycznej	termomodernizacja sali gimnastycznej
3	Zespół Szkoły Podstawowej im. B. Chrobrego i Gimnazjum nr 3 w Rybarzowicach	1910	kocioł gazowy	dobry	-
4	OSP w Rybarzowicach	1965	kocioł gazowy	zadawalający, stare okna i drzwi	uzupełnienie wykonanych wcześniej działań termomodernizacyjnych - wymiana stolarki okiennej i drzwiowej
5	Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli w Buczkowicach	1971	kocioł gazowy	dobry	-
6	Zespół Szkół Ogólnokształcących im. M. Kopernika	1974	kocioł gazowy	dobry	-
7	Publiczne Przedszkole w Buczkowicach	1901	kocioł gazowy	słaba izolacja cieplna budynku, brak zagospodarowania wokół budynek nie ma podjazdów dla niepełnosprawnych	modernizacja budynku w tym prace na zewnątrz i wewnątrz, odwodnienie, zagospodarowanie terenu wokół budynku, dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych.
8	OSP w Godziszce		kocioł gazowy	stan budynku dostateczny, słaba izolacja cieplna	termomodernizacja budynku OSP w Godziszce, docieplenie ścian i dachu, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej
9	Dom Ludowy w Rybarzowicach	1960	kocioł gazowy	stan techniczny budynku zły, niska funkcjonalność słaba izolacja cieplna zły stan sali okolicznościowej, sanitariatów, szatni, korytarzy, klatki schodowej i kuchni. Dach budynku w złym stanie, budynek niedostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych	termomodernizacja budynku użyteczności publicznej w Rybarzowicach
10	Urząd Gminy Buczkowice	1990	kocioł gazowy	stan budynku zadowalający, słaba izolacyjność cieplna, wysokie koszty ogrzewania	termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Buczkowicach

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY BUCZKOWICE

L.p.	Nazwa	rok budowy	Źródło ogrzewania	Stan techniczny	Potrzeby inwestycyjne
11	Gminny Ośrodek Zdrowia w Buczkowicach	1970	kocioł gazowy	dobry	-
12	OSP w Buczkowicach	1926	kocioł gazowy	dobry	-
13	Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum nr 4 im. J.Kukuczki w Kalnej	1993	kocioł gazowy	dobry	-
14	Powiatowy Zespół Placówek - Szkoła Mistrzostwa Sportowego Szczyrk	1964	kocioł węglowy	dobry	-
15	Gminny Ośrodek Kultury w Buczkowicach	1934	kocioł gazowy	dobry	-
16	Gminny Ośrodek Kultury - Sokolnia w Buczkowicach	1919	kocioł gazowy	dobry	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych wykonanych w 2016 roku oraz danych zamieszczonych w PGN na terenie Gminy Buczkowice, 2015

Budynki komunalne mieszkalne

Na terenie Gminy Buczkowice są dwa budynki komunalne mieszkalne wielorodzinne, stanowiące własność Gminy Buczkowice.

Budynki wielorodzinne komunalne zlokalizowane są:

- jeden budynek w Buczkowicach przy ulicy Lipowskiej 270,
- jeden w Rybarzowicach przy ulicy Rolniczej 656.

Tabela 26 Podstawowe dane funkcjonalne i budowlane budynków mieszkalnych komunalnych na terenie Gminy Buczkowice

L.p.	Lokalizacja budynku	Rok budowy	Technologia	Źródło ciepła	Stan budynków i zalecane działania
1.	Rybarzowice, ul. Rolnicza 656	1960	tradycyjna	Kocioł węglowy	Budynki wymagają termomodernizacji, posiadają niską termoizolację, nieszczelne okna i drzwi oraz wysokie koszty ogrzewania. Nieekologiczne i nieefektywne źródła ciepła nadają się do wymiany. Planowane działania wspólnoty:
2.	Buczkowice, ul. Lipowska 270	1920	tradycyjna	Kocioł gazowy, piec kaflowy	<ul style="list-style-type: none"> • ocieplenie ścian zewnętrznych • ocieplenie stropów/dachów • wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w częściach wspólnych • wymiana źródła ciepła na gazowe.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych wykonanych w 2016 roku oraz danych zamieszczonych w PGN na terenie Gminy Buczkowice, 2015

Budynki mieszkalne (prywatne)

Na terenie Gminy Buczkowice zlokalizowanych jest około 3300 budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Podstawowym nośnikiem energii pierwotnej dla ogrzewania budynków i obiektów na terenie Gminy Buczkowice jest paliwo stałe, głównie węgiel kamienny różnej granulacji i (często) złej jakości, np. muł węglowy. Na mniejszą skalę zużywany jest gaz ziemny, olej opałowy lub energia elektryczna. Są to nośniki droższe od węgla i drewna – o ich wykorzystaniu decyduje świadomość ekologiczna oraz zamożność.

Zauważalne jest wykorzystywanie w budynkach jednorodzinnych drewna lub jego odpadów jako dodatkowego, a zarazem tańszego paliwa, oraz coraz częściej spalanie drewna w kominkach z instalacją rozprowadzającą ogrzane powietrze.

Z uwagi na zakwalifikowanie strefy województwa śląskiego w tym Gminy Buczkowice, do klasy C pod względem zanieczyszczenia powietrza pyłem PM10 zasadnym jest prowadzenie działań termomodernizacyjnych w budynkach prywatnych połączonych w wymianą nieefektywnych i nieekologicznych źródeł ciepła.

Uzupełnieniem tych działań powinno być szersze wykorzystanie OZE.

W najbliższych latach gmina planuje opracowanie Programu Ograniczenia Niskiej Emisji skierowanego na wymianę nieekologicznych kotłów w budynkach mieszkalnych ze wsparciem Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

Wśród budynków prywatnych na terenie Gminy Buczkowice w miejscowości Rybarzowice istnieje budynek mieszkalny z młynem wodnym, zbudowany w 1866 roku. Jest to jedyny na terenie Gminy Buczkowice obiekt zabytkowy, który aktualnie nie jest użytkowany, a mijające lata coraz bardziej dają się we znaki jego stanowi technicznemu.

W trakcie wywiadów z sołtysami i mieszkańcami gminy często zwracano uwagę na niszczący budynek, który starsi mieszkańcy jeszcze pamiętają z czasów jego świetności i funkcjonowania. W związku z tym planuje się kompleksowy remont tego obiektu, przywrócenie dawnej formy i funkcji, a także udostępnienie go dla zwiedzających.

Budynki pozostałe w sferze handlu, przemysłu i usług.

Na terenie gminy według danych GUS na koniec 2015 roku zarejestrowanych było 1199 działalności gospodarczych w systemie REGON. Większość z nich (1001) to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Spośród firm 1139 to małe firmy zatrudniające do 9 pracowników, natomiast 60 przedsiębiorstw zatrudnia więcej niż 10 pracowników, najwięcej takich firm zlokalizowanych jest w Buczkowicach.

Firmy posiadające lub użytkujące budynki na cele działalności gospodarczej w badaniu ankietowym⁶ posiadają budynki:

- 49,4% ogrzewane gazem ziemnym,
- 33,1% ogrzewane gazem LPG,
- 14,2% ogrzewane energią elektryczną,
- 1,5% ogrzewane węglem kamiennym,
- 0,8% ogrzewane biomasą,
- 0,8% ogrzewane olejem opałowym.

Analizując powyższe dane można stwierdzić iż właściciele, zarządcy budynków wykorzystywanych na terenie Gminy Buczkowice na sektor handlu, usług i przemysłu posiadają budynki w dobrym stanie technicznym ogrzewane w 96% gazem i energią elektryczną.

W związku z tym w sektorze handlu, usług i przemysłu planowane są doraźne prace modernizacyjne oraz zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE.

Reasumując:

Część budynków użyteczności publicznej jest w dobrym stanie technicznym i nie wymaga nakładów. W badaniu ankietowym użytkownicy zwrócili uwagę na potrzebę modernizacji dwóch przedszkoli w Buczkowicach i w Rybarzowicach, stan technicznych tych budynków wymaga nakładów zarówno modernizacyjnych, jak i zwiększenia izolacyjności termicznej.

Wśród placówek edukacyjnych modernizacji termicznej wymaga sala gimnastyczna przy Zespole Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Godziszce.

Budynek, w którym aktualnie mieści się Przychodnia w Rybarzowicach i Dom Ludowy w Rybarzowicach jest нефunkcjonalny i wymaga działań modernizacyjnych.

W wielu ankietach mieszkańców wszystkich sołectw Gminy Buczkowice pojawiała się wskazanie problemu związanego ze spalaniem odpadów oraz stosowaniem przez mieszkańców niskiej jakości paliw. W związku z tym gmina planuje wdrożenie Programu Ograniczenia Niskiej Emisji mającego na celu wymianę istniejących kotłów węglowych na gazowe, wymianę istniejących kotłów gazowych na kotły gazowe o zwiększonej sprawności oraz montaż instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii w budynkach mieszkańców wszystkich sołectw. Na terenie Rybarzowic zlokalizowany jest jedyny obiekt zabytkowy na obszarze gminy, który planuje się przywrócić do dawnej formy i funkcji poprzez jego odtworzenie.

2.11 Potrzeby rewitalizacyjne

Charakter potrzeb rewitalizacyjnych wynikających z diagnozy oraz przeprowadzonych ankietyzacji i potrzeb społecznych odnośnie poszczególnych części życia na terenie Gminy Buczkowice oraz stanu infrastruktury został określony w powyższych podrozdziałach.

⁶proszonym na cele wykonania niniejszego opracowania oraz uzupełnione danymi zebranymi w celu opracowania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej oraz Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na terenie Gminy Buczkowice

Poniżej dokonano zestawienia najważniejszych potrzeb rewitalizacyjnych wynikających z przeprowadzonych wywiadów z sołtysami wszystkich miejscowości Gminy Buczkowice, przedsiębiorcami i przedstawicielami organizacji społecznych oraz anonimowej ankietyzacji wśród mieszkańców Gminy Buczkowice:

- zagospodarowanie terenów nad Żylicą,
- budowa chodnika (ścieżki dydaktycznej) wzdłuż ścieżki rowerowej nad Żylicą,
- modernizacja budynków przedszkoli w Rybarzowicach i Buczkowicach,
- termomodernizacja sali gimnastycznej w Godziszce,
- remont Domu Ludowego w Rybarzowicach,
- remont Starego Młyna w Rybarzowicach,
- likwidacja dzikich wysypisk nad Żylicą i potokiem Bruśnik,
- stworzenie patroli policji nad Żylicą w celu zwiększenia bezpieczeństwa,
- rozbudowa sieci wodociągowej,
- wymiana kotłów węglowych na gazowe,
- zwiększenie dostępności w zakresie usług społecznych i zdrowotnych,
- intensyfikacja działań edukacyjno-ekologicznych i integracyjnych na terenie gminy,
- zwiększenie ilości wydarzeń kulturalnych na terenie sołectwa Rybarzowice,
- stworzenie miejsca spotkań młodych ludzi,
- organizacja warsztatów terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych,
- stworzenie Domu Opieki Diennej dla osób starszych,
- remont Ośrodka Zdrowia w Rybarzowicach,
- organizacja zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży w szkołach,
- organizacja zajęć dla osób dorosłych.

3 Delimitacja obszaru rewitalizacji

Dokonana diagnoza oraz wnioski płynące z przeprowadzonych konsultacji społecznych pokazują, że obszar Gminy Buczkowice cechuje się występowaniem negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. Zestawienie najważniejszych problemów pokazuje Tabela 27.

Tabela 27 Charakterystyka negatywnych zjawisk występujących na obszarze Gminy Buczkowice

Negatywne zjawiska	Problemy	Miejsca występowania
Społeczne	Wysoka stopa bezrobocia	Kalna i Rybarzowice
	Wysoki odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej	Buczkowice, Godziszka
	Wysoki odsetek osób zagrożonych lub/i wykluczonych społecznie	Buczkowice i Rybarzowice
	Niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodzin	Buczkowice i Rybarzowice
	Agresja, przemoc i uzależnienia	Buczkowice i Rybarzowice
	Wysoki poziom przestępczości	Rybarzowice, Buczkowice wzdłuż Żylicy
	Niski poziom edukacji	Kalna
	Mała integracja mieszkańców	cała gmina
	Mała ilość zajęć dodatkowych i pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży w szkołach	cała gmina
	Brak opieki i organizacji czasu dla osób niepełnosprawnych	cała gmina
	Brak dziennej opieki dla osób starszych	cała gmina
	Brak zajęć dodatkowych dla dorosłych	cała gmina
	Mała ilość wydarzeń kulturalnych	cała gmina
Gospodarcze	Brak atrakcyjnych terenów inwestycyjnych	Buczkowice i Godziszka
	Brak wsparcia dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw	Buczkowice i Godziszka
Środowiskowe	Spalanie słabej jakości paliw oraz odpadów komunalnych w indywidualnych kotłach grzewczych	cała gmina
	Dzике wysypiska	tereny nad Żylicą i potokiem Graniczny i potokiem Bruśnik
	Rozprzestrzenianie się rośliny inwazyjnej - Barszczu Sosnowskiego	tereny nad potokiem Żylica i Godziszczanka
	Zarastanie terenów rolniczych	tereny nad potokiem Bruśnik
	Brak działań w zakresie ochrony bioróżnorodności	tereny nad potokiem Żylica i Godziszczanka
	Zaśmieczone szlaki turystyczne oraz tereny zielone	tereny nad Żylicą, wzdłuż ścieżki rowerowej, Buczkowice i Rybarzowice
	Duża koncentracja budynków z azbestem	Rybarzowice, Buczkowice
Przestrzenno-funkcjonalne	Brak złołka	cała gmina
	Brak terenów inwestycyjnych	Buczkowice, Godziszka
	Zły stan ulic	w Rybarzowicach: ul. Dębowa (od ul. Żywieckiej do Radosnej) oraz ul. Kościelna, ul. Bielska, ul. Wiśniowa, Wierzbowa, Grabowa, w Buczkowicach: ul. Młyńska, Akacjowa.
	Brak chodników	w Rybarzowicach: wzdłuż ul. Bielskiej

		w Buczkowicach: do stacji BP, wzdłuż ścieżki rowerowej nad Żylicą, w Godziszce wzdłuż ul. Łodygowskiej
	Brak sygnalizacji świetlnej	w Buczkowicach przy Zielonych Delikatesach
	Brak parkingu	w Buczkowicach: przy przedszkolu, w Kalnej w obrębie szkoły i kościoła
	Niewystarczająca ilość punktów oświetlenia ulicznego	cała gmina
	Brak sieci wodociągowej	w Buczkowicach - rejon zwartej zabudowy wzdłuż ul. Wisłańskiej i Wyzwolenia, rejon pomiędzy ul. Lipowską i Kaniową w Rybarzowicach – rejon zwartej zabudowy od granicy z sołectwem Buczkowice do granicy z Gminą Łodygowice wzdłuż ul. Beskidzkiej w Godziszce – rejon ul. Górskiej, rejon ul. Myśliwskiej oraz ul. Lipowskiej, Akacyjowej, Beskidzkiej
	Brak sieci kanalizacji sanitarnej	cała gmina w obrębie nowych terenów budowlanych
	Brak wody lub woda złej jakości w lokalnych ujęciach oraz studniach gospodarskich	w Buczkowicach, Rybarzowicach, Godziszce
	Niezagospodarowane i zaniedbane brzegi	tereny nad Żylicą
	Brak ścieżek dydaktycznych	tereny nad Żylicą
Techniczne	Zły stan techniczny budynku Domu Ludowego	Rybarzowice
	Zły stan zabytkowego Starego Młyna	Rybarzowice
	Zły stan techniczny budynku Przychodni Zdrowia w Rybarzowicach	Rybarzowice
	Niska efektywność energetyczna budynków przedszkoli	w Buczkowicach: ul. Bielska 322 oraz w Rybarzowicach : ul. Przedszkolna 611,
	Niska efektywność energetyczna sali gimnastycznej	w Godziszce: przy Zespole Szkoły Podstawowej im. Jana Brzechwy i Gimnazjum Nr 2 w Godziszce
	Niska efektywność energetyczna budynków mieszkalnych, jednorodzinnych	cała gmina

Źródło: opracowanie własne

Biorąc pod uwagę informacje umieszczone w powyższej tabeli można stwierdzić, że większa część obszaru Gminy Buczkowice znajduje się w stanie kryzysowym. Jest to związane z nasileniem na terenach gminy negatywnych zjawisk społecznych, związanych z bezrobociem, co w konsekwencji powoduje ubóstwo i degradację społeczną, brakiem opieki dla osób niepełnosprawnych i starszych, a także środowiskowych tj. „niskiej emisji” oraz koncentracji budynków z azbestem, brak działań w zakresie bioróżnorodności jak również ze sfery technicznej, związanych z brakiem sieci wodociągowej oraz ze złym stanem dróg.

W związku z tym w każdym z sołectw, w granicach administracyjnych gminy, wyznaczono obszary wiejskie, na których zidentyfikowano stan kryzysowy. Szczegółowe rozmieszczenie wytyczonych obszarów zdegradowanych przedstawiają mapy „Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Gminie Buczkowice”.

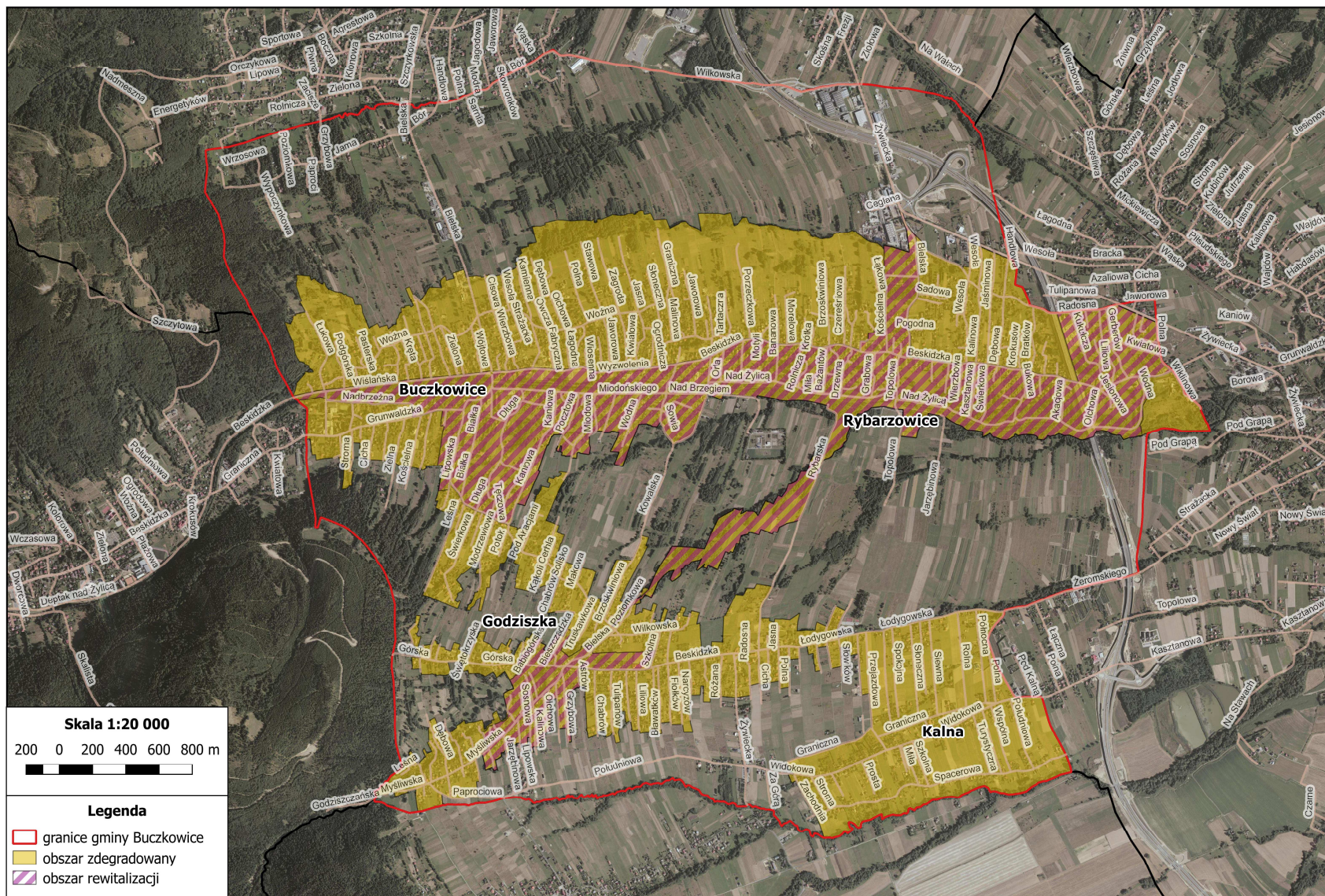
Wyznaczając obszar rewitalizacji dokonano analizy miejsc występowania negatywnych zjawisk. Wyniki wskazują, że największa ilość problemów występuje w sołectwach: Buczkowice, Rybarzowice oraz Godziszka. Należy podkreślić, że obszar rewitalizacji obejmuje tereny zlokalizowane przy głównych szlakach komunikacyjnych w ww. sołectwach, tzn.: Buczkowice wzdłuż ul. Wiślańskiej, Wyzwolenia, Lipowskiej, Rybarzowice wzdłuż ul. Beskidzkiej, Godziszka wzdłuż ul. Myśliwskiej, Lipowskiej, gdzie występuje największa koncentracja ludności, obiektów budowlanych, w tym obiektów budynków z azbestem, infrastruktury publicznej, infrastruktury oświatowej oraz usług. Obszary te posiadają więc istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego. Obszar rewitalizacji wytyczono również na terenach wzdłuż potoku Żylica w Buczkowicach i Rybarzowicach, gdzie planowana jest realizacja kilku zadań rewitalizacyjnych, m. in. uporządkowanie brzegów potoku i budowa ścieżki dydaktycznej. Wyznaczony obszar rewitalizacji jest częścią obszaru zdegradowanego. Szczegółowe rozmieszczenie wytyczonego obszaru rewitalizacji, przedstawiają mapy „Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Gminie Buczkowice”.

Ustalenia zasięgu przestrzennego obszaru rewitalizacji dokonano w oparciu o posiadane dane oraz kryterium dostępności terenów i obiektów możliwych do wykorzystania na cele przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Priorytetowo potraktowano działki, jak również obiekty, należące do Gminy Buczkowice.

Zgodnie z definicją zawartą w *Wytycznych*, wyznaczono obszar rewitalizacji, który jest podzielony na dwa podobszary, bez wspólnych granic. Pierwszy z podobszarów rewitalizacji, zlokalizowany na północy gminy, zajmuje powierzchnię 251,66 ha. Drugi z podobszarów zlokalizowany na terenie sołectwa Godziszka, zajmuje powierzchnię 28,60 ha. Obszar rewitalizacji zajmuje łącznie: 280,26 ha (14,5% powierzchni gminy) i jest zamieszkiwany przez 3 171 mieszkańców (29,02% mieszkańców gminy).

OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI W GMINIE BUCZKOWICE

4 Pogłębiona diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w Gminie Buczkowice została wykonana w rozdziale 2.

W niniejszym rozdziale dokonana zostanie pogłębiona diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych tylko dla obszaru rewitalizacji.

Każdy problem społeczny, gospodarczy i środowiskowy ma swoje przyczyny i skutki. W trakcie analizy wskazano, iż przyczyną wielu problemów na obszarze gminy są:

Przyczyny problemów społecznych:

- wysoki odsetek bezrobotnych - co w konsekwencji powoduje patologie społeczne i problemy alkoholowe,
- bezradność i ubóstwo i z niego wynikający duży odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej, co związane jest z brakiem pracy,
- problem alkoholowy w rodzinach, przyczyniający się do zwiększonej liczby interwencji policji.

Przyczyny problemów gospodarczych:

- brak atrakcyjnych terenów inwestycyjnych, co zmniejsza możliwości rozwoju gospodarczego,
- brak działań informacyjnych i wspierających dla przedsiębiorstw.

Przyczyny problemów środowiskowych:

- brak dostępu do sieci kanalizacji w terenach nowo zabudowanych,
- brak dostępu do wody do picia z zorganizowanej sieci wodociągowej,
- spalanie niskiej jakości paliw w kotłowniach,
- powstawanie dzikich wysypisk, w tym zaśmiecone tereny rekreacyjne i szlaki,
- duża ilość budynków pokrytych azbestem.

Problemy społeczne występujące na obszarze rewitalizacji wyznaczonym na terenie Gminy Buczkowice to głównie:

Duża ilość osób pozostających bez pracy – porównując ilość osób pozostających bez pracy według danych GUS można jednoznacznie stwierdzić, iż najwięcej osób bezrobotnych jest na terenie Buczkowic - 131 osób - oraz Rybarzowic - 115 osób. Brak pracy powoduje, że na terenie sołectwa Rybarzowice i Buczkowice dostrzegane są przypadki patologii społecznych, w tym alkoholizmu, co zauważalne jest w trakcie analizy ilości interwencji Policji oraz ilości działań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Przypadki te szczególnie widoczne są w okresie letnim wzdłuż rzeki Żylicy, co powoduje obawy rowerzystów korzystających ze ścieżki rowerowej wzdłuż brzegu Żylicy. W celu przeciwdziałania pogłębieniu się zjawiska bezrobocia oraz, idących w parze, problemów braku pracy z patologiami na terenie gminy, szczególnie dla terenu rewitalizacji planuje się organizację projektów mających na celu podwyższenie jakości i atrakcyjności usług edukacyjnych poprzez realizację programów i zajęć rozwijających kompetencje kluczowe i przygotowujących w przyszłości do aktywnego i efektywnego uczestnictwa na rynku pracy. Działania te mają na celu kształcenie młodzieży aktywnie angażującej się w życie zawodowe, z ambicjami poszukiwania i utrzymania się na rynku pracy.

Brak opieki dla osób starszych – mieszkańcy nie mogą podjąć pracy ze względu na potrzebę opieki nad osobami starszymi – stworzenie placówki dziennego pobytu dla osób starszych pozwoli na podjęcie pracy oraz zwiększenie dochodu rodzinnego. W trakcie badań ankietowych mieszkańcy zwracali uwagę na trudności ze znalezieniem opieki dla osób starszych wymagających dziennego nadzoru. Najbliższy tego rodzaju ośrodek zlokalizowany jest w Bystrej, brakuje ośrodka dla mieszkańców Buczkowic i Rybarzowic. W związku z tym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ma w planach utworzenie dziennego ośrodka pobytu w Buczkowicach dla osób starszych, które z powodu stanu zdrowia nie mogą zostawać same w domu. Aktualnie nie są sprecyzowane plany czy miałyby to być nowy budynek czy ośrodek zostanie utworzony w budynku istniejącym po jego dostosowaniu do potrzeb dziennego ośrodka opiekuńczego dla osób starszych.

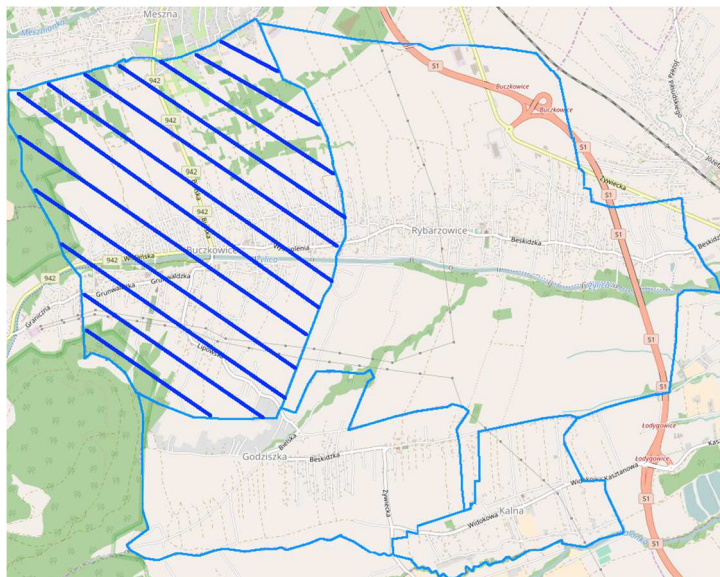
Brak zajęć dla osób niepełnosprawnych – zarówno osoby młode jak i starsze potrzebują spotkań i zajęć dostosowanych do ich stopnia niepełnosprawności. W trakcie badań ankietowych mieszkańcy Gminy Buczkowice zwracali uwagę na brak zajęć dla osób niepełnosprawnych, które kilka lat wcześniej były organizowane w pomieszczeniach Urzędu Gminy Buczkowice. W zajęciach tych uczestniczyło kilkanaście osób z różnym stopniem niepełnosprawności. Aktualnie gmina planuje odnowienie spotkań z ciekawymi osobami i warsztatów zajęciowych dla niepełnosprawnych. Miejsce organizacji tych zajęć aktualnie nie jest jeszcze sprecyzowane, niemniej jednak potrzebna jest niewielka salka z dogodnym wejściem także dla wózków inwalidzkich. Warsztaty organizowane będą na terenie rewitalizowanym w Buczkowicach, a uczestnicy będą to mieszkańcy, w pierwszej kolejności, obszaru rewitalizowanego oraz w dalszej kolejności, obszaru zdegradowanego.

Brak zaangażowania w życie rodzinne – w 2015 roku najwięcej osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej zamieszkiwało teren sołectwa Buczkowice, ze względu na problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego najwięcej osób otrzymujących świadczenia zamieszkiwało sołectwo Buczkowice i Rybarzowice, natomiast ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa najwięcej osób otrzymujących świadczenie zamieszkuje sołectwo Godziszka. Jednocześnie w czasie badań ankietowych i analizy danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach wyspecyfikowano wnioski, iż mieszkańcy korzystający z pomocy społecznej stanowią około 1,5% mieszkańców gminy, szczególnie problem dotyczy sołectwa Buczkowice i Rybarzowice. Mieszkańcy tych sołectw mają największy odsetek udzielanych pomocy ze względu na problem bezradności w sprawach opiekuńczych, wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. W związku z tym GOPS planuje realizację projektu „Rozwój usług społecznych w Gminie Buczkowice”, nastawionego w głównej mierze na wsparcie i rozwój form pracy z rodziną, asystentury rodzinnej, rodzin wspierających oraz na działania na rzecz rozwoju usług opiekuńczych.

W sferze rodzinnej, w trakcie analizy i zbierania danych społecznych do niniejszego opracowania, pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach zwrócili uwagę na problem wad postawy u dzieci, który wynika z nieprawidłowej sylwetki w trakcie długotrwałego siedzenia oraz braku ruchu i małej aktywności fizycznej dzieci w wieku szkolnym. W związku z tym pojawił się pomysł organizacji badań profilaktycznych dzieci szkolnych w kierunku organizacji zajęć rehabilitacyjno – korekcyjnych wad postawy. Działania te planowane są do realizacji w szkołach, jako prewencja. Szczególnie (według GOPS) problem ten dotyczy rodzin patologicznych, nałogowych oraz o niskich dochodach i tych z problemami opiekuńczymi, czyli dzieci zamieszkuje sołectwa Buczkowice, Rybarzowice. Projekt ten w głównej mierze będzie, w pierwszej kolejności, skoncentrowany na mieszkańcach obszaru rewitalizacji, a na dalszym etapie na mieszkańcach obszaru zdegradowanego.

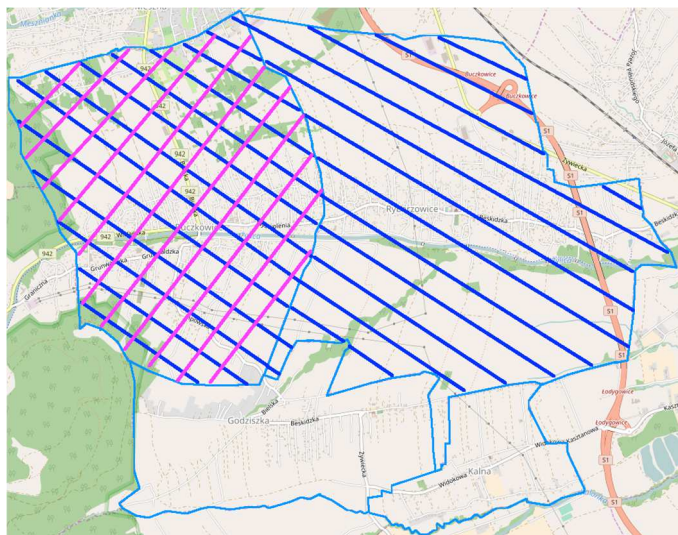
Brak integracji społeczności gminnej – przyczyną braku zainteresowań i braku pasji według ankietowanych mieszkańców jest brak zajęć zarówno dla dorosłych jak i dla dzieci. W związku z tym rozwiązaniem tego problemu będzie realizacja projektów „Edukacja XXI wieku w Rybarzowicach” mającego na celu indywidualizację nauczania i wychowania w Zespole Szkoły Podstawowej im. Bolesława Chrobrego i Gimnazjum Nr 3 w Rybarzowicach - będą to dodatkowe zajęcia dla dzieci. W związku z tym rozwiązaniem tych problemów będzie także realizacja projektów „Współpraca międzypokoleniowa” oraz „Tradycja i kultura” w postaci organizacji spotkań dla młodzieży i dorosłych mających na celu przekazywanie wiedzy o kulinarnych tradycjach lokalnych, tradycjach okolicznościowych, w tym związanych ze lokalnymi zwyczajami świątecznymi. W celu integracji społeczności obszaru rewitalizacji planuje się także organizację imprez promujących zdrowy styl życia, a także mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańców. Gminny Ośrodek Kultury w Buczkowicach planuje organizację warsztatów fotograficznych oraz warsztatów Eco-Deko, które nastawione będą na zagospodarowanie czasu wolnego szczególnie dzieci i młodzieży. Projekty te w głównej mierze będą się skoncentrowały na mieszkańcach obszaru rewitalizacji, a na dalszym etapie na mieszkańcach obszaru zdegradowanego.

Problem nałogów – przyczyną nałogów, w tym alkoholizmu i narkomanii, jest brak celu w życiu, brak pracy i zainteresowań. Z informacji udzielonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Buczkowicach wynika, że z terenu sołectwa Rybarzowice zewidencjonowanych jest najwięcej osób potrzebujących pomocy zarówno społecznej jak i psychologicznej z powodu problemów alkoholowych. Z ankietowych informacji mieszkańców wynika iż problem alkoholowy jest w rodzinach przekazywany z pokolenia na pokolenie. Problem alkoholowy (według Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach) dotyczy głównie osób po 55 roku życia, które z jakichś przyczyn straciły pracę. Według informacji przekazanych przez Komisariat Policji w Szczyrku na terenie sołectwa Buczkowice najczęściej zdarzają się przypadki interwencji policyjnych związanych z problemem alkoholowym. W 2015 roku w związku z interwencjami domowymi odnotowano 308 przypadków na terenie sołectwa Buczkowice, 200 przypadków na terenie sołectwa Rybarzowice, 87 na terenie sołectwa Godziszka. Według informacji GOPS najwięcej znanych przypadków problemu alkoholowego ma miejsce na terenie Rybarzowic i Buczkowic, co potwierdza ilość interwencji Policji. Działaniem zmniejszającym problem i uświadamiającym o zagrożeniach będzie, szczególnie w Rybarzowicach i Buczkowicach, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomani w szczególności dzieci i młodzieży, działania te prowadzone będą w formie zajęć profilaktyczno-wychowawczych w trakcie roku szkolnego, jak i podczas ferii.

Rysunek 27 Mieszkańcy korzystający z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach – najczęściej z terenu sołectwa Buczkowice

Źródło: opracowanie własne na podkładzie mapowym www.geoserwis.gdos.gov.pl

Rysunek 28 Ilość interwencji policji – najczęściej na terenie sołectwa Buczkowice oraz ilość przestępstw – najczęściej na terenie sołectw Buczkowice i Rybarzowice

Źródło: opracowanie własne na podkładzie mapowym www.geoserwis.gdos.gov.pl

Problemy gospodarcze występujące na obszarze rewitalizacji wyznaczonym na terenie Gminy Buczkowice to głównie:

Brak atrakcyjnych terenów inwestycyjnych - pod względem wielkości firm działających na terenie Gminy Buczkowice około 60 firm może przyczynić się do zmniejszenia bezrobocia, gdyż zatrudniają od 1 do 250 pracowników. Na zmniejszenie bezrobocia w ostatnich latach wpłynął niewątpliwie czynnik wymieniany przez ankietowanych mieszkańców w postaci zwiększenia dostępności do usług i placówek handlowych, które stworzyły dodatkowe miejsca pracy.

Niemniej jednak ankietowani przedsiębiorcy wskazali na przeszkody do rozwijania działalności w postaci braku nowych terenów do inwestowania, szczególnie sytuacja ta dotyczyła prowadzących działalność na terenie Buczkowic i Godziszki. Modernizacja ulicy Bielskiej w Rybarzowicach, co planowane jest w obszarze rewitalizacji, niewątpliwie wpłynie pozytywnie na uatrakcyjnienie terenów gminy, co jednocześnie przyczyni się do wzrostu ilości interesujących terenów w gminie.

Brak wsparcia dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw – ankietowani przedsiębiorcy zwracali uwagę na małą ilość informacji o dostępnych możliwościach dofinansowania na rozwój przedsiębiorczości w gminie. Działania

te realizowane będą poza niniejszym Programem, w ramach działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej, z którym współpracuje Gmina Buczkowice.

Problemy środowiskowe występujące na obszarze rewitalizacji wyznaczonym na terenie Gminy Buczkowice to głównie:

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych – problem ten wynika z faktu, że inwestycje kanalizacyjne zostały zrealizowane w ostatnich latach i dopiero w dłuższym czasie przełoży się to na czystość wód gruntowych. Według danych GUS na koniec 2015 roku 2729 budynków posiadało przyłącza do kanalizacji, a 10280 mieszkańców posiadało dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej. Aktualnie dostęp do sieci posiada 98% mieszkańców w zwartej zabudowie, niemniej jednak, na terenie poszczególnych sołectw, są tereny i obszary, które jeszcze nie posiadają dostępu do sieci kanalizacji sanitarnej. Aktualnie dostęp posiadają mieszkańcy ze wszystkich sołectw:

- sołectwo Buczkowice - 1229 budynków (brak dostępu 65 budynków),
- sołectwo Godziszka - 659 budynków (brak dostępu 68 budynków),
- sołectwo Rybarzowice - 908 budynków (brak dostępu 40 budynków).

Gmina Buczkowice posiada stały wzrost mieszkańców, co jest konsekwencją osiedlania się na jej terenie nowych mieszkańców i stworzenia tzw. sypialni Bielska – Białej. Przesuwająca się nowa zabudowa mieszkaniowa na poszczególnych ulicach narzuca potrzebę dalszej rozbudowy sieci kanalizacyjnej. W związku z tym planowana jest dalsza rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej do budynków aktualnie nieposiadających możliwości podłączenia się do sieci. Projekt ten w głównej mierze będzie skoncentrowany na mieszkańcach obszaru rewitalizacji, w tym sołectwa Buczkowice i Rybarzowice, a w dalszym etapie na mieszkańcach obszaru zdegradowanego.

Brak dostępu do dobrej jakości wody do picia - według danych GUS na koniec 2015 roku na terenie gminy 1122 budynki posiadały przyłącza do sieci wodociągowej, a tylko 39% mieszkańców posiadało dostęp do wody z sieci wodociągowej. Fakt braku dostępu do sieci wodociągowej także został zauważony przez ankietowanych mieszkańców, szczególnie sytuacja ta dotyczyła sołectwa części Rybarzowice i Buczkowice, natomiast w Godziszce istniejąca sieć wodociągowa wymaga modernizacji. Jednocześnie w ostatnich latach – co wskazali mieszkańcy w ankietach - zauważalny był brak wody w lokalnych ujęciach oraz studniach gospodarskich, szczególnie w Buczkowicach i Rybarzowicach. Zdarzały się także przypadki, że woda była złej jakości, nienadająca się do picia. W związku z tym istnieje potrzeba stałego podnoszenia jakości usług oferowanych aktualnym i przyszłym mieszkańcom gminy w postaci dostępu do dobrej jakości wody do picia.

Aktualnie dostęp do sieci wodociągowej w sołectwach przedstawia się następująco:

- sołectwo Buczkowice – 145 budynków,
- sołectwo Godziszka - 625 budynków,
- sołectwo Rybarzowice - 97 budynków.

W związku z tym w ramach niniejszego Programu Rewitalizacji planuje się rozbudowę sieci wodociągowej na terenach, gdzie mieszkańcy aktualnie nie posiadają dostępu do dobrej jakości wody do picia. W związku z tym w skład wyznaczonego obszaru rewitalizacji wchodzi teren, który nie posiada zorganizowanego dostępu do sieci wodociągowej, dotyczy to terenów:

- sołectwa Buczkowice – rejonu zwartej zabudowy wzdłuż ulicy Wiślańskiej i Wyzwolenia oraz rejonu pomiędzy ulicą Lipowską i Kaniową,
- sołectwa Rybarzowice – rejonu zwartej zabudowy od granicy z Buczkowicami do granicy z Gminą Łodygowice wzdłuż ulicy Bielskiej,
- sołectwa Godziszka – terenów ulicy Górskiej, Myśliwskiej, Lipowskiej, Akacyjowej i Beskidzkiej.

Nasilające się zjawisko niskiej emisji - badania i wywiady z mieszkańcami wskazały, iż bardzo istotną kwestią jest dbałość o jakość powietrza, szczególnie dotyczyło to spalania odpadów w kotłowniach i domowych paleniskach. Gmina Buczkowice w 2015 roku przyjęła do realizacji Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, który wyznacza kierunki dla działań zarówno inwestycyjnych, jak i miękkich, w takich obszarach jak: transport publiczny i prywatny, oświetlenie uliczne, budownictwo publiczne, gospodarka przestrzenna, produkcja energii elektrycznej i ciepłej. Plan wyznacza konkretne cele w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych, efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gminie. Plan ma również być ściśle związany z realizacją zapisów programu ochrony powietrza obowiązującego dla strefy śląskiej w tym dla terenu Gminy Buczkowice. Jednym z zadań, jakie wymienia PGN jest „Ograniczenie niskiej emisji w budynkach prywatnych mieszkańców gminy Buczkowice”. Zadanie to polegało będzie na wsparciu mieszkańców podejmujących wymianę istniejących źródeł ciepła na jednostki wysokosprawne i/lub instalujących systemy OZE. Analogiczne zadanie zostało zamieszczone w niniejszym Programie Rewitalizacji dla Gminy Buczkowice. Zadanie to będzie realizowane w pierwszej kolejności w obszarze rewitalizowanym, a w dalszych etapach także w obszarze zdegradowanym.

W związku z planami ograniczenia niskiej emisji nie można pominąć budynków użyteczności publicznej w tym planowanej termomodernizacji sali gimnastycznej przy Zespole Szkoły Podstawowej im. Jana Brzechwy i Gimnazjum Nr 2 w Godziszce.

Na terenie Gminy Buczkowice zlokalizowane są dwa ośrodki zdrowia w Buczkowicach i w Rybarzowicach, ankietowani wyrażali opinię, iż ilość placówek opieki zdrowotnej jest wystarczająca, niemniej jednak stan techniczny i funkcjonalny przychodni w Rybarzowicach jest niezadowolający. Diagnoza czynników kryzysowych wykonana na podstawie badania ankietowego wskazała, iż aktualnie nie ma problemów z miejscami dla dzieci w placówkach opiekuńczych. Niemniej jednak w związku ze złym stanem technicznym budynków w Buczkowicach i Rybarzowicach ankietowani wskazali na potrzebę poprawy stanu tych budynków.

Przedszkole w Rybarzowicach mieści się w budynku z 1968 roku. Ogrzewany jest kotłem gazowym z 2008 roku. Przedszkole w Buczkowicach mieści się w budynku z 1901 roku, ogrzewane jest kotłem gazowym z 2005 roku. Realizacja tych zadań przyczyni się nie tylko do ograniczenia niskiej emisji, ale także do poprawy atrakcyjności budynków oraz poprawy warunków nauki i pracy.

Niska emisja to nie tylko budynki, ale także drogi i parkingi. W trakcie wywiadów z sołtysami, przedsiębiorcami i przedstawicielami organizacji społecznych oraz mieszkańcami oceniano także stan i funkcjonalność lokalnych dróg Gminy Buczkowice oraz możliwość i jakość komunikacji z sąsiednimi jednostkami administracyjnymi. Ankietowani mieszkańcy i sołtysi wyrazili opinię, iż część infrastruktury drogowej jest złej jakości, wskazywali jednocześnie tereny, gdzie interwencja jest niezbędna w pierwszej kolejności.

Wychodząc naprzeciw tym analizom i sprecyzowaniu potrzeb mieszkańców na terenie gminy w obszarze rewitalizowanym planowana jest modernizacja ul. Bielskiej w Rybarzowicach, a także budowa miejsc postojowych w Godziszce w celu poprawy jej funkcjonalności oraz poprawy bezpieczeństwa pieszych i kierujących.

Dzikie wysypiska i brak atrakcyjnych terenów rekreacyjnych - w trakcie anonimowego badania ankietowego mieszkańców i przedsiębiorców Gminy Buczkowice głównym wskazywanym problemem, pojawiającym się niemal w każdej ankiecie, był:

- brak wykorzystania potencjału potoku Żylica (sołectwo Buczkowice i Rybarzowice),
- brak atrakcyjnych terenów rekreacyjnych (sołectwa Buczkowice i Rybarzowice),
- wąska ścieżka rowerowa, która jest doskonałym zaczątkiem do dalszych działań mających na celu stworzenie oświetlonej, dwukierunkowej ścieżki rowerowej wraz z chodnikiem dla pieszych i miejscami odpoczynku i rekreacji (sołectwo Buczkowice i Rybarzowice).

Mieszkańcy wskazywali na problematyczne miejsca wzdłuż Żylicy (sołectwo Buczkowice i Rybarzowice), w których powstają dzikie wysypiska oraz tworzone są miejsca spotkań, nie zawsze w bezpiecznych miejscach, zarówno ze względu na samotnych przechodniów, jak i ryzyko wypadnięcia do wody. Według mieszkańców brakuje wzdłuż potoku miejsc odpoczynku, miejsc postojowych i placów zabaw dla dzieci (sołectwo Buczkowice i Rybarzowice).

Dzięki takiej analizie możliwe jest zaplanowane działań, które przyczynią się między innymi do:

- uporządkowania koryta i skarp wzdłuż potoku Żylica, czego konsekwencją będzie zmniejszenie ilości i skali dzikich wysypisk,
- działania w zakresie ochrony bioróżnorodności,
- budowy ścieżki dydaktycznej wzdłuż potoku Żylica od granicy ze Szczyrkami do granicy Łodygowice oraz od ulicy Topolowej w Rybarzowicach do ulicy Sportowej w Godziszce,
- budowa kładek pieszo-jezdnych przez Żylicę,
- budowy oświetlenia ścieżki,
- stworzenia miejsc odpoczynku,
- stworzenia miejsc postojowych.

Mała atrakcyjność oferty kulturalnej i rozrywkowej - zwiększenie atrakcyjności terenów rewitalizacji wiąże się nierozdzielnie z remontem zabytkowego młyna w Rybarzowicach. Aktualnie budynek młyna jest bardzo złym stanie, a jest to jedyny na terenie gminy obiekt zabytkowy. W związku z tym, w ramach odnowy dziedzictwa kulturowego Gminy Buczkowice, właściciel będzie prowadził kompleksowe prace remontowe w celu przywrócenia temu obiektowi dawnej świetności i zwiększenia atrakcyjności terenu rewitalizacyjnego na obszarze Gminy Buczkowice.

W trakcie badania ankietowego mieszkańcy Gminy Buczkowice dużą część opinii i informacji o sferze kulturalnej oferowanej przez gminę poświecili na Gminny Ośrodek Kultury w Buczkowicach i Dom Ludowy w Rybarzowicach, które oferują większość atrakcji kulturalnych dla mieszkańców na terenie gminy, w tym wiele form warsztatów zajęciowych, zarówno dla dzieci i dorosłych. Budynek Domu Ludowego jest w złym stanie technicznym posiada niską izolację termiczną, co powoduje straty ciepła i nadmierne zużycie nośników energetycznych. Nie bez znaczenia jest potrzeba działań remontowych budynku Domu Ludowego w Rybarzowicach, o którym wspomniało

8% respondentów. Dom Ludowy to budynek z 1960 roku, o powierzchni ogrzewanej 759 m² zasilany kotłem gazowym z 2008 roku. W tym samym budynku mieści się także ośrodek zdrowia, którego stan techniczny i funkcjonalny został wskazany przez ankietowanych jako niezadowolający.

Mieszkańcy Gminy Buczkowice biorący udział w badaniach i wywiadach wyrazili jednocześnie opinię, iż mimo dużej ilości i dobrej jakości zajęć dydaktycznych organizowanych przez Ośrodek Kultury brakuje zajęć plastycznych i edukacji ekologicznej. W związku z tym planowane jest zorganizowanie warsztatów Eco-Deko, polegających na wykonywaniu przez dzieci rzeźb z surowców wtórnych. Mieszkańcy wyrazili także opinię, iż mało jest wydarzeń kulturalno-rozrywkowych. W związku z tym na terenie gminy zaplanowano budowę kręgu tanecznego w Godziszce wraz z małą architekturą i miejscami postojowymi. Działania takie przyczynią się do stworzenia możliwości organizacji większej ilości wydarzeń kulturalnych dla mieszkańców. Festyny, pokazy tańców, występy artystyczne połączone z promocją gminy, przyczynią się do zwiększenia zainteresowania mieszkańców folklorem, zwyczajami i tym co dzieje się w Gminie Buczkowice.

Duża ilość budynków pokrytych azbestem - w trakcie analizy problemów istotnym elementem okazała się być kwestia powłok azbestowych. Terenowa inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest przeprowadzona na terenie gminy w 2011 roku, wykazała wskaźnik pokrycia azbestowego 2,47. Najwyższy wskaźnik wśród sołectw zarejestrowano w obszarze rewitalizacji, na terenie Rybarzowic oraz Buczkowic. Wśród pokryć azbestowych zlokalizowanych na budynkach osób fizycznych najwięcej azbestu jest na terenie sołectwa Rybarzowice - 39% i Buczkowice - 37% wszystkich zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest.

W wyniku pogłębionej diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji wskazano szczegółowo wszystkie zadania planowane do realizacji na terenie gminy. Zadania te nastawiane są na rozwiązywanie problemów, które zostały nakreślone w trakcie analizy obszaru Gminy Buczkowice, wydzielając z niej teren zdegradowany i teren rewitalizacji. Zadania realizowane będą na terenie rewitalizacji lub z naciskiem na pierwszoplanowość terenu rewitalizacji. Przykładem jest organizacja warsztatów dla osób zagrożonych nałogami czy wykluczeniem społecznym oraz narażonych na bezrobocie. Uczestnicy warsztatów będą w pierwszej kolejności mieszkańcami obszaru rewitalizacji, a w dalszych etapach obszaru zdegradowanego.

Powyższa diagnoza zjawisk kryzysowych wykonana na podstawie wskazanych problemów społecznych, gospodarczych i środowiskowych, a także potrzeb opisanych w anonimowych ankietach mieszkańców gminy wraz ze wskazaniem możliwych i planowanych przez gminę rozwiązań, pozwoli na stworzenie w obszarze rewitalizowanym warunków komfortowego miejsca zamieszkania, terenu atrakcyjnej nauki, rekreacji i wypoczynku, a także obcowania z kulturą i tradycją.

Rysunek 29 Przedszkole w Rybarzowicach

Źródło: www.googlemaps

Rysunek 30 Przedszkole w Buczkowicach

Źródło: www.googlemaps

Rysunek 31 Dom Ludowy w Rybarzowicach (po prawej stronie jest wejście do filii Ośrodka Zdrowia w Buczkowicach)

Źródło: fotografia własna

Rysunek 32 Ulica Bielska w Buczkowicach

Źródło: googlemaps

5 Wizja i cele rewitalizacji

Gmina Buczkowice prowadząc proces rewitalizacji kieruje się następującą wizją:

Obszar objęty Programem Rewitalizacji jest przestrzenią zagospodarowaną w myśl zasady zrównoważonego rozwoju, przy uwzględnieniu lokalnego potencjału społeczno-gospodarczego oraz zachowaniu i podkreśleniu atutów środowiska naturalnego. Obszar jest dostępny i atrakcyjny zarówno dla mieszkańców jak i turystów, a infrastruktura oraz oferta kulturalna i sportowa zachęcają do aktywności i integracji lokalnej społeczności.

Obszar rewitalizacji został podzielony na dwa podobszary, bez wspólnych granic. Pierwszy z podobszarów rewitalizacji zlokalizowany na północy gminy (sołectwa Buczkowice i Rybarzowice). Drugi z podobszarów zlokalizowany jest na południu gminy (sołectwo Godziszka). Na tych obszarach zdiagnozowano podobne zjawiska kryzysowe, dlatego wyznaczono jedną wizję dla dwóch obszarów po przeprowadzeniu rewitalizacji. W związku z tym wymienione poniżej cele i kierunki działań (tabela poniżej), również są takie same dla każdego z podobszarów. Zakres interwencji, mających na celu osiągnięcie planowanego efektu rewitalizacji, poprzez eliminację negatywnych zjawisk jest identyczny dla całego obszaru rewitalizacji. Biorąc to pod uwagę wyznaczono cele i odpowiadające im konkretne kierunki działań.

Tabela 28 Cele rewitalizacji oraz kierunki działań

Nr	Cel rewitalizacji	Nr	Kierunki działań
1.	Integracja przestrzenno-funkcyjna obszarów rewitalizowanych	1.1.	Modernizacja i budowa infrastruktury drogowej
		1.2.	Rozbudowa sieci wodociągowej
		1.3.	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej
		1.4.	Poprawa jakości infrastruktury kulturalno-rekreacyjnej
2.	Podniesienie walorów estetycznych, funkcjonalnych i użytkowych przestrzeni publicznej	2.1.	Nadanie obiektom i terenom rewitalizowanym nowych funkcji
		2.2.	Budowa ścieżek dydaktycznych w celu wyeliminowania presji ruchu turystycznego na obszary i gatunki chronione
		2.3.	Ochrona bioróżnorodności biologicznej i likwidacja dzikich wysypisk śmieci
3.		3.1.	Poprawa efektywności energetycznej budynków i infrastruktury publicznej
		3.2.	Ograniczenie niskiej emisji

	Zmniejszenie negatywnego oddziaływania infrastruktury na środowisko	3.3.	Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
		3.4.	Zmniejszenie ilości substancji szkodliwych wprowadzanych do gleb oraz wód powierzchniowych i podziemnych
		3.5.	Usunięcie pokryć elewacyjnych z azbestem z budynków w gminie
		3.6.	Ochrona bioróżnorodności na terenie gminy, szczególnie wzdłuż potoku Żylica
4.	Aktywizacja społeczna mieszkańców obszarów rewitalizowanych	4.1.	Organizacja zajęć dodatkowych dla osób starszych
		4.2.	Zapewnienie opieki nad osobami starszymi
		4.3.	Wsparcie osób niepełnosprawnych w uczestnictwie w życiu społecznym kulturowym i zawodowym
		4.4.	Wsparcie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, co spowoduje zmniejszenie patologii i ubóstwa
		4.5.	Rozwijanie atrakcyjnej oferty kulturalnej zarówno dla dorosłych, jak i dzieci
		4.6.	Organizacja spotkań i warsztatów służących integracji mieszkańców
		4.7.	Promowanie aktywnego spędzania czasu wolnego przez mieszkańców
		4.8.	Włączanie mieszkańców w rozwiązywanie problemów występujących w obszarach rewitalizowanych
		4.9.	Aktywizacja zawodowa mieszkańców, a przez to zmniejszenie ubóstwa
5.	Edukacja oraz kształtowanie postaw społecznych oraz prozdrowotnych wśród dzieci i młodzieży	5.1.	Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców
		5.2.	Zwiększenie dostępności opieki medycznej dla dzieci z problemami zdrowotnymi
		5.3.	Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży
		5.4.	Zwiększenie świadomości dzieci i młodzieży z zakresu ochrony środowiska i ekologii
		5.5.	Organizacja dodatkowych zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży
6.	Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizowanych	6.1.	Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców
		6.2.	Poprawa jakości powietrza
		6.3.	Poprawa jakości wody dostarczanej do gospodarstw domowych

Źródło: opracowanie własne

6 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne i mechanizmy zapewnienia ich komplementarności

6.1 Podstawowe i uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Zdiagnozowane na obszarze Gminy Buczkowice problemy pozwoliły określić cele i kierunki działań rewitalizacyjnych oraz zaplanować szereg projektów służących wyprowadzeniu obszaru ze stanu kryzysowego. Charakter potrzeb rewitalizacyjnych wskazuje na konieczność podjęcia działań w sferze społecznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Część negatywnych zjawisk wpływających na stan kryzysowy wynika z koncentracji problemów z pogranicza sfer, dlatego podczas planowania projektów rewitalizacyjnych starano się w jak najwyższym stopniu zapewnić integralność interwencji w kilku sferach jednocześnie.

Podstawowe projekty odnośnie sfery społecznej koncentrują się na najpilniejszych potrzebach zgłaszanych przez mieszkańców oraz pracowników GOPSu. Wychodząc naprzeciw zgłaszanemu w ankietyzacji zainteresowaniu wydarzeniami i projektami integrującymi lokalną społeczność oraz stworzeniem możliwości spędzania czasu wolnego zaproponowano prowadzenie warsztatów fotograficznych oraz warsztatów Eco-Deko. Projektami bezpośrednio związanym ze sferą społeczną są również projekty realizowane przez placówki oświatowe na terenie gminy które wpisują się w kierunki rewitalizacji zarówno organizacji zajęć edukacyjnych, jak i organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Projekty związane ze sferą środowiskową odpowiadają na najczęściej zgłaszane problemy, tj. występowanie dzikich wysypisk śmieci wzdłuż Żylicy oraz spalanie odpadów komunalnych w gospodarstwach domowych. W Programie Rewitalizacji, w projekcie dotyczącym zagospodarowania terenów przyległych do potoku Żylica, założono usunięcie dzikich wysypisk śmieci z ekosystemów łąkowych. Ze względu na przekroczenie standardów jakości powietrza zadecydowano o wprowadzeniu obszarowego programu ograniczenia niskiej emisji polegającego głównie na zastąpieniu istniejących, wyeksploatowanych pieców i kotłów węglowych oraz kotłów gazowych wysokosprawnymi kotłami gazowymi. W Gminie Buczkowice zlokalizowanych jest również wiele budynków z pokryciami dachowymi

oraz elewacyjnymi, które zawierają azbest. Ze względu na szkodliwy wpływ tego materiału na zdrowie ludzi oraz środowisko naturalne, wdrażany jest *Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Buczkowice*.

Negatywne zjawiska ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej (niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę wodociągową, kanalizacyjną, drogową oraz niska jakość terenów publicznych służących rekreacji i wypoczynkowi) będą niwelowane poprzez realizację projektów rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, modernizację ulicy Bielskiej w Rybarzowicach poprzez wymianę nawierzchni, budowę parkingu, a także zagospodarowania terenów przyległych do potoku Żylica. Projekt dotyczący obszaru wzdłuż Żylicy wraz z projektem dotyczącym budowy obiektów małej architektury, kompleksowo odpowiadają na potrzeby zgłaszane przez mieszkańców dotyczące stworzenia bezpiecznych miejsc rekreacji i wypoczynku, w tym budowy ścieżek pieszych i rowerowych, a także zewnętrznych siłowni.

Biorąc pod uwagę sferę techniczną należy zwrócić uwagę na mnogość zdiagnozowanych problemów: degradację stanu technicznego obiektów infrastruktury społecznej, nieefektywne rozwiązania techniczne w zakresie energooszczędności budynków (zarówno użyteczności publicznej jak i o przeznaczeniu mieszkaniowym). W odpowiedzi na występujące problemy zaplanowano modernizację trzech budynków użyteczności publicznej, termomodernizację sali gimnastycznej oraz instalację kotłów o wysokiej sprawności w budynkach mieszkalnych, jednorodzinnych.

Szczegółowy opis wszystkich podstawowych oraz uzupełniających projektów rewitalizacyjnych zawiera tabela poniżej.

Tabela 29 Projekty rewitalizacyjne w ramach Programu Rewitalizacji dla Gminy Buczkowice

Lp.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Okres realizacji	Zakres zadań	Szacowana wartość [tys. zł]	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów		Odniesienie do kierunków działań
								Wskaźniki rezultatu	Dokumenty potwierdzające	
ZADANIA PODSTAWOWE										
1	Stworzenie ośrodka dziennego pobytu dla seniorów ³⁾	Buczkowice	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Buczkowicach	2018-2020	<ul style="list-style-type: none"> Budowa /przystosowanie obiektu na cele dziennego pobytu seniorów. Wyposażenie świetlicy w sprzęty i pomoce sprzyjające integracji oraz spędzaniu czasu wolnego. Zapewnienie funkcjonowania ośrodka (m.in. zatrudnienie kadry) w sposób umożliwiający pobyt 15 seniorów. 	1 000,0	<ol style="list-style-type: none"> Organizacja czasu wolnego i integracja seniorów. Powstanie wyposażonego obiektu, przystosowanego do dziennego pobytu seniorów. 	<ol style="list-style-type: none"> Liczba seniorów korzystających z ośrodka (osoby). Liczba wyposażonych obiektów, przystosowanych do dziennego pobytu seniorów (szt.). 	<ol style="list-style-type: none"> Lista obecności seniorów na zajęciach, organizowanych przez ośrodek dziennego pobytu. Końcowy protokół odbioru robót. 	1.4. 4.1. 4.2. 4.9
2.	Uruchomienie warsztatów terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych ⁴⁾	Buczkowice, Dom Ludowy w Rybarzowicach	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Buczkowicach	2018-2020	<ul style="list-style-type: none"> Przystosowanie budynku na cele stworzenia pomieszczeń do prowadzenia warsztatów terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych. Wyposażenie pomieszczeń w sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć. Zatrudnienie odpowiednio wykwalifikowanej kadry. Prowadzenie warsztatów dla 15 osób niepełnosprawnych, Projekt w głównej mierze będzie skoncentrowany na mieszkańcach obszaru rewitalizacji, a na dalszym etapie na mieszkańcach obszaru zdegradowanego. 	50,0	<ol style="list-style-type: none"> Zwiększenie integracji osób niepełnosprawnych oraz umożliwienie ich uczestnictwa w życiu społecznym. Powstanie obiektu przystosowanego dla potrzeb prowadzenia warsztatów terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych 	<ol style="list-style-type: none"> Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z warsztatów terapii zajęciowej (osoby). Liczba wyposażonych obiektów, przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych (szt.). 	<ol style="list-style-type: none"> Lista obecności osób niepełnosprawnych na warsztatach terapii zajęciowej. Końcowy protokół odbioru robót. 	1.4. 4.3. 4.4. 4.9
3.	Rozwój usług społecznych w Gminie Buczkowice	Buczkowice Dom Ludowy w Rybarzowicach	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Buczkowicach	2018-2019	<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie dla tworzenia nowych miejsc w funkcjonujących placówkach – rozszerzenie oferty wsparcia, w tym z programem socjoterapeutycznym. 	550	<ol style="list-style-type: none"> Podniesienie jakości i dostępności usług wsparcia rodziny wspierające proces deinstytucjonalizacji 	<ol style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy uczestniczących w 	<ol style="list-style-type: none"> Lista obecności osób uczestniczących w szkoleniu. 	1.4. 4.3. 4.4. 4.9

Lp.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Okres realizacji	Zakres zadań	Szacowana wartość [tys. zł]	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów		Odniesienie do kierunków działań
								Wskaźniki rezultatu	Dokumenty potwierdzające	
					<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie i rozwój form pracy z rodziną, asystentury rodzinnej, rodzin wspierających. Działania na rzecz rozwoju usług opiekuńczych. Projekt w głównej mierze będzie skoncentrowany na mieszkańcach obszaru rewitalizacji, a na dalszym etapie na mieszkańcach obszaru zdegradowanego. 			kształceniu lub szkoleniu.		
4.	Prewencja i leczenie wad ortopedycznych u uczniów szkół podstawowych ⁵⁾	Buczkowice	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Buczkowicach	2018-2020	<ul style="list-style-type: none"> Zapewnienie badań lekarskich dla uczniów szkół podstawowych w gminie. Organizacja zajęć rehabilitacyjnych dla dzieci ze zdiagnozowanymi wadami ortopedycznymi. Projekt w głównej mierze będzie skoncentrowany na mieszkańcach obszaru rewitalizacji, a na dalszym etapie na mieszkańcach obszaru zdegradowanego. 	50,0	1. Poprawa stanu zdrowia dzieci w wieku szkolnym.	1. Liczba dzieci korzystających z badań lekarskich i uczęszczających na zajęcia rehabilitacyjne (osoby).	1. Lista udzielonych świadczeń opracowana na podstawie statystyk Gminnego Ośrodka Polityki Społecznej w Buczkowicach.	5.1.
5.	Remont zabytkowego budynku Młyna w Rybarzowicach	Rybarzowice	właściciel	2018-2023	<ul style="list-style-type: none"> Kompleksowe prace remontowe budynku 	2 000,0	Odnowa dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy Buczkowice	1. Liczba osób zwiedzających zabytkowy obiekt (osoby).	1. Książka odwiedzin. 2. Listy wycieczek szkolnych.	2.1. 4.5.
6.	Współpraca międzypokoleniowa	Gmina Buczkowice, Dom Ludowy w Rybarzowicach	Gmina Buczkowice	2017-2019	<ul style="list-style-type: none"> Organizacja spotkań dla młodzieży i dorosłych mających na celu przekazywanie wiedzy o kulinarnych tradycjach lokalnych, tradycjach okolicznościowych, w tym związanych z lokalnymi zwyczajami świątecznymi. Projekt w głównej mierze będzie skoncentrowany na mieszkańcach obszaru rewitalizacji, a na dalszym 	50	Ochrona dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy Buczkowice	1. Liczba zorganizowanych spotkań (szt.). 2. Liczba uczestników spotkań (osoby).	1. Lista obecności na spotkaniach.	4.1. 4.3. 4.5. 4.6.

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY BUCZKOWICE

Lp.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Okres realizacji	Zakres zadań	Szacowana wartość [tys. zł]	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów		Odniesienie do kierunków działań
								Wskaźniki rezultatu	Dokumenty potwierdzające	
					etapie na mieszkańcach obszaru zdegradowanego.					
7.	Kultura i tradycja	Gmina Buczkowice	Koła Gospodyń Wiejskich	2017-2019	<ul style="list-style-type: none"> Organizacja spotkań dla młodzieży i dorosłych mających na celu przekazywanie wiedzy o tradycjach lokalnych, tradycjach i zwyczajach a także strojach ludowych i lokalnych tradycjach rękodzielniczych. Projekt w głównej mierze będzie skoncentrowany na mieszkańcach obszaru rewitalizacji, a na dalszym etapie na mieszkańcach obszaru zdegradowanego. 	50	Ochrona dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy Buczkowice	1. Liczba zorganizowanych spotkań (szt.) 2. Liczba uczestników spotkań (osoby).	1. Lista obecności na spotkaniach.	4.1. 4.3. 4.5. 4.6.
8.	Przeciwdziałanie uzależnieniom	Gmina Buczkowice, DL Rybarzowice	Urząd Gminy Buczkowice	2017-2023	<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomani w szczególności dzieci i młodzieży. Realizacja programów profilaktycznych, przeglądów spektakli, przeglądów, konkursów. Projekt w głównej mierze będzie skoncentrowany na mieszkańcach obszaru rewitalizacji, a na dalszym etapie na mieszkańcach obszaru zdegradowanego. 	180	Zmniejszenie przypadków uzależnień wśród dzieci i młodzieży	1. Liczba uczestników wyjazdów (osoby). 2. Liczba osób uczestniczących w spektaklach, przeglądach, konkursach (osoby).	1. Lista obecności na spotkaniach. 2. Lista uczestników konkursów, wycieczek.	4.4. 4.6. 5.1.
9.	Organizacja wspólnie ze szkołami działań profilaktyczno-wychowawczych	Gmina Buczkowice	Urząd Gminy Buczkowice	2017-2023	<ul style="list-style-type: none"> Zajęcia profilaktyczno-wychowawcze prowadzone w trakcie roku szkolnego jak i podczas ferii w rocznie w wymiarze 740 godzin. Realizacja programu „Bezpieczne Miasto”. Projekt w głównej mierze będzie skoncentrowany na 	120	Zmniejszenie przypadków uzależnień wśród dzieci i młodzieży	1. Liczba uczestników zajęć w roku szkolnym (osoby). 2. Liczba uczestników zajęć w ferie (osoby).	1. Lista obecności na spotkaniach	4.4. 4.6. 5.1.

Lp.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Okres realizacji	Zakres zadań	Szacowana wartość [tys. zł]	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów		Odniesienie do kierunków działań
								Wskaźniki rezultatu	Dokumenty potwierdzające	
					mieszkańcach obszaru rewitalizacji, a na dalszym etapie na mieszkańcach obszaru zdegradowanego.					
10.	Organizacja imprez promujących zdrowy styl życia	Gmina Buczkowice	Urząd Gminy Buczkowice	2017-2023	<ul style="list-style-type: none"> Organizacja imprez promujących zdrowy styl życia oraz mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży. Projekt w głównej mierze będzie skoncentrowany na mieszkańcach obszaru rewitalizacji, a na dalszym etapie na mieszkańcach obszaru zdegradowanego. 	40	Poprawa stylu życia i zdrowia mieszkańców	1. Liczba uczestników imprez (osoby). 2. Liczba zorganizowanych imprez (szt.).	1. Lista uczestników imprez.	4.6. 4.7. 5.1. 5.4.
11.	Zagospodarowanie terenów przyległych do potoku Żylica wraz z budową ścieżki dydaktycznej Etap I i II	Buczkowice, Rybarzowice Godziszka - od granicy z miastem Szczyrk do granicy z sołectwem Łodygowice oraz od ul. Topolowej do Godziszki	Gmina Buczkowice	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> Usunięcie dzikich wysypisk śmieci z ekosystemów łąkowych. Eliminacja inwazyjnych roślin obcego pochodzenia z płatów roślinności nadrzecznej. Montaż budek łąkowych dla pluszcza. Renaturyzacja terenów parkowych w sąsiedztwie Urzędu Gminy w Buczkowicach. Uporządkowanie koryta oraz skarp potoku Żylica, w tym remont istniejącej zabudowy, na odcinku od granicy gminy Szczyrk do granicy gminy Łodygowice. Budowa małego zbiornika wodnego w sąsiedztwie koryta Żylicy i Potoku Granicznego. Budowa ścieżki dydaktycznej wzdłuż potoku Żylica od granicy gminy Szczyrk do granicy gminy Łodygowice i od 	18 410,0	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego w korycie Żylicy i jego bezpośrednim sąsiedztwie. 2. Stworzenie miejsc relaksu i aktywnego odpoczynku mieszkańców. 3. Poprawa warunków prowadzenia edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży.	1. Powierzchnia obszarów/siedlisk, dla których zatrzymano proces utraty bioróżnorodności biologicznej lub odtworzono i wzbogacono zasoby przyrody (ha). 2. Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony (ha). 3. Liczba wspartych form ochrony przyrody (szt.). 4. Łączna powierzchnia zrekultywowanych gruntów (ha). 5. Liczba ośrodków	1., 2. oraz 4. Końcowy protokół odbioru robót. 3. Notatka sporządzona z przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	1.4. 2.1. 2.2. 2.3. 4.7. 5.1. 5.3. 5.5. 6.1.

Lp.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Okres realizacji	Zakres zadań	Szacowana wartość [tys. zł]	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów		Odniesienie do kierunków działań
								Wskaźniki rezultatu	Dokumenty potwierdzające	
					ul. Topolowej w Rybarzowicach do ul. Sportowej w Godziszce. <ul style="list-style-type: none"> • Budowa oświetlenia w standardzie LED. • Budowa i urządzenie miejsc odpoczynku wzdłuż ścieżki dydaktycznej. • Zakup i montaż tablic informacyjno-dydaktycznych. • Budowa kładki pieszo-jezdnej w ciągu ul. Topolowej w Rybarzowicach. • Budowa ciągów pieszo-rowerowych łączących ścieżkę dydaktyczną z wybudowanymi kładkami. • Niwelacja terenu pomiędzy ścieżką dydaktyczną a brzegiem potoku. • Urządzenie miejsc postojowych w pobliżu ścieżki dydaktycznej. • Modernizacja i doposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej w Buczkowicach i Rybarzowicach. 			prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej objętych wsparciem (szt).		
12.	Ograniczenie niskiej emisji w budynkach prywatnych mieszkańców gminy Buczkowice	Gmina Buczkowice	Gmina Buczkowice	2017-2021	<ul style="list-style-type: none"> • Wymiana istniejących kotłów węglowych na gazowe. • Wymiana istniejących kotłów gazowych na kotły gazowe o zwiększonej sprawności. • Budowa instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii. • Projekt w głównej mierze będzie skoncentrowany na mieszkańcach obszaru rewitalizacji, a na dalszym etapie 	2 900,0	1. Poprawa jakości powietrza. 2. Redukcja zużycia energii pochodzącej z paliw konwencjonalnych. 3. Zwiększenie zużycia energii pochodzącej z OZE.	1. Ilość zdemontowanych kotłów węglowych (szt.). 2. Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej-budynki użyteczności publicznej	1., 2. oraz 3. Audyty energetyczne budynków. 1. Protokół demontażu kotłów. 1.,2.,3. Raport z realizacji Programu Ograniczenia Niskiej Emisji.	3.2. 3.3. 5.1. 6.2.

Lp.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Okres realizacji	Zakres zadań	Szacowana wartość [tys. zł]	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów		Odniesienie do kierunków działań
								Wskaźniki rezultatu	Dokumenty potwierdzające	
					na mieszkańcach obszaru zdegradowanego.					
13.	Modernizacja budynku przedszkola w Buczkowicach	Buczkowice, ul. Bielska 322 (należy do obszaru rewitalizacji)	Gmina Buczkowice	2017-2021	<ul style="list-style-type: none"> Modernizacja budynku, w tym: modernizacja elewacji, prace modernizacyjne wewnątrz, odwodnienie, zagospodarowanie terenu wokół budynku. Dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych. 	1 700,0	<ol style="list-style-type: none"> Poprawa stanu technicznego budynku przedszkola w Buczkowicach przy ul. Bielskiej 322. Zagospodarowanie terenu ogólnodostępnego wokół przedszkola w Buczkowicach przy ul. Bielskiej 322. Dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych. 	<ol style="list-style-type: none"> i 2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej (szt.). Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych (szt.). 	1., 2. oraz 3. Końcowy protokół odbioru robót.	1.4.
14.	Modernizacja budynku przedszkola w Rybarzowicach	Rybarzowice, ul. Przeszkolna 611	Gmina Buczkowice	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> Modernizacja budynku, w tym: modernizacja elewacji oraz prace modernizacyjne wewnątrz budynku. Dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych. 	210,0	<ol style="list-style-type: none"> Poprawa stanu technicznego budynku przedszkola w Rybarzowicach przy ul. Przeszkolnej 611. Dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych. 	<ol style="list-style-type: none"> Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej (szt.). Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych (szt.). 	1. oraz 2. Końcowy protokół odbioru robót.	1.4.
15.	Modernizacja budynku Domu Ludowego w Rybarzowicach	Rybarzowice ul. Beskidzka 67	Gmina Buczkowice	2017-2019	<ul style="list-style-type: none"> Modernizacja budynku, w tym: sali okolicznościowej, sanitariatów, szatni, korytarzy, klatki schodowej, kuchni. Remont dachu budynku. 	1 100,0	<ol style="list-style-type: none"> Poprawa stanu technicznego budynku Domu Ludowego w Rybarzowicach przy ul. Beskidzkiej 67. 	<ol style="list-style-type: none"> Liczba zmodernizowanych obiektów pełniących funkcje kulturalne (szt.). Liczba obiektów 	1. oraz 2. Końcowy protokół odbioru robót.	1.4.

Lp.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Okres realizacji	Zakres zadań	Szacowana wartość [tys. zł]	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów		Odniesienie do kierunków działań
								Wskaźniki rezultatu	Dokumenty potwierdzające	
					<ul style="list-style-type: none"> Dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych. 		2. Dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych.	dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych (szt.).		
16.	Termomodernizacja sali gimnastycznej przy Zespole Szkoły Podstawowej im. Jana Brzechwy i Gimnazjum Nr 2 w Godziszce	Godziszka, ul. Beskidzka 162	Gmina Buczkowice	2017-2019	<ul style="list-style-type: none"> Termomodernizacja sali gimnastycznej, w tym: docieplenie ścian, wymiana okien, remont wewnątrz sali, wymiana kotłowni gazowej o niskiej sprawności wytwarzania ciepła. 	1 135,3	<ol style="list-style-type: none"> Poprawa jakości powietrza. Poprawa efektywności energetycznej sali gimnastycznej. Poprawa stanu technicznego budynku sali gimnastycznej. Obniżenie kosztów utrzymania budynku. 	1. Ilość zdemontowanych kotłów (szt.)	<ol style="list-style-type: none"> 2. Audyt energetyczny budynku. 2. Protokół demontażu kotłów gazowych. 3. Końcowy protokół odbioru robót. 	1.4. 3.1. 3.2. 6.2.
17.	Edukacja XXI wieku w Rybarzowicach	Rybarzowice ul. Beskidzka	Gmina Buczkowice – ZSPiG w Rybarzowicach	2016-2018	<ul style="list-style-type: none"> Indywidualizacja nauczania i wychowania w Zespole Szkoły Podstawowej im. Bolesława Chrobrego i Gimnazjum Nr 3 w Rybarzowicach – dodatkowe zajęcia. Zwiększenie jakości kształcenia ogólnego, ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, niezbędnych na rynku pracy, na kształtowanie kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej oraz na wyrównanie szans uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Zespole Szkoły Podstawowej im. Bolesława Chrobrego i Gimnazjum Nr 3 w Rybarzowicach. Projekt w głównej mierze będzie skoncentrowany na mieszkańcach obszaru 	93,9	<ol style="list-style-type: none"> Indywidualizacja nauczania i wychowania w ZSPiG w Rybarzowicach.. Zwiększenie liczby zajęć dodatkowych w ZSPiG w Rybarzowicach. Nabycie kompetencji kluczowych przez uczestników projektu. Wyrównanie szans uczniów. 	1. Liczba placówek i szkół wyposażonych w sprzęt TIK technologia informacyjno – komunikacyjna) 1., 4. Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w projekcie (osoby) - pomiar wskaźnika 1 raz na 3 miesiące. 3. Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po	1., 4. Dzienniki obecności wraz z listami obecności na zajęciach, zorganizowanych w ramach projektu. 3. Testy sprawdzające na początku i na zakończenie każdej edycji zajęć zorganizowanych w ramach projektu. 2. Programy zajęć.	5.3 5.5

Lp.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Okres realizacji	Zakres zadań	Szacowana wartość [tys. zł]	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów		Odniesienie do kierunków działań
								Wskaźniki rezultatu	Dokumenty potwierdzające	
					rewitalizacji, a na dalszym etapie na mieszkańcach obszaru zdegradowanego.			zakończeniu projektu (osoby) - pomiar wskaźnika 1 raz na 3 miesiące.		
18.	Szkoła z klasą	Buczkwice ul. Szkolna	Gmina Buczkwice – ZSO w Buczkwicach	2018-2020	<ul style="list-style-type: none"> Podwyższenie jakości i atrakcyjności usług edukacyjnych poprzez realizację programów i zajęć rozwijających kompetencje kluczowe i przygotowujących w przyszłości do aktywnego i efektywnego uczestnictwa na rynku pracy, projekt w głównej mierze będzie skoncentrowany na mieszkańcach obszaru rewitalizacji, a na dalszym etapie na mieszkańcach obszaru zdegradowanego. 	320,0	<ol style="list-style-type: none"> Indywidualizacja nauczania i wychowania w ZSO w Buczkwicach. Zwiększenie liczby zajęć dodatkowych w ZSO w Buczkwicach. Nabycie kompetencji kluczowych przez uczestników projektu. Wyrównanie szans uczniów. 	<ol style="list-style-type: none"> Liczba placówek i szkół wyposażonych w sprzęt TIK technologia informacyjno – komunikacyjna). 4. Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w projekcie (osoby)- pomiar wskaźnika 1 raz na 3 miesiące. 	<ol style="list-style-type: none"> 4. Dzienniki obecności wraz z listami obecności na zajęciach, zorganizowanych w ramach projektu. 3. Testy sprawdzające na początku i na zakończenie każdej edycji zajęć zorganizowanych w ramach projektu 	5.3 5.5
19.	Edukacja i Motywacja	Godziszka ul. Beskidzka	Gmina Buczkwice – ZSPiG w Godziszce	2018-2020	<ul style="list-style-type: none"> Podwyższenie jakości i atrakcyjności usług edukacyjnych poprzez realizację programów i zajęć rozwijających kompetencje kluczowe i przygotowujących w przyszłości do aktywnego i efektywnego uczestnictwa na rynku pracy. Projekt w głównej mierze będzie skoncentrowany na mieszkańcach obszaru rewitalizacji, a na dalszym etapie na mieszkańcach obszaru zdegradowanego. 	260,0	<ol style="list-style-type: none"> Zwiększenie liczby zajęć dodatkowych w ZSPiG w Godziszce Nabycie kompetencji kluczowych przez uczestników projektu. Wyrównanie szans uczniów 	<ol style="list-style-type: none"> Liczba uczniów którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu (osoby). Liczba szkół w których pracownicy przedmiotowe wykorzystują wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych (szt). Liczba nauczycieli którzy uzyskali kwalifikacje lub 	<ol style="list-style-type: none"> 2. Dzienniki obecności wraz z listami obecności na zajęciach, zorganizowanych w ramach projektu. 2. Karty rekrutacyjne, deklaracje uczestnictwa w projekcie. 	5.3 5.5

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY BUCZKOWICE

Lp.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Okres realizacji	Zakres zadań	Szacowana wartość [tys. zł]	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów		Odniesienie do kierunków działań
								Wskaźniki rezultatu	Dokumenty potwierdzające	
								nabyli kompetencje po opuszczeniu programu		
20.	Organizacja warsztatów fotograficznych ⁶⁾	Buczkwice, ul. Wyzwolenia 554	Gminny Ośrodek Kultury w Buczkwicach	2017-2018	<ul style="list-style-type: none"> Przeprowadzenie warsztatów fotograficznych dla 20 osób przez personel wybrany zgodnie z zasadą konkurencyjności. Projekt w głównej mierze będzie skoncentrowany na mieszkańcach obszaru rewitalizacji, a na dalszym etapie na mieszkańcach obszaru zdegradowanego. 	12,0	<ol style="list-style-type: none"> Zwiększenie liczby osób uczestniczących w kulturze. Zwiększenie integracji mieszkańców. 	1. i 2. Liczba osób korzystających z warsztatów (osoby).	1. i 2. Lista obecności na warsztatach fotograficznych.	4.5. 4.6. 4.9
21.	Warsztaty Eco-Deko	Buczkwice, ul. Wyzwolenia 554	Gminny Ośrodek Kultury w Buczkwicach i Grupa Kęty	2017-2018	<ul style="list-style-type: none"> Przeprowadzenie warsztatów plastycznych polegających na tworzeniu rzeźb z surowców wtórnych. Projekt w głównej mierze będzie skoncentrowany na mieszkańcach obszaru rewitalizacji, a na dalszym etapie na mieszkańcach obszaru zdegradowanego. 	12,0	<ol style="list-style-type: none"> Zwiększenie możliwości ciekawego spędzania czasu wolnego przez dzieci. Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży. 	1. Liczba uczestników w warsztatach (osoby) 2. Liczba nowych zajęć dodatkowych (szt.)	1. Dzienniki obecności wraz z listami obecności na zajęciach, zorganizowanych w ramach projektu. 2. Programy zajęć.	5.3. 5.4. 5.5.
22.	Realizacja Programu usuwania azbestu z terenu Gminy Buczkwice	Gmina Buczkwice	Gmina Buczkwice	2017-2023	<ul style="list-style-type: none"> Demontaż powłok dachowych i elewacyjnych zawierających azbest i unieszkodliwienie poza terenem gminy. Projekt w głównej mierze będzie skoncentrowany na mieszkańcach obszaru rewitalizacji, a na dalszym etapie na mieszkańcach obszaru zdegradowanego. 	360,0	<ol style="list-style-type: none"> Ochrona zdrowia mieszkańców. Poprawa estetyki gminy. 	1. Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest.	1. Karty przekazania odpadu.	3.5 5.1 6.2
ZADANIA UZUPELNIAJĄCE										
1.	Przebudowa ul. Bielskiej w Rybarzowicach	Rybarzowice, ul. Bielska	Gmina Buczkwice	2017-2018	<ul style="list-style-type: none"> Rozbudowa ul. Bielskiej na całą długości, w tym budowa chodnika, poszerzenie jezdni, budowa odwodnienia. 	2 243,0	1. Poprawa warunków ruchu drogowego.	1. Długość rozbudowanej drogi (km).	1., 2., 3., 4. Końcowy protokół odbioru robót.	1.1. 6.1.

Lp.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Okres realizacji	Zakres zadań	Szacowana wartość [tys. zł]	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów		Odniesienie do kierunków działań
								Wskaźniki rezultatu	Dokumenty potwierdzające	
							2. Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. 3. Zwiększenie bezpieczeństwa pieszych. 4. Poprawa dostępu do lokalnych ośrodków gospodarczych.			
2.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Buczkowice	Buczkowice ²⁾	Gmina Buczkowice	2017-2022	<ul style="list-style-type: none"> Budowa około 4 km sieci kanalizacyjnej (Ø 200 i Ø 160). Budowa przyłączy kanalizacyjnych do budynków. Projekt będzie skoncentrowany w obszarze rewitalizacji. 	3 550,0	1. Zwiększenie dostępu mieszkańców do kanalizacji sanitarnej. 2. Poprawa jakości wody pitnej. 3. Poprawa jakości wód powierzchniowych oraz podziemnych. 4. Zmniejszenie zanieczyszczenia gleb. 5. Poprawa stanu środowiska i zdrowia mieszkańców.	1., 2., 3., 4., 5. Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej (km). 1., 2., 3., 4., 5. Liczba wykonanych przyłączy kanalizacji sanitarnej do budynków (szt). 1., 5. Liczba dodatkowych użytkowników korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej (osoby).	1., 2., 3., 4., 5. Końcowy protokół odbioru robót. 1., 5. Wykaz budynków podłączonych do kanalizacji sanitarnej.	1.3. 3.4.
3.	Budowa sieci wodociągowej w Gminie Buczkowice	Buczkowice - rejon zwartej zabudowy wzdłuż ul. Wisłańskiej i Wyzwolenia, rejon pomiędzy ul. Lipowską i Kaniową	Gmina Buczkowice	2017-2019	<ul style="list-style-type: none"> Budowa około 30 km sieci wodociągowej. Budowa 160 przyłączy wodociągowych do budynków, które będą przyłączone do sieci na obszarze rewitalizacji. 	15 000,0	1. Zwiększenie dostępu mieszkańców do wody spełniającej wymagane normy jakości w odpowiedniej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem.	1. Długość wybudowanej sieci wodociągowej (km). 2. Liczba wykonanych przyłączy wodociągowych do budynków (szt).	1. Końcowy protokół odbioru robót. 1. Wykaz budynków podłączonych do sieci wodociągowej.	1.2. 6.3.

Lp.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Okres realizacji	Zakres zadań	Szacowana wartość [tys. zł]	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów		Odniesienie do kierunków działań
								Wskaźniki rezultatu	Dokumenty potwierdzające	
		Rybarzowice – rejon zwartej zabudowy od granicy z sołectwem Buczkowice do granicy z Gminą Łodygowice wzdłuż ul. Beskidzkiej Godziszka – rejon ul. Górskiej, rejon ul. Myśliwskiej oraz ul. Lipowskiej, Akacyjowej, Beskidzkiej						3. Liczba dodatkowych użytkowników korzystających z sieci wodociągowej (osoby).		
4.	Budowa miejsc postojowych i kręgu tanecznego w Godziszce oraz obiektów małej architektury w Gminie Buczkowice	Buczkowice ul. Lipowska, Rybarzowice ul. Przedszkolna, Godziszka ul. Beskidzka i Lipowska	Gmina Buczkowice	2016-2017	<ul style="list-style-type: none"> Budowa miejsc postojowych oraz kręgu tanecznego w Godziszce. Budowa obiektów małej architektury (w tym siłowni zewnętrznych) w: Buczkowicach przy ul. Lipowskiej, Rybarzowicach przy ul. Przedszkolnej, Godziszce przy ul. Lipowskiej 	254,9	<ol style="list-style-type: none"> Zwiększenie ilości miejsc postojowych w Godziszce. Zwiększenie ilości obiektów małej architektury. Wzrost dostępności infrastruktury i poziomu partnerstwa służących rozwijaniu usług turystycznych oraz usług związanych z organizacją wolnego czasu. Promowanie aktywnego trybu 	1. Liczba nowych miejsc postojowych (szt.). 2., 3. 4. Liczba nowych obiektów małej architektury (szt.).	1., 2., 3., 4. Końcowy protokół odbioru robót.	1.1. 4.7

Lp.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Okres realizacji	Zakres zadań	Szacowana wartość [tys. zł]	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów		Odniesienie do kierunków działań
								Wskaźniki rezultatu	Dokumenty potwierdzające	
							spędzania wolnego czasu.			

- 1) Dokładna lokalizacja projektu zostanie ustalona po analizie bieżących potrzeb.
- 2) Dokładna lokalizacja projektu zostanie ustalona po opracowaniu projektu budowlanego kanalizacji sanitarnej.
- 3) Realizacja projektu uzależniona jest od uzyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych. Dokładna lokalizacja projektu oraz nakłady finansowe zostaną ustalone po opracowaniu projektu budowlanego budowy nowego obiektu lub przystosowania istniejącego obiektu na cele projektu.
- 4) Realizacja projektu uzależniona jest od uzyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych. Dokładna lokalizacja projektu oraz nakłady finansowe zostaną ustalone po opracowaniu projektu budowlanego przystosowania istniejącego obiektu na cele projektu.
- 5) Realizacja projektu uzależniona jest od uzyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych. Dokładna lokalizacja projektu oraz nakłady finansowe zostaną określone po uzyskaniu dofinansowania i określeniu zasad realizacji projektu.
- 6) Realizacja projektu uzależniona od uzyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Buczkowice

Projekty rewitalizacyjne podzielono na dwie grupy: zadania podstawowe oraz zadania uzupełniające. Projekty podstawowe będą realizowane na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Główne cele poszczególnych projektów rewitalizacyjnych są ukierunkowane na rozwiązanie lokalnych problemów w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej, a także przestrzenno-funkcjonalnej. W przypadku większości projektów rewitalizacyjnych, gdzie nie jest możliwe podanie dokładnej lokalizacji projektu i grupy docelowej odbiorców, zadania będą realizowane w pierwszej kolejności w obszarze rewitalizacji, a w dalszej kolejności w obszarze zdegradowanym. Dotyczy to następujących projektów:

- Projekt 2. *Uruchomienie warsztatów terapii zajęciowej dla niepełnosprawnych,*
- Projekt 3. *Rozwój usług społecznych w Gminie Buczkowice,*
- Projekt 4. *Prewencja i leczenie wad ortopedycznych u uczniów szkół podstawowych,*
- Projekt 6. *Współpraca międzypokoleniowa,*
- Projekt 7. *Kultura i tradycja,*
- Projekt 8. *Przeciwdziałanie narkomanii,*
- Projekt 9. *Organizacja wspólnie ze szkołami działań profilaktyczno-wychowawczych,*
- Projekt 10. *Organizacja imprez promujących zdrowy tryb życia,*
- Projekt 12. *Ograniczenie niskiej emisji w budynkach prywatnych mieszkańców Gminy Buczkowice,*
- Projekt 17. *Edukacja XXI wieku w Rybarzowicach,*
- Projekt 18. *Szkoła z klasą,*
- Projekt 19. *Edukacja i Motywacja,*
- Projekt 20. *Organizacja warsztatów fotograficznych,*
- Projekt 21. *Warsztaty Eco-Deco,*
- Projekt 22. *Realizacja Programu usuwania azbestu z terenu Gminy Buczkowice.*

Do pierwszej grupy podstawowych projektów rewitalizacyjnych, dotyczących sfery społecznej, zaliczają się te realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Buczkowicach: Projekt 1. *Stworzenie ośrodka dziennego pobytu dla seniorów,* Projekt 2. *Uruchomienie warsztatów terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych,* Projekt 3. *Rozwój usług społecznych w Gminie Buczkowice* oraz Projekt 4. *Prewencja i leczenie wad ortopedycznych u uczniów szkół podstawowych.* Należą one do grupy tzw. projektów miękkich, których celem jest inwestowanie w zasoby ludzkie, związane z organizacją opieki i wspieraniem integracji, zarówno wśród osób starszych, jak i niepełnosprawnych, zapewnieniem dodatkowej opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży oraz pomoc rodzinom w trudnej sytuacji materialnej, a także aktywizację zawodową. W. w. projekty wpisują się w trzy kierunki rewitalizacji: 1. *Integracja przestrzenno-funkcjonalna obszarów rewitalizowanych,* 4. *Aktywizacja społeczna mieszkańców obszarów rewitalizowanych,* jak również 5. *Edukacja oraz kształtowanie postaw społecznych oraz prozdrowotnych wśród dzieci i młodzieży.* Projekt 5. *Remont zabytkowego budynku Młyna w Buczkowicach,* wpisuje się w dwa kierunki rewitalizacji: 2. *Podniesienie walorów estetycznych, funkcjonalnych i użytkowych przestrzeni publicznej* oraz 4. *Aktywizacja społeczna mieszkańców obszarów rewitalizowanych.* Jego celem jest renowacja jednego z zabytków kultury. Realizacja projektu uzależniona jest od pozyskania środków finansowych przez prywatnego właściciela Starego Młyna w Rybarzowicach.

Wśród projektów dotyczących sfery społecznej wymieniono także Projekt 6. *Współpraca międzypokoleniowa,* realizowany przez Gminę Buczkowice oraz Projekt 7. *Kultura i tradycja,* realizowany przez Koła Gospodyń Wiejskich. Są to projekty rozwijające sferę kultury i tradycji wśród młodych ludzi oraz osiedlających się na terenie gminy. Ich głównym celem jest zachowanie ciągłości zwyczajów lokalnych, kulinarnych oraz rękodzielniczych. Ww. projekty wpisują się w kierunek rewitalizacji 4. *Aktywizacja społeczna mieszkańców obszarów rewitalizowanych.* Projekty 18. i 19., realizowane w szkołach w Buczkowicach i Godziszce, nastawione są na podwyższenie jakości i atrakcyjności usług edukacyjnych poprzez realizację programów i zajęć rozwijających kompetencje kluczowe i przygotowujących w przyszłości do aktywnego i efektywnego uczestnictwa na rynku pracy. Ww. projekty wpisują się w kierunek rewitalizacji 5. *Edukacja oraz kształtowanie postaw społecznych oraz prozdrowotnych wśród dzieci i młodzieży.*

Do projektów dotyczących sfery społecznej zaplanowano także: Projekt 8. *Przeciwdziałanie narkomanii,* Projekt 9. *Organizacja wspólnie ze szkołami działań profilaktyczno – wychowawczych* i Projekt 10. *Organizacja imprez promujących zdrowy styl życia.* Są to zadania, których realizacja na terenie gminy odbywa się w sposób nieprzerwany od kilku lat w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Są to projekty związane z poprawą stanu zdrowia i edukacją prozdrowotną wśród dzieci, młodzieży, a także dorosłej części społeczeństwa. Ww. projekty wpisują się w dwa kierunki rewitalizacji: 4. *Aktywizacja społeczna mieszkańców obszarów rewitalizowanych* oraz 5. *Edukacja oraz kształtowanie postaw społecznych oraz prozdrowotnych wśród dzieci i młodzieży.*

Projekt nr 12. *Ograniczenie niskiej emisji w budynkach prywatnych mieszkańców Gminy Buczkowice* oraz Projekt 22. *Realizacja programu usuwania azbestu z terenu Gminy Buczkowice* to projekty komplementarne, w pełni przyczynią się do wypełnienia założonych celów rewitalizacji, szczególnie w zakresie celu 3. *Zmniejszenie*

negatywnego oddziaływania infrastruktury na środowisko, celu 5. Edukacja oraz kształtowanie postaw społecznych oraz prozdrowotnych wśród dzieci i młodzieży oraz celu 6. Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Ze względu na specyfikę Projektu 12. (najważniejszego rezultatu, poprawy jakości powietrza, nie można ograniczyć terytorialnie), wskazane jest podjęcie działań w możliwie największej skali, by osiągnięty efekt był wyraźnie odczuwalny. Likwidacja przestarzałych i nieefektywnych pieców oraz kotłów grzewczych oraz demontaż powłok dachowych i pokryć elewacyjnych, zawierających azbest, będzie miała znaczący wpływ na poprawę jakości powietrza na obszarze rewitalizacji.

Wsparcie w głównej mierze dotyczyć będzie budynków znajdujących się w obszarze rewitalizacji i obszarze zdegradowanym. Biorąc pod uwagę montaż instalacji fotowoltaicznych, wypada zauważyć, że bezpośrednie ograniczenie emisji będzie miało miejsce nie na obszarze gminy, lecz w miejscu wytwarzania energii elektrycznej na potrzeby Gminy Buczkowice. Zważając na powyższe argumenty, należy podkreślić, że wszelkie działania służące redukcji zużycia energii pochodzącej z paliw kopalnych przyczynią się do zmniejszenia emisji szkodliwych substancji, w tym gazów cieplarnianych, do atmosfery. Demontaż oraz unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest będzie miało pozytywny wpływ na mieszkańców gminy, jak również turystów. W końcowym efekcie nastąpi polepszenie parametrów środowiska oraz zdrowia mieszkańców.

Uzupełniające zadania rewitalizacyjne to projekty, które wpisują się w główne cele rewitalizacji, ale ze względu na mniejszą skalę oddziaływania, ich efekty trudno zweryfikować. Ponadto uzupełniające projekty rewitalizacyjne są realizowane także poza obszarem rewitalizacji.

Do grupy projektów uzupełniających sklasyfikowano projekt dotyczący sfery technicznej: Projekt 1. *Przebudowa ul. Bielskiej w Rybarzowicach*, który wpisuje się w cel rewitalizacji: *Integracja przestrzenno-funkcjonalna obszarów rewitalizowanych* oraz *Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizowanych*.

Uzupełniające projekty: Projekt 2. *Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Buczkowice* i Projekt 3. *Budowa sieci wodociągowej w Gminie Buczkowice* są ukierunkowane na realizację trzech celów rewitalizacji: 1. *Integracja przestrzenno-funkcjonalna obszarów rewitalizowanych*, 3. *Zmniejszenie negatywnego oddziaływania infrastruktury na środowisko* oraz celu 6. *Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizowanych*.

W związku ze stałym wzrostem mieszkańców Gminy Buczkowice, co jest konsekwencją osiedlania się na jej terenie nowych mieszkańców, przesuwa się nowa zabudowa mieszkaniowa, na poszczególnych ulicach narzucając potrzebę dalszej rozbudowy sieci kanalizacyjnej. W konsekwencji tego zjawiska niezbędna jest dalsza rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej do budynków aktualnie nie posiadających możliwości podłączenia się do sieci. Projekt ten w głównej mierze będzie skoncentrowany na mieszkańcach obszaru rewitalizacji, w tym sołectwa Buczkowice i Rybarzowice, a w dalszym etapie na mieszkańcach obszaru zdegradowanego.

Jednocześnie w ostatnich latach zauważalny był brak wody w lokalnych ujęciach oraz studniach gospodarskich, szczególnie w sołectwach Buczkowice i Rybarzowice. Okresowo woda była złej jakości, a także nienadająca się do picia. W związku z tym konieczne jest podniesienie jakości usług oferowanych aktualnym i przyszłym mieszkańcom gminy w postaci dobrego dostępu do dobrej jakości wody do picia.

Budowa sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej przyczyni się do poprawy jakości środowiska naturalnego, między innymi dzięki zmniejszeniu poboru wód podziemnych oraz poprawy warunków zdrowotnych mieszkańców. Przedmiotowe inwestycje dadzą także efekt w postaci poprawy dostępu mieszkańców do wody spełniającej normy jakościowe, ilościowe i dostatecznego ciśnienia. W związku z tym w ramach niniejszego Programu Rewitalizacji planuje się rozbudowę sieci wodociągowej na terenach rewitalizacji, gdzie aktualnie mieszkańcy nie posiadają dostępu do dobrej jakości wody do picia.

W przypadku uzupełniającego projektu rewitalizacyjnego: Projekt 4. *Budowa miejsc postojowych i kręgu tanecznego w Godziszce oraz obiektów małej architektury w Gminie Buczkowice*, należy podkreślić, że większa część projektu realizowana jest na obszarze rewitalizacji tj. ul. Lipowska w Buczkowicach, ul. Przedszkolna w Rybarzowicach, ul. Beskidzka i ul. Lipowska w Godziszce. Ww. projekt uznano za rewitalizacyjny projekt uzupełniający, ponieważ *ukierunkowany jest na realizację takich celów rewitalizacyjnych jak: 1. Integracja przestrzenno-funkcjonalna obszarów rewitalizacyjnych oraz 4. Aktywizacja społeczna mieszkańców obszarów rewitalizowanych*.

W Programie wyznaczono 2 podobszary w których zdiagnozowano takie same zjawiska kryzysowe i interwencja na wskazanych podobszarach będzie taka sama.

6.2 Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Zapewnienie komplementarności projektów rewitalizacyjnych leży u podstaw optymalnego wykorzystania istniejącego potencjału obszaru, wpływa bowiem na synergię – wzajemne uzupełnianie się interwencji. Synergia, w przypadku rewitalizacji, jest wartością wysoce pożądaną, ponieważ mobilizuje do kolejnych działań na rzecz wyprowadzania obszarów ze stanu kryzysowego, a ponadto sprawia, że mieszkańcy widzą sens podejmowania pracy służącej lokalnej społeczności. Dzięki temu partycypacja społeczna nie kończy się wraz z przygotowaniem dokumentów oraz informowaniem społeczeństwa, lecz trwa również w trakcie wdrażania programu rewitalizacji.

Projekty rewitalizacyjne zaplanowane w ramach niniejszego programu uzupełniają się w kilku wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym, źródeł finansowania.

Komplementarność przestrzenna, związana jest z powiązaniem poszczególnych projektów lub przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tak aby w końcowym efekcie wpłynąć na cały obszar, znajdujący się w stanie kryzysowym, a nie w pojedynczych miejscach, punktowo. Ważne jest także to, by lokalizacja projektów rewitalizacyjnych nie powodowała powstawania tych samych lub nowych problemów na innych terenach gminy. W te idee wpisują się projekty związane z problemami środowiskowymi tj. ograniczenie „niskiej emisji” oraz usunięcie pokryć zawierających azbest z budynków, a także związane z problemami przestrzenno-funkcjonalnymi tj. budowa sieci wodociągowej oraz budowa sieci kanalizacji sanitarnej, jak również modernizacja ulicy Bielskiej w Rybarzowicach. Drugą grupę projektów komplementarnych przestrzennie stanowią zadania uzupełniające ze strefy społecznej. Realizacja tych projektów pozwoli na usunięcie negatywnych zjawisk, nie tylko na obszarze rewitalizacji, ale też na obszarze całej gminy.

Komplementarność problemowa związana jest z realizacją projektów, które będą dopełniały się tematycznie, a w końcowym efekcie pozwalają na rewitalizację kompleksową, w aspekcie społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym. Projekty rewitalizacyjne, które przedstawia Tabela 29, są ukierunkowane na rozwiązanie kilku, występujących w gminie problemów lub można je powiązać ze sobą tematycznie. W aspekcie społecznym efektem rewitalizacji ma być większa liczba zajęć oraz organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, w co wpisują się: Projekt 11. *Zagospodarowanie terenów przyległych do potoku Żylica wraz z budową ścieżki dydaktycznej. Etap I i II*, Projekt 17. *Edukacja XXI wieku w Rybarzowicach*, Projekt 18. *Szkoła z klasą*, Projekt 19. *Edukacja i motywacja* oraz Projekt 21. *Organizacja warsztatów Eko-Deko*. Ważne są również projekty dotyczące sfery społecznej: Projekt 1. *Stworzenie ośrodka dziennego pobytu dla seniorów*, Projekt 2. *Uruchomienie warsztatów terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych*, Projekt 6. *Współpraca międzypokoleniowa* oraz Projekt 7. *Kultura i tradycja*, komplementarne z Projektem 20. *Organizacja warsztatów fotograficznych*, które mają za zadanie aktywizację społeczną mieszkańców. Wspomniany wcześniej Projekt 11 będzie realizowany na terenie obecnie niezagospodarowanym, ale stanowiącym atrakcyjny obszar inwestycyjny. Rewitalizacja ma również na celu zmniejszenie negatywnego wpływu oddziaływania infrastruktury na środowisko. W realizację tego celu wpisuje się wiele projektów rewitalizacyjnych: Projekt 11., który zakłada usunięcie dzikich wysypisk odpadów, Projekt 12. *Ograniczenie niskiej emisji w budynkach prywatnych mieszkańców Gminy Buczkowice* oraz Projekt 16. *Termomodernizacja Sali gimnastycznej przy Zespole Szkoły Podstawowej im. Jana Brzechwy i Gimnazjum Nr 2 w Buczkowicach*, które zakładają poprawę jakości powietrza oraz poprawę efektywności energetycznej budynków. Istotnym w aspekcie środowiskowym jest też Projekt 22. *Realizacja Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Buczkowice*. Ważnym efektem wszystkich projektów związanych z poprawą stanu środowiska naturalnego będzie poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców. Pod względem tematyki poprawy zdrowia mieszkańców gminy ww. projekty są komplementarne tematycznie: Projekt 4. *Prewencja i leczenie wad ortopedycznych u uczniów szkół podstawowych*, Projektem 8. *Przeciwdziałanie narkomanii*, Projektem 9. *Organizacja wspólnie ze szkołami działań profilaktyczno-wychowawczych* oraz Projektem 10. *Organizacja imprez promujących zdrowy styl życia*. W aspekcie przestrzenno-funkcjonalnym, rewitalizacja zakłada modernizację i budowę infrastruktury drogowej. W ten cel wpisują się projekty uzupełniające: Projekt 1. *Przebudowa ul. Bielskiej w Rybarzowicach*, oraz Projekt 4. *Budowa miejsc postojowych i kręgu tanecznego w Godziszce oraz obiektów małej architektury w Gminie Buczkowice*. Istotne ze względu na integrację przestrzenno-funkcjonalną obszarów rewitalizowanych oraz zmniejszenie negatywnego wpływu infrastruktury na środowisko, w tym gleb, wód powierzchniowych i podziemnych, są także projekty uzupełniające: Projekt 3. *Budowa sieci wodociągowej w Gminie Buczkowice* oraz Projekt 2. *Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Gminie Buczkowice*. Ważnym elementem rewitalizacji jest także rozwiązanie problemów technicznych, występujących na terenie gminy. Z tym celem związanych jest kilka projektów, związanych głównie z poprawą stanu technicznego i przystosowaniem dla potrzeb osób niepełnosprawnych budynków użyteczności publicznej: Projekt 13. *Modernizacja budynku przedszkola w Buczkowicach*, Projekt 14. *Modernizacja budynku przedszkola w Rybarzowicach*, Projekt 15. *Modernizacja budynku Domu Ludowego w Rybarzowicach*. Należy podkreślić, że ww. projekty uzupełniają się tematycznie z Projektem 2., ponieważ dotyczą dostosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna związana jest z systemem zarządzania programem rewitalizacji. Ważne jest, aby przy wdrażaniu systemu rewitalizacji umożliwić współdziałanie różnych instytucji, przy równoczesnej spójności i uzupełnianiu się procedur. To założenie jest możliwe przy zaplanowaniu i osadzeniu systemu zarządzania programem rewitalizacji w istniejących już strukturach zarządzania. Instytucją odpowiedzialną za wdrażanie Programu Rewitalizacji będzie Urząd Gminy Buczkowice. Za wszystkie działania związane z realizacją Programu Rewitalizacji odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Buczkowice, który jest organem wykonawczym gminy. Przygotowanie, koordynowanie i prowadzenie procesu należeć będzie do kompetencji Pełnomocnika Wójta ds. pozyskiwania środków finansowych przy wsparciu pracownika Referatu Gospodarki Komunalnej i Budownictwa - inspektora ds. zamówień publicznych oraz pracownika Referatu Finansowego. Osoby zatrudnione na ww. stanowiskach są aktualnie zatrudnione w Urzędzie Gminy i współpracują ze sobą. Szczegółowy opis zadań na poszczególnych stanowiskach oraz procedur wdrażania Programu Rewitalizacji przedstawiono w Rozdziale 8.

Większość projektów rewitalizacyjnych, które przedstawia Tabela 29, będzie finansowana ze środków UE. Komplementarność międzyokresowa polega na zachowaniu ciągłości programowej, związanej z kontynuacją lub rozwijaniem procesów rewitalizacji finansowanych ze środków wspólnotowych w ramach polityki spójności 2007-2013. Gmina Buczkowice po raz pierwszy tworzy Program Rewitalizacji, jednak już we wcześniejszych latach realizowała projekty, których celem było zahamowanie negatywnych zjawisk i rozwiązanie problemów: socjalnych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. Źródła finansowania zrealizowanych projektów przedstawia tabela 24.

Komplementarność źródeł finansowania opisano w Rozdziale 7.

Tabela 30 Komplementarność międzykresowa projektów realizowanych przez Gminę Buczkowice

Lp.	Projekt zrealizowany przez Gminę Buczkowice	Rok uzyskania środków UE	Nakłady inwestycyjne ogółem [tys. zł]	Źródła finansowania									Projekt komplementarny	
				Europejski Fundusz Społeczny Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013	Europejski Fundusz Spójności Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2007-2013	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Pożyczka z WFOŚiGW	Budżet państwa	Budżet województwa śląskiego	Budżet Gminy	Środki GOPS		
1.	Młodzi odkrywcy młodzi naukowcy - indywidualizacja nauczania i wychowania w Gminie Buczkowice	2013	24	X	-	-	-	-	-	X	-	-	-	Projekt 17. Edukacja XXI wieku w Rybarzowicach Projekt 18. Szkoła z klasą Projekt 19. Edukacja i motywacja
2.	Twoja inicjatywa gwarancją sukcesu - program aktywnej integracji w Gminie Buczkowice	2009 - 2013	609,5	X	-	-	-	-	-	-	X	-	X	Projekt 20. Organizacja warsztatów fotograficznych, Projekt 21. Organizacja warsztatów Eko-Deko
4.	Budowa boiska sportowego ogólnodostępnego w Rybarzowicach nad Żylicą.	2012 - 2013	671,7	-	-	-	X	-	-	-	-	X	-	Projekt 11. Zagospodarowanie terenów przyległych do potoku Żylicia wraz z budową ścieżki dydaktycznej Etap I i II
3.	Budowa boiska sportowego ogólnodostępnego w Rybarzowicach nad Żylicą. Etap II	2014	1 109,7	-	-	-	X	-	-	-	-	X	-	Projekt 11. Zagospodarowanie terenów przyległych do potoku Żylicia wraz z budową ścieżki dydaktycznej Etap I i II

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY BUCZKOWICE

Lp.	Projekt zrealizowany przez Gminę Buczkowice	Rok uzyskania środków UE	Nakłady inwestycyjne ogółem [tys. zł]	Źródła finansowania									Projekt komplementarny
				Europejski Fundusz Społeczny Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013	Europejski Fundusz Spójności Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2007-2013	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Pożyczka z WFOŚiGW	Budżet państwa	Budżet województwa śląskiego	Budżet Gminy	Środki GOPS	
5.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Buczkowice	2009 - 2013	33 255,0	-	X	-	-	X	-	-	X	-	Projekt 2. Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Buczkowice
6.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Kalnej oraz sieci wodociągowej w Buczkowicach i Godziszce	2010 - 2011	4 777,7	-	-	-	X	-	-	-	-	-	Projekt 3. Budowa sieci wodociągowej w Gminie Buczkowice Projekt 2. Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Buczkowice
7.	N@uka to jest to! Większe szanse edukacyjne w Gminie Buczkowice	2010 - 2012	1 894,4	X	-	-	-	-	X	-	-	-	Projekt 17. Edukacja XXI wieku w Rybarzowicach, Projekt 18. Szkoła z klasą Projekt 19. Edukacja i motywacja
8.	Modernizacja budynku kina w Buczkowicach	2009	1 004,5	-	-	X	-	-	-	-	X	-	Projekt 15. Modernizacja budynku Domu Ludowego w Buczkowicach
9.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Buczkowice	2009	1 997,2	-	-	X	-	-	-	-	X	-	Projekt 11. Zagospodarowanie terenów przyległych do potoku Żylica wraz z budową ścieżki dydaktycznej Etap I i II

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY BUCZKOWICE

Lp.	Projekt zrealizowany przez Gminę Buczkowice	Rok uzyskania środków UE	Nakłady inwestycyjne ogółem [tys. zł]	Źródła finansowania									Projekt komplementarny	
				Europejski Fundusz Społeczny Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013	Europejski Fundusz Spójności Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2007-2013	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Pożyczka z WFOŚiGW	Budżet państwa	Budżet województwa śląskiego	Budżet Gminy	Środki GOPS		
10.	Rozbudowa drogi powiatowej 4404S w Buczkowicach	2013 - 2015	1 399,7	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-	Projekt 1. Przebudowa ul. Bielskiej w Rybarzowicach
11.	Budowa kanalizacji sanitarnej oraz przebudowa pompowni ścieków w Buczkowicach	2013 - 2015	5 167,2	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-	Projekt 2. Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Buczkowice
12.	Odnowa placów parkingowych wraz z przebudową istniejącego oświetlenia we wsi Buczkowice przy ul. Lipowskiej, Szkolnej i Wyzwolenia	2010	639,9	-	-	-	X	-	-	-	-	-	-	Projekt 4. Budowa miejsc postojowych i kręgu tanecznego w Godziszce oraz obiektów małej architektury w Gminie Buczkowice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Buczkowice

7 Finansowanie Programu Rewitalizacji

7.1 Budżet programu

Łączna wartość nakładów na realizację programu wyniesie 51 561,36 tys. zł, w tym 8 233,56 tys. zł ze środków własnych Gminy Buczkowice. Szczegółowe zestawienie wydatków zawiera rozdział 7.2.

7.2 Indykatywne ramy finansowe przedsięwzięć

Koszty projektów rewitalizacyjnych zaplanowanych do wdrożenia najczęściej znacznie przewyższają możliwości finansowe jednostek samorządu lokalnego. Niezbędne jest więc korzystanie z zewnętrznych źródeł finansowania – środków krajowych i funduszy europejskich.

Zważając na rodzaje planowanych projektów rewitalizacyjnych obecna perspektywa finansowa daje możliwość uzyskania wsparcia z funduszy europejskich na lata 2014 – 2020, szczególnie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego oraz programów ogólnopolskich m.in. Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Wśród środków krajowych należy zwrócić uwagę na ofertę Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Banku Gospodarstwa Krajowego oraz Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019. Na poziomie województwa można korzystać z oferty Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Należy także podkreślić możliwość korzystania z kredytów i pożyczek bankowych, zawiązywania partnerstwa publiczno-prywatnego, jak i zaangażowania sektora biznesu i osób fizycznych w poszczególne inwestycje, które mogą przynosić zysk.

Celem realizacji zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych jest wykorzystanie środków pomocowych Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego alokowanych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020. Indykatywne ramy finansowe projektów przedstawia tabela poniżej.

Tabela 31 Indykatywne ramy finansowe projektów rewitalizacyjnych

Lp.	Nazwa projektu	Szacowana wartość [tys. zł]	Źródło finansowania			
			Krajowe publiczne [tys. zł]	Krajowe prywatne [tys. zł]	Fundusze UE [tys. zł]	Inne [tys. zł]
ZADANIA PODSTAWOWE						
1.	Stworzenie ośrodka dziennego pobytu dla seniorów	1 000,0	Program „Senior+” (dawniej: „Senior-VIGOR”) 1 000,0	-	-	-
2.	Uruchomienie warsztatów terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych	50,0	Budżet państwa, 5,0 budżet gminy 2,5	-	EFS w ramach RPO WSL 2014 - 2020 42,5	-
3.	Rozwój usług społecznych w Gminie Buczkowice	550,0	Budżet państwa, 50,0 budżet gminy 30,0	-	EFS w ramach RPO WSL 2014 - 2020 470	-
4.	Prewencja i leczenie wad ortopedycznych u uczniów szkół podstawowych	50,0	Budżet państwa, 5,0 budżet gminy 2,5	-	EFS w ramach RPO WSL 2014 - 2020 42,5	-
5.	Remont zabytkowego budynku Młyna w Rybarzowicach	2 000,0	Budżet państwa, 200,0	Środki własne właściciela 400,0	EFRR w ramach RPO WSL 2014 - 2020 1 400,0	-

Lp.	Nazwa projektu	Szacowana wartość [tys. zł]	Źródło finansowania			
			Krajowe publiczne [tys. zł]	Krajowe prywatne [tys. zł]	Fundusze UE [tys. zł]	Inne [tys. zł]
6.	Współpraca międzypokoleniowa	50	Budżet gminy 20	-	PROW z LGD RPO WSL 2014-2020 30	-
7.	Kultura i tradycja	50	Budżet gminy 20	-	PROW z LGD 30	-
8.	Przeciwdziałanie uzależnieniom	185	Budżet gminy 55	-	EFS w ramach RPO WSL 2014-2020 130	-
9.	Organizacja wspólnie ze szkołami działań profilaktyczno - wychowawczych	120	Budżet gminy 50	-	EFS w ramach RPO WSL 2014-2020 70	-
10.	Organizacja imprez promujących zdrowy styl życia	40	Budżet gminy 25	-	EFS w ramach RPO WSL 2014-2020 15	-
11.	Zagospodarowanie terenów przyległych do potoku Żylica wraz z budową ścieżki dydaktycznej Etap I i II	18 410,0	Budżet gminy 2 880,50	-	EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020, Poddziałanie 5.4.3 15 529,50	-
12.	Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami	15 000,0	Budżet państwa 1500,0 Budżet gminy 750,0	-	EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020, Poddziałanie 5.1.2 12750,0	-
13.	Ograniczenie niskiej emisji w budynkach prywatnych mieszkańców Gminy Buczkowice	2 900,0	Budżet państwa 320,00 Budżet gminy 115,00	-	EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020, Poddziałanie 4.3.2 lub 4.3.4 2 465,00	-
14.	Modernizacja budynku przedszkola w Buczkowicach	1 700,0	Budżet gminy 300,00	-	EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020, Poddziałanie 11.1.2 900,00 PROW 2014-2020 Działanie M07 Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich 500,00	-
15.	Modernizacja budynku przedszkola w Rybarzowicach	210,0	Budżet gminy 31,50	-	EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020, Poddziałanie 11.1.2	-

Lp.	Nazwa projektu	Szacowana wartość [tys. zł]	Źródło finansowania			
			Krajowe publiczne [tys. zł]	Krajowe prywatne [tys. zł]	Fundusze UE [tys. zł]	Inne [tys. zł]
					178,50	
16.	Modernizacja budynku Domu Ludowego w Rybarzowicach	1 100,0	Budżet gminy 600,00	-	PROW 2014-2020 Działanie M07 Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich 500,00 EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020	-
18.	Termomodernizacja sali gimnastycznej przy Zespole Szkoły Podstawowej im. Jana Brzechwy i Gimnazjum Nr 2 w Godziszce	1 135,3	Budżet państwa - Ministerstwo Sportu 435,00 Budżet gminy 159,91 WFOŚiGW w Katowicach 540,40	-	-	-
19.	Edukacja XXI wieku w Rybarzowicach	93,9	Budżet gminy 5,00	-	EFS w ramach RPO WSL 2014-2020 Działanie M07 Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich 88,9	-
20.	Szkoła z klasą	320,0	Budżet gminy, 16,0 budżet państwa 32,0	-	EFS w ramach RPO WSL 2014-2020 272,0	-
21.	Edukacja i motywacja	260,0	Budżet gminy, 13,0 budżet państwa 26,0	-	EFS w ramach RPO WSL 2014-2020 221,0	-
22.	Organizacja warsztatów fotograficznych	12,0	Budżet Państwa - Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży 8,50 Budżet gminy 3,50	-	-	-
23.	Warsztaty Eko – Deko	12,0	Budżet gminy 6,0	Środki własne Grupa Kety 6,0	-	-
24.	Realizacja Programu usuwania azbestu z terenu Gminy Buczkowice	360,0	WFOŚiGW oraz NFOŚiGW 360,0	-	-	-
ZADANIA UZUPELNIAJĄCE						
1.	Rozbudowa ul. Bielskiej w Rybarzowicach	2 243,26	Budżet państwa 1 100,00	-	-	-

Lp.	Nazwa projektu	Szacowana wartość [tys. zł]	Źródło finansowania			
			Krajowe publiczne [tys. zł]	Krajowe prywatne [tys. zł]	Fundusze UE [tys. zł]	Inne [tys. zł]
			Budżet gminy 1 143,26			
2..	Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Buczkowice	3 550,0	WFOŚiGW i NFOŚiGW 1 775,00 Budżet gminy 1 775,00	-	-	-
3.	Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami	15 000,0	Budżet państwa 1500,0 Budżet gminy 750,0	-	EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020, Poddziałanie 5.1.2 12750,0	-
4.	Budowa miejsc postojowych i kręgu tanecznego w Godziszce oraz obiektów małej architektury w Gminie Buczkowice	254,9	Budżet gminy 109,90	-	PROW 2014-2020 Działanie 19 Leader 145,00	-
	OGÓLEM 56 926,36	Podstawowe 30 513,20 Uzupełniające 21 048,16	Budżet państwa 4 278,0 Budżet państwa - Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży 8,50 Budżet państwa – Ministerstwo Sportu 435,0 Budżet gminy 8 233,56 WFOŚiGW oraz NFOŚiGW 2 675,40	Środki własne Grupa Kety 406,0	EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020 33 223,0 PROW w ramach RPO WSL 2014-2020 1 205,0 EFS w ramach RPO WSL 2014-2020 1 591,9	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Buczkowice

7.3 Mechanizmy zapewnienia komplementarności źródeł finansowania przedsięwzięć

Planowane do realizacji projekty rewitalizacyjne będą finansowane z różnych, wzajemnie łączących się i uzupełniających, źródeł, z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Program Rewitalizacji zakłada realizację projektów, których finansowanie opiera się na zaangażowaniu obok środków publicznych, środków prywatnych, co korzystnie wpłynie na dynamikę zaplanowanych działań. Pozyskanie środków prywatnych dotyczy włączenia w realizację projektów rewitalizacyjnych, kapitału pochodzącego od osób i przedsiębiorstw prywatnych oraz organizacji pozarządowych. Proces ten jest uzależniony od wielu czynników tj. kondycji finansowej, dostępności środków w ramach programów pomocowych, ale posiada istotne znaczenie przy realizacji niektórych projektów rewitalizacyjnych. Przykład może stanowić współpraca Gminnego Ośrodka Kultury w Buczkowicach z Grupą Kety, które wspólnie otrzymały dofinansowanie z Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży na realizację Projektu 21. Organizacja warsztatów Eko-deko. Główne źródło środków publicznych stanowią fundusze europejskie: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny i Programu

Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Regionalnego Programu Województwa Śląskiego 2014-2020. Wsparcie finansowe Programu Rewitalizacji jest możliwe zarówno w ramach regionalnych programów operacyjnych, jak i krajowych programach operacyjnych, które wzajemnie się łączą w realizacji poszczególnych celów, jak również uzupełniają tematycznie. Do głównych zadań regionalnych programów operacyjnych należy zaplanowanie sposobów i umożliwienie skutecznej realizacji projektów rewitalizacyjnych. Obszary wykorzystania środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 przedstawia tabela 26. Istotnym elementem wydatkowania środków przez Regionalny Program Operacyjny jest przeznaczenie ich tylko i wyłącznie na realizację projektów rewitalizacyjnych. Zgodnie z zapisami Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Śląskiego, w przypadku projektów rewitalizacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO WSL 2014-2020, będzie możliwe uzyskanie dofinansowania wkładu własnego z budżetu państwa.

W praktyce oznacza to, że montaż finansowy projektu może obejmować 85% kosztów kwalifikowanych dofinansowania z EFRR oraz 10% kosztów kwalifikowanych z budżetu państwa. Należy podkreślić, że Gmina Buczkowice wpisana jest w RIT Subregionu Południowego. Krajowe programy operacyjne mają z kolei na celu zapewnienie wsparcia i promocji przy realizacji projektów rewitalizacyjnych.

Założenia te są realizowane poprzez wprowadzenie systemu prewencji, polegającego na: konstrukcji kryteriów oceny projektów, przygotowywaniu konkursów dotyczących projektów realizowanych na obszarach objętych programami rewitalizacji oraz profilowanie kryteriów dla projektów innych niż rewitalizacyjne, wybieranych w trybie konkursowym lub pozakonkursowym. Dostępne programy krajowe oraz obszary wykorzystania środków w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych przedstawia tabela 27. Gmina Buczkowice przy realizacji projektów rewitalizacyjnych będzie korzystała ze środków finansowych, pochodzących zarówno z regionalnych, jak i krajowych programów operacyjnych.

Tabela 32 Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z realizacją w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego

Oś priorytetowa	Główny cel	Działanie/poddziałanie	Oczekiwane efekty	Metoda preferencji	Poziom dofinansowania	Fundusz
III - Konkurencyjność Małych i Średnich Przedsiębiorstw	Wzmacnianie konkurencyjności Małych i Średnich Przedsiębiorstw	3.1.2. Tworzenie terenów inwestycyjnych na obszarach typu brownfield - RIT	Zwiększenie liczby przedsiębiorstw, które wzmocniły swoją konkurencyjność korzystając ze wsparcia inkubatorów przedsiębiorczości.	Dedykowane kryteria wyboru projektów Możliwość uzyskania wsparcia z budżetu państwa na wkład własny	85% Ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa zostanie określone na etapie ogłoszenia o konkursie	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
IV - Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	Poprawa efektywności energetycznej w województwie śląskim	4.3.2. Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej – RIT 4.3.4. Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej - konkurs 4.5.2. Niskoemisyjny transport miejski oraz efektywne oświetlenie - RIT	Zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym. Zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego dla pasażerów.	Dedykowane kryteria wyboru projektów Możliwość uzyskania wsparcia z budżetu państwa na wkład własny	85% Ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa zostanie określone na etapie ogłoszenia o konkursie	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
V - Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów	Poprawa ochrony środowiska w województwie śląskim	5.1.2. Gospodarka wodno-ściekowa – RIT 5.3.1. Dziedzictwo kulturowe - konkurs	Zwiększenie atrakcyjności obiektów kulturowych regionu. Wzmocnienie mechanizmów ochrony różnorodności biologicznej w regionie.	Dedykowane kryteria wyboru projektów Możliwość uzyskania wsparcia z budżetu państwa na wkład własny	85% Ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa zostanie określone na etapie ogłoszenia o konkursie	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
VII - Regionalny rynek pracy	Wzrost aktywności zawodowej osób bezrobotnych, rozwój przedsiębiorczości i zatrudnienia	7.1.2. Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez pracy na obszarach rewitalizacyjnych- RIT 7.3.2. Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych - RIT	Wzrost aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia. Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia.	Konkurs dedykowany dla projektów wynikających z PR	Do 95%. Maksymalny % poziom dofinansowania określany jest zgodnie z właściwymi przepisami prawa unijnego i krajowego dotyczącymi zasad udzielania pomocy publicznej.	Europejski Fundusz Społeczny

Oś priorytetowa	Główny cel	Działanie/poddziałanie	Oczekiwane efekty	Metoda preferencji	Poziom dofinansowania	Fundusz
VIII - Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy	Poprawa dostępności do usług opiekuńczych nad dziećmi do 3 roku życia	8.1.2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych nad dziećmi do lat 3 - RIT	Wzrost liczby osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka.	Konkurs dedykowany dla projektów wynikających z PR	Do 90%. Maksymalny % poziomu dofinansowania określony jest zgodnie z właściwymi przepisami prawa unijnego i krajowego dotyczącymi zasad udzielania pomocy publicznej.	Europejski Fundusz Społeczny
	Poprawa kompetencji i kwalifikacji kadr pracowniczych przedsiębiorstw sektora MŚP zgodnie z ich potrzebami	8.2.2. Wsparcie dla przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa - RIT	Poprawa kompetencji kwalifikacji kadr pracowniczych przedsiębiorstw sektora MŚP zgodnie z ich potrzebami.		Do 85%. Maksymalny % poziomu dofinansowania określany jest zgodnie z właściwymi przepisami prawa unijnego i krajowego dotyczącymi zasad udzielania pomocy publicznej.	
IX - Wyłączenie społeczne	Wzmocnienie aktywności społecznej i podniesienie poziomu kwalifikacji zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	9.1.2 Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych – RIT	Wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej społeczności lokalnych zamieszkujących obszary zdegradowane i peryferyjne.	Konkurs dedykowany dla projektów wynikających z PR	Do 95%. Maksymalny % poziomu dofinansowania określony jest zgodnie z właściwymi przepisami prawa unijnego i krajowego dotyczącymi zasad udzielania pomocy publicznej.	Europejski Fundusz Społeczny
		9.2.2. Rozwój usług społecznych i zdrowotnych - RIT	Wzrost dostępności i jakości usług społecznych zapobiegających ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. Wzrost dostępności do usług zdrowotnych w regionie.		Do 93%. Maksymalny % poziomu dofinansowania określony jest zgodnie z właściwymi przepisami prawa unijnego i krajowego dotyczącymi zasad udzielania pomocy publicznej.	
X - Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna	Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych mieszkańców województwa śląskiego	10.2.2. Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego oraz infrastruktury usług społecznych - RIT 10.2.4. Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego oraz infrastruktury usług społecznych – wsparcie działań wynikających z LSR obejmujących obszary wiejskie i rybackie	Zwiększenie dostępności do usług społecznych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem.	Dedykowane kryteria wyboru projektów Możliwość uzyskania wsparcia z budżetu państwa na wkład własny	95%, w tym 10% z budżetu państwa w przypadku projektów spełniających łącznie kryteria: 1) są projektami rewitalizacyjnymi, 2) nie są objęte pomocą publiczną, w tym rekompensatą, 3) nie są objęte pomocą de minimis,	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Oś priorytetowa	Główny cel	Działanie/poddziałanie	Oczekiwane efekty	Metoda preferencji	Poziom dofinansowania	Fundusz
					4) nie są projektami generującymi dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia nr 1303/2013. W pozostałych przypadkach 85%, bądź poziom wynikający z luki w finansowaniu, rekompensaty, pomocy de minimis lub zgodnie z zasadami udzielania pomocy publicznej	
		10.3.2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych - RIT 10.3.5. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych – wsparcie działań wynikających z Lokalnych Strategii Rozwoju obejmujących obszary wiejskie i rybackie	Zwiększona aktywizacja społeczno-gospodarcza ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny.	Konkurs dedykowany dla projektów wynikających z PR Możliwość uzyskania wsparcia z budżetu państwa	95%, w tym 10% z budżetu państwa w przypadku projektów spełniających łącznie kryteria: 1) są projektami rewitalizacyjnymi, 2) nie są objęte pomocą publiczną, w tym rekompensatą, 3) nie są objęte pomocą de minimis, 4) nie są projektami generującymi dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia nr 1303/2013. W pozostałych przypadkach 85%, bądź poziom wynikający z luki w finansowaniu, rekompensaty, pomocy de minimis lub zgodnie z zasadami udzielania pomocy publicznej.	
XI - Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	Poprawa dostępu do wysokiej jakości edukacji oraz podnoszenie kwalifikacji osób dorosłych	11.4.2. Kształcenie ustawiczne - RIT	Uzyskiwanie kwalifikacji lub zdobywanie i poprawa kompetencji w zakresie umiejętności cyfrowych i języków obcych dorosłych mieszkańców województwa śląskiego, w szczególności osób starszych i o niskich kwalifikacjach.	Konkurs dedykowany dla projektów wynikających z PR	Do 85%. Maksymalny % poziom dofinansowania określany jest zgodnie z właściwymi przepisami prawa unijnego i krajowego dotyczącymi zasad udzielania pomocy publicznej.	Europejski Fundusz Społeczny
XII - Infrastruktura edukacyjna	Wzrost potencjału edukacyjnego Województwa Śląskiego	12.1 Infrastruktura wychowania przedszkolnego	Zwiększona liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego.	Dedykowane kryteria wyboru projektów	95%, w tym 10% z budżetu państwa w przypadku	Europejski Fundusz

Oś priorytetowa	Główny cel	Działanie/poddziałanie	Oczekiwane efekty	Metoda preferencji	Poziom dofinansowania	Fundusz
		12.2 Infrastruktura kształcenia zawodowego	Zwiększone kompetencje uczniów szkół kształcących w zawodach.	Możliwość uzyskania wsparcia z budżetu państwa na wkład własny	projektów spełniających łącznie kryteria: 1) są projektami rewitalizacyjnymi, 2) nie są objęte pomocą publiczną, w tym rekompensatą, 3) nie są objęte pomocą de minimis, 4) nie są projektami generującymi dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia nr 1303/2013. W pozostałych przypadkach 85%, bądź poziom wynikający z luki w finansowaniu, rekompensaty, pomocy de minimis lub zgodnie z zasadami udzielania pomocy publicznej.	Rozwoju Regionalnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych RPO WSL 2014-2020 i Wytycznych

Tabela 33 Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach krajowych programów operacyjnych

Oś priorytetowa	Priorytety inwestycyjne
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	<p>Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym.</p> <p>Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających na celu oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.</p> <p>Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.</p> <p>Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszeniu hałasu.</p> <p>Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych.</p>
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych, zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży.
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	<p>Poszerzenie zakresu dostępności łączy szerokopasmowych oraz wprowadzenie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie wprowadzania nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej.</p> <p>Wzmacnianie zastosowań UIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-wyłączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.</p>
Program Operacyjny Pomoc Techniczna	<p>Wsparcie procesu programowania rewitalizacji poprzez wsparcie procesu przygotowania programów rewitalizacji jako podstawy prowadzenia rewitalizacji, w tym identyfikacji projektów rewitalizacyjnych, które po spełnieniu warunków nałożonych przez programy operacyjne mogą starać się o dofinansowanie lub preferencje w dofinansowaniu środków UE.</p> <p>Wsparcia procesu przygotowania do realizacji niektórych projektów rewitalizacyjnych ze względu na ich znaczenie lub charakter.</p>
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	<p>Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.</p> <p>Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.</p> <p>Zwiększenie włączenia społecznego, ograniczenie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji ze strony www.funduszeuropejskie.gov.pl oraz Wytycznych

Do realizacji projektów rewitalizacyjnych wykorzystane zostaną również środki budżetu państwa i budżetu własnego gminy. Środki z budżetu państwa mogą być pozyskane za pomocą różnych programów dotacyjnych, organizowanych przez ministerstwa np. program „Senior +” (dawniej „Senior-VIGOR”), realizowany przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej lub programy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Również środki z Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019. Drugim kluczowym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych będą środki lokalnego samorządu terytorialnego, czyli pochodzące z budżetu Gminy Buczkowice, stanowiący wkład własny dla lokalnych interesariuszy. Należy podkreślić, że Gmina dąży do maksymalizacji wykorzystania środków zewnętrznych w stosunku do środków własnych, tak by umożliwić realizację jak największej liczby projektów przy jednoczesnym bezpieczeństwie finansowym. Połączenie wykorzystania środków z lokalnych, jak i krajowych programów operacyjnych ze środkami budżetu państwa oraz samorządu terytorialnego wpisuje się w spełnienie zasady dodatkowości środków UE.

8 Zarządzanie Programem Rewitalizacji

8.1 System wdrażania – struktury organizacyjne

Opracowanie Programu Rewitalizacji zostało wykonane kompleksowo przez firmę zewnętrzną przy bezpośredniej współpracy z pracownikiem UG - koordynatorem projektu.

Efektywne zarządzanie Programem Rewitalizacji również na etapie realizacji programu wymaga umożliwienia szerokiego dostępu interesariuszy do udziału w każdym etapie realizacji oraz oceny Programu. Przy współdziałaniu instytucji, mieszkańców, organizacji i przedsiębiorców niezbędna jest sprawna koordynacja. W związku z powyższym system zarządzania programem został osadzony w istniejącym systemie zarządzania

Gminą. Za całokształt działań związanych z realizacją Programu Rewitalizacji odpowiedzialny jest Wójt Gminy, który jest organem wykonawczym gminy. Komórką organizacyjną w strukturze Urzędu Gminy Buczkowice odpowiedzialną za zarządzanie rewitalizacją jest Referat Gospodarki Komunalnej i Budownictwa. Osoby odpowiedzialne za wdrażanie, realizację i monitoring postanowień Programu Rewitalizacji to aktualnie zatrudnione w Urzędzie Gminy w Buczkowicach i stale ze sobą współpracujące osoby na stanowiskach:

- Pełnomocnik Wójta ds. pozyskiwania środków finansowych,
- Inspektor ds. pozyskiwania środków finansowych,
- Inspektor ds. ochrony środowiska,
- Inspektor ds. zamówień publicznych,
- Pracownik referatu finansowego.

Biorąc pod uwagę aktualny podział kompetencji, w strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy Buczkowice pracownicy zatrudnieni są na pięciu stanowiskach, których zakres działań związany jest z realizacją PR (Tabela 34).

Tabela 34 Kompetencje komórek organizacyjnych Urzędu Gminy Buczkowice związane z realizacją Programu Rewitalizacji

Komórka organizacyjna	Kompetencje związane z realizacją PR
Referat Gospodarki Komunalnej i Budownictwa	
Pełnomocnik Wójta ds. pozyskiwania środków finansowych – koordynator projektu Inspektor ds. pozyskiwania środków Inspektor ds. ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie spraw związanych z pozyskiwaniem środków finansowych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> ○ pozyskiwanie środków finansowych i ich rozliczanie, ○ bieżące monitorowanie. • Współpraca z wykonawcą programu w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> ○ identyfikacji sytuacji społecznej i gospodarczej Gminy pod kątem ujęcia ich w opracowaniu, ○ pozyskiwania danych źródłowych, ○ pomoc przy organizacji konsultacji społecznych, ○ określenia wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, ○ sporządzenia listy planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ○ przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, ○ promocji projektu. • Wdrażanie i monitorowanie PR przy aktywnym udziale grup interesariuszy.
Inspektor ds. zamówień publicznych	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie całości spraw związanych z realizacją ustawy o zamówieniach publicznych. • Prowadzenie i rozliczanie inwestycji prowadzonych przez Gminę. • Wybór wykonawcy Programu Rewitalizacji.
Referat finansowy	
Pracownik referatu finansowego	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie dokumentacji finansowej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Buczkowice

Pracownicy Gminy Buczkowice, w tym Referatu Gospodarki Komunalnej i Budownictwa odpowiedzialni za wdrażanie, realizację i monitoring Programu Rewitalizacji w zakresie swoich obowiązków będą mieli również zadania związane z:

- współpracą z organami gminy w opracowaniu dokumentów o znaczeniu strategicznym, uchwał, zarządzeń oraz innych aktów i dokumentów, istotnych dla realizacji procesu rewitalizacji,
- prowadzeniem działań informacyjnych i edukacyjnych,
- monitoringiem zmian zachodzących w obszarze rewitalizacji i ewaluacją Programu Rewitalizacji,
- modyfikacją Programu Rewitalizacji w reakcji na zachodzące zmiany,
- wykonywaniem innych zadań własnych samorządu gminnego, sprzyjających osiągnięciu poszczególnych celów długofalowego procesu rewitalizacji.

Podejmowanie kluczowych decyzji zapewniających prawidłową realizację Programu Rewitalizacji będzie odbywało się przy udziale: Wójta Gminy Buczkowice, Pełnomocnika Wójta ds. pozyskiwania środków

finansowych, pracowników Referatu Gospodarki Komunalnej i Budownictwa, pracownika Referatu Finansowego oraz społeczności lokalnej. Ścieżka podejmowania decyzji ujmuje więc szerokie grono zainteresowanych procesem rewitalizacji. System wdrażania Programu Rewitalizacji odbywa się w ramach istniejących struktur Urzędu Gminy, co skutkuje brakiem dodatkowych kosztów zarządzania programem.

8.2 Podmioty zaangażowane we wdrażanie Programu

Podmiotem odpowiedzialnym za właściwą realizację projektów rewitalizacyjnych oraz wdrażanie postanowień Programu Rewitalizacji jest samorząd lokalny – Gmina Buczkowice. Gmina współpracuje w tym zakresie z szerokim gronem interesariuszy:

- mieszkańcami,
- przedsiębiorcami,
- lokalnymi organizacjami pozarządowymi działającymi w gminie,
- instytucjami publicznymi m.in. Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Buczkowicach,
- instytucjami wspierającymi i monitorującymi rynek pracy, m.in. Powiatowym Urzędem Pracy,
- instytucjami wspierającymi rozwój dzieci i młodzieży, Gminnym Ośrodkiem Kultury w Buczkowicach, zespołami szkół, przedszkolami,
- Komisariatem Policji w Szczyrku.

8.3 Mechanizmy włączenia podmiotów w proces rewitalizacji

Gmina Buczkowice opracowała Program Rewitalizacji przy współpracy z szerokim gronem interesariuszy. Wiadomość o opracowaniu tego dokumentu strategicznego oraz informacje edukacyjne, umieszczono na stronie internetowej Urzędu Gminy Buczkowice, w gazecie gminnej, a także przedstawiono na posiedzeniach rad sołeckich i organizacji społecznych. Podczas etapu diagnostycznego zebrano dane od instytucji zajmujących się pomocą społeczną, edukacją, rynkiem pracy, bezpieczeństwem i infrastrukturą publiczną oraz przeprowadzono ankietyzację mieszkańców, przedsiębiorców oraz lokalnych organizacji pozarządowych. Wzór ankiet w załączniku. Ze względu na zebranie i doprecyzowanie informacji o problemach w gminie od jak największej ilości interesariuszy, wykorzystano także dane z udostępnionych ankiet dotyczących innych dokumentów strategicznych Gminy Buczkowice m. in. *Strategii Rozwoju Gminy Buczkowice*, *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Buczkowice* oraz *Planów Odnowy Miejscowości*. Dnia 10 października 2016r. przeprowadzono również indywidualne wywiady z sołtysami sołectw: Buczkowice, Rybarzowice, Godziszka oraz Kalna, przedsiębiorcami i przedstawicielami organizacji społecznych. Celem tych indywidualnych spotkań było jeszcze dokładniejsze określenie negatywnych zjawisk, braków, jak również potrzeb rewitalizacyjnych mieszkańców. Wszystkie przeprowadzone na tym etapie działania, pozwoliły na zapoznanie się z występującymi na obszarze rewitalizacyjnym problemami oraz planowanymi zadaniami.

Zaplanowane zadania do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji są odpowiedzią na potrzeby zgłaszane w ramach prowadzonych konsultacji społecznych.

Efekty diagnozy przeprowadzonej w ramach przygotowania Programu Rewitalizacji, udostępniono do publicznego wglądu na stronie internetowej gminy. Został stworzony projekt uchwały Programu Rewitalizacji. Następnie w okresie 18-25 stycznia 2017 r. przeprowadzono konsultacje społeczne. Ogłoszenie o przeprowadzeniu konsultacji społecznych, zostało umieszczone na stronie internetowej Urzędu Gminy Buczkowice. Zebrane uwagi interesariuszy pozwolą na wprowadzenie ewentualnych poprawek.

Planuje się współpracę z szerokim gronem interesariuszy na etapie wdrażania programu rewitalizacji, w szczególności w przypadku działań związanych z zagospodarowaniem terenów nad potokiem Żylica. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji podczas zorganizowanych konsultacji społecznych, będą mieli możliwość przedstawienia swoich uwag dotyczących projektowanych inwestycji. Dodatkowo włączą się w proces przygotowania niezbędnych dokumentów strategicznych. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji będą współdecydować w sprawach oferty instytucji kultury w poszczególnych sołectwach.

Na etapie monitorowania istotnym elementem będzie ponowne zbieranie informacji od interesariuszy, co pozwoli na określenie efektów podjętych działań rewitalizacyjnych.

Prowadzona będzie stała koordynacja działań, jak również ocena pod względem aktualności i stopnia realizacji Programu, raz na 3 lata. W przypadku stwierdzenia, że Program wymaga zmian, nastąpi jego aktualizacja.

Tabela 35 Instrumenty partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji Gminy Buczkowice

Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji		
Etap tworzenia dokumentu	Etap wdrażania dokumentu	Etap monitoringu/oceny procesu rewitalizacji
<p>Poinformowanie społeczeństwa o przystąpieniu do opracowania Programu Rewitalizacji dla Gminy Buczkowice.</p> <p>Poinformowanie opinii publicznej o planowanej ankietyzacji mieszkańców oraz wystosowanie do mieszkańców Gminy Buczkowice drukiem bezadresowym ankiet.</p> <p>Przeprowadzenie indywidualnych wywiadów z mieszkańcami, sołtysami, oraz przedstawicielami przedsiębiorczości.</p> <p>Indywidualne spotkania z przedstawicielami kultury, oświaty oraz pomocy społecznej w celu określenia problemów i potrzeb mieszkańców.</p> <p>Przeprowadzenie spacerów badawczych wraz z wykonaniem dokumentacji fotograficznej wspierającej diagnozę problemów przestrzenno-infrastrukturalnych.</p> <p>Bieżąca i stała współpraca z Zamawiającym w sferze wypracowania montażu środków finansowych ze źródeł publicznych, prywatnych i społecznych na rzecz realizacji planowanych przedsięwzięć.</p> <p>Konsultacje projektu Programu Rewitalizacji dla Gminy Buczkowice.</p> <p>Ogłoszenie konsultacji społecznych w dniach 18-25 stycznia 2017 r. na stronie internetowej Gminy Buczkowice w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na tablicy ogłoszeń.</p> <p>Konsultacja i wprowadzenie zgłoszonych uwag.</p>	<p>Organizacja spotkań z mieszkańcami oraz innymi grupami interesariuszy w celu dopracowania projektów w poszczególnych obszarach rewitalizacji.</p> <p>Konstrukcja montażu finansowych uzależnionych od zdolności finansowej beneficjentów</p> <p>Bieżące informowanie społeczeństwa o wypracowanych postanowieniach i planach rewitalizacji.</p> <p>Okresowe badanie opinii społeczeństwa lokalnego w celu badania oceny mieszkańców w sferze podejmowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (na przykład w formie anonimowej ankiety zamieszczonej w prasie lokalnej).</p> <p>Organizacja spotkań otwartych dla zainteresowanych grup społecznych w celu informowania o planowanych dalszych działaniach.</p> <p>Bieżące wspieranie i informowanie beneficjentów.</p> <p>Gromadzenie opinii, komentarzy, uwag mieszkańców obszarów rewitalizacji na temat przebiegu procesu rewitalizacji oraz ewentualnych zmian programu rewitalizacji.</p>	<p>Sprawdzenie opinii społeczności lokalnej (np. poprzez ankiety), w celu oceny procesu rewitalizacji.</p> <p>Organizacja spotkań z grupami mieszkańców obszarów objętych działaniami rewitalizacyjnymi.</p> <p>Systematyczne informowanie mieszkańców o podejmowanych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych.</p> <p>Zamieszczanie na stronie Urzędu Gminy Buczkowice w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na tablicy ogłoszeń raportów z realizacji Programu Rewitalizacji Gminy Buczkowice.</p>

Źródło: opracowanie własne

8.4 Monitoring i ocena skuteczności działań

Sprawne zarządzanie i wdrażanie Programu Rewitalizacji wymaga uruchomienia systemu monitoringu, który pozwoli na weryfikację skuteczności prowadzonych działań. System powinien zapewnić:

- dane ilościowe i jakościowe odnośnie sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej; dane wskazywać będą na zmiany zachodzące w obszarze rewitalizacji,
- monitoring realizacji projektów objętych Programem Rewitalizacji.

Priorytetową kwestią jest zaprojektowanie systemu monitoringu w sposób pozwalający na identyfikację barier realizacji Programu Rewitalizacji. Szczególną uwagę należy zwrócić na bariery wynikające z przyzwyczajzeń, przekonań i mentalności społeczności lokalnej.

Biorąc pod uwagę powyższe, komórka organizacyjna odpowiedzialna na zarządzanie PR, przygotowuje raz na 3 lata raport z wdrażania Programu zawierający informację na temat postępu w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz analizę ich oddziaływania na mieszkańców obszaru rewitalizacji. W raporcie znajdzie się także odniesienie do zidentyfikowanych barier realizacji PR.

Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych będzie dokonywana systematycznie, po zakończeniu prac dotyczących danego przedsięwzięcia i po rozpoczęciu funkcjonowania danego obiektu/instytucji. Przeprowadzenie oceny nastąpi w oparciu o kluczowe wskaźniki, które związane są ze spodziewanymi efektami przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wartość referencyjną wskaźników ustala się na ostatni rok wdrażania PR, jednak pożądane jest wcześniejsze osiągnięcie zakładanych rezultatów. Zestaw wskaźników zaprezentowano poniżej.

Tabela 36 Wskaźniki monitoringu

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Jednostka	Wartość bazowa		Wartość referencyjna		Źródło danych do weryfikacji wartości referencyjnej
			rok	wartość	rok	wartość	
1.	Powierzchnia obszarów/siedlisk, dla których zatrzymano proces utraty bioróżnorodności biologicznej lub odtworzono i wzbogacono zasoby przyrody	ha	2015	0	2023	11,2 ha	Końcowy protokół odbioru robót
2.	Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony (ha)	ha	2015	0	2023	11,2 ha	Końcowy protokół odbioru robót
3.	Liczba wspartych form ochrony przyrody	szt.	2015	0	2023	2 szt	Końcowy protokół odbioru robót
4.	Łączna powierzchnia zrekultywowanych gruntów	ha	2015	0	2023	8,79 ha	Końcowy protokół odbioru robót
5.	Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej objętych wsparciem	szt.	2015	0	2023	2	Notatka sporządzona z przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych
6.	Długość wybudowanej sieci wodociągowej	km	2015	0	2023	30	Końcowy protokół odbioru robót
7.	Liczba wykonanych przyłączy wodociągowych do budynków	szt.	2015	0	2023	160	Końcowy protokół odbioru robót oraz wykaz budynków podłączonych do sieci wodociągowej
8.	Liczba dodatkowych użytkowników korzystających z sieci wodociągowej	osoby	2015	0	2023	561 (na podstawie przeciętnej lp. osób na jedno mieszkanie)	Wykaz budynków podłączonych do sieci wodociągowej
9.	Ilość zdemontowanych kotłów węglowych	szt.	2015	0	2023	200	Protokół demontażu kotłów węglowych, raport z realizacji PONE
10.	Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej - budynki użyteczności publicznej	GJ/rok	2015	0	2023	248,148 (wartość z PGN)	Audyt energetyczny, końcowy protokół odbioru robót, protokół demontażu kotłów
11.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej	szt.	2015	0	2023	2	Końcowy protokół odbioru robót
12.	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	szt.	2015	0	2023	4	Końcowy protokół odbioru robót
13.	Liczba zmodernizowanych obiektów pełniących funkcje kulturalne	szt.	2015	0	2023	1	Końcowy protokół odbioru robót
14.	Długość rozbudowanej drogi	km	2015	0	2023	1 (dot. ul. Bielskiej w Rybarzowicach)	Końcowy protokół odbioru robót
15.	Długość wyremontowanej drogi	km	2015	0	2023	5 km	Końcowy protokół odbioru robót

16.	Liczba nowych miejsc postojowych	szt.	2015	0	2023	10	Końcowy protokół odbioru robót
17.	Liczba nowych obiektów małej architektury	szt.	2015	0	2023	4	Końcowy protokół odbioru robót
18.	Liczba placówek i szkół wyposażonych w sprzęt TIK (technologia informacyjno – komunikacyjna)	szt.	2015	0	2023	1	Końcowy protokół odbioru robót
19.	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w projekcie	osoby	2015	0	2023	64	Dzienniki obecności wraz z listami obecności na zajęciach zorganizowanych w ramach projektu
20.	Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po zakończeniu projektu	osoby	2015	0	2023	64	Testy sprawdzające na początku i na zakończenie każdej edycji zajęć zorganizowanych w ramach projektu
21.	Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	km	2015	0	2023	4	Końcowy protokół odbioru robót
22.	Liczba wykonanych przyłączy kanalizacji sanitarnej do budynków	szt.	2015	0	2023	100	Końcowy protokół odbioru robót, wykaz budynków podłączonych do kanalizacji sanitarnej
23.	Liczba dodatkowych osób korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej	osoby	2015	0	2023	360	Wykaz budynków podłączonych do kanalizacji sanitarnej
24.	Liczba osób korzystających z warsztatów	osoby	2015	0	2023	30	Lista obecności
25.	Liczba nowych zajęć dodatkowych	szt.	2015	0	2023	3	Lista zajęć
26.	Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest	Mg	2015	0	2023	120	Karta przekazania odpadu
27.	Liczba seniorów korzystających z ośrodka dziennego pobytu	osoby	2015	0	2023	15	Lista obecności seniorów na zajęciach organizowanych przez ośrodek dziennego pobytu
28.	Liczba wyposażonych obiektów przystosowanych do dziennego pobytu seniorów	szt.	2015	0	2023	1	Końcowy protokół odbioru robót
29.	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z warsztatów terapii zajęciowej	osoby	2015	0	2023	15-20	Lista obecności osób niepełnosprawnych na warsztatach terapii zajęciowej
30.	Liczba dzieci korzystających z badań lekarskich i uczęszczających na zajęcia rehabilitacyjne	osoby	2015	0	2023	791 (dane statystyczne BDL GUS)	Lista udzielonych świadczeń opracowana na podstawie statystyk GOPS
31.	Liczba uczestników warsztatów Eko-Deko	szt.	2015	0	2023	20-25	Lista obecności na warsztatach
32.	Liczba uczestników zwiedzających zabytkowy Młyn w Rybarzowicach	szt.	2015	0	2023	100	Książka odwiedzin
33.	Liczba zorganizowanych spotkań w zakresie programu współpracy międzypokoleniowej	szt.	2015	0	2023	3	Lista zajęć, dzienniki zajęć

34.	Liczba uczestników spotkań w zakresie programu współpracy międzypokoleniowej	osoby	2015	0	2023	25	Lista obecności
35.	Liczba osób uczestniczących w spektaklach, przeglądach, konkursach w zakresie przeciwdziałania narkomanii	osoby	2015	0	2023	50	Lista obecności
36.	Liczba uczestników wyjazdów w zakresie przeciwdziałania narkomanii	osoby	2015	0	2023	20	Lista obecności
37.	Liczba uczestników imprez promujących zdrowy styl życia	osoby	2015	0	2023	50	Lista obecności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Buczkowice

Dokumenty służące monitoringowi i ewaluacji Programu Rewitalizacji opracowane zostaną przez pracowników Urzędu Gminy odpowiedzialnych za realizację Programu.

Działania rewitalizacyjne realizowane będą w latach 2017-2023. Większość działań zlokalizowanych jest w obszarze rewitalizacji, niektóre wykraczają poza obszar i realizowane będą na terenie całej gminy. W wyniku wykonania działań zaplanowanych w niniejszym Programie Rewitalizacji dla Gminy Buczkowice poprawi się jakość przestrzeni publicznej, głównie dotyczy to brzegów potoku Żylica, zwiększy się powierzchnia siedlisk, gdzie odtworzono i wzbogacono zasoby przyrodnicze. W wyniku zadania powstanie ścieżka dydaktyczna, która na bieżąco będzie wymagała utrzymywania, co stworzy dodatkowe miejsca pracy.

W wyniku rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej zwiększy się zadowolenie mieszkańców, poprawi się komfort życia i poprawi się stan zdrowia mieszkańców. Dla zachowania trwałości projektu niezbędne będą prace konserwacyjne i utrzymaniowe, co będzie się wiązało z tworzeniem nowych miejsc pracy. W wyniku poprawy infrastruktury drogowej (ulica Bielska w Rybarzowicach) zwiększy się dostępność komunikacyjna gminy, poprawi się komfort jazdy i zwiększy się szybkość poruszania się po terenie gminy, zwiększy się także bezpieczeństwo mieszkańców, pieszych i kierujących pojazdami. Dzięki modernizacji budynków takich jak Przedszkole w Rybarzowicach, Dom Ludowy w Rybarzowicach czy Stary Młyn w Rybarzowicach zwiększy się atrakcyjność gminy, zwiększy się rozpoznawalność gminy jako posiadającej ciekawe zabytki. W wyniku termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej zmniejszy się ilość spalanych paliw na cele grzewcze, co przyczyni się do zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza w wyniku powstawania niskiej emisji. Dzięki realizacji programu wymiany źródeł ciepła w budynkach mieszkańców zmniejszy się ilość budynków opalanych niskiej jakości paliwami, co powoduje niską emisję. W ramach programów edukacyjnych prowadzone będą zajęcia dla dzieci, młodzieży, osób niepełnosprawnych, osób dorosłych oraz starszych. W wyniku tych działań zagospodarowany zostanie czas zarówno dzieciom w czasie roku szkolnego oraz ferii w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii w gminie. Działania te zmniejszą powstawanie patologii, przyczynią się do większego zainteresowania matematyką i przyrodą oraz kierunkami artystycznymi, co jest związane z poprawą wyników w nauce. Działania dla osób niepełnosprawnych przyczynią się do stworzenia nowych i rozwijania istniejących zainteresowań dzieci z dysfunkcjami. Prowadzenie działań tego rodzaju przyczyni się do zajęcia czasu młodym ludziom, którzy często z braku pracy i innych zajęć popadają w alkoholizm, narkomanię i inne patologie. Stworzenie i rozwijanie oferty zajęć profilaktycznych i edukacyjnych dla mieszkańców Gminy Buczkowice przyczyni się do zmniejszenia ilości rodzin patologicznych. Stworzenie miejsca opieki dla osób starszych przyczyni się do stworzenia nowych miejsc pracy, a także organizacji zajęć dla osób starszych i nierzadko chorych, którym brakują zajęcia i opieki.

Reasumując, wdrożenie i realizacja Programu Rewitalizacji dla Gminy Buczkowice przyczyni się do poprawy atrakcyjności, funkcjonalności i bezpieczeństwa na obszarze Gminy Buczkowice, czyniąc ją przyjazną dla mieszkańców od małych dzieci do najstarszych mieszkańców, z ciekawą ofertą inwestycyjną, możliwością podjęcia pracy, ale także aktywnego wypoczynku i rekreacji.

8.5 System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu Programu

Ciągły proces monitoringu oraz systematyczna ewaluacja prowadzonych działań daje możliwość wskazania zmian zachodzących w obszarze rewitalizowanym oraz całym obszarze zdegradowanym. Zaplanowany system wdrażania pozwala z kolei na efektywny przepływ informacji oraz rekomendowanie zmian Programu Rewitalizacji. Dzięki kompleksowości systemu możliwa będzie modyfikacja i uzupełnienie prowadzonych

działań oraz korygowanie kierunków interwencji. Podstawą do wprowadzania modyfikacji będzie 3 letni raport z wdrażania PR.

9 Załączniki

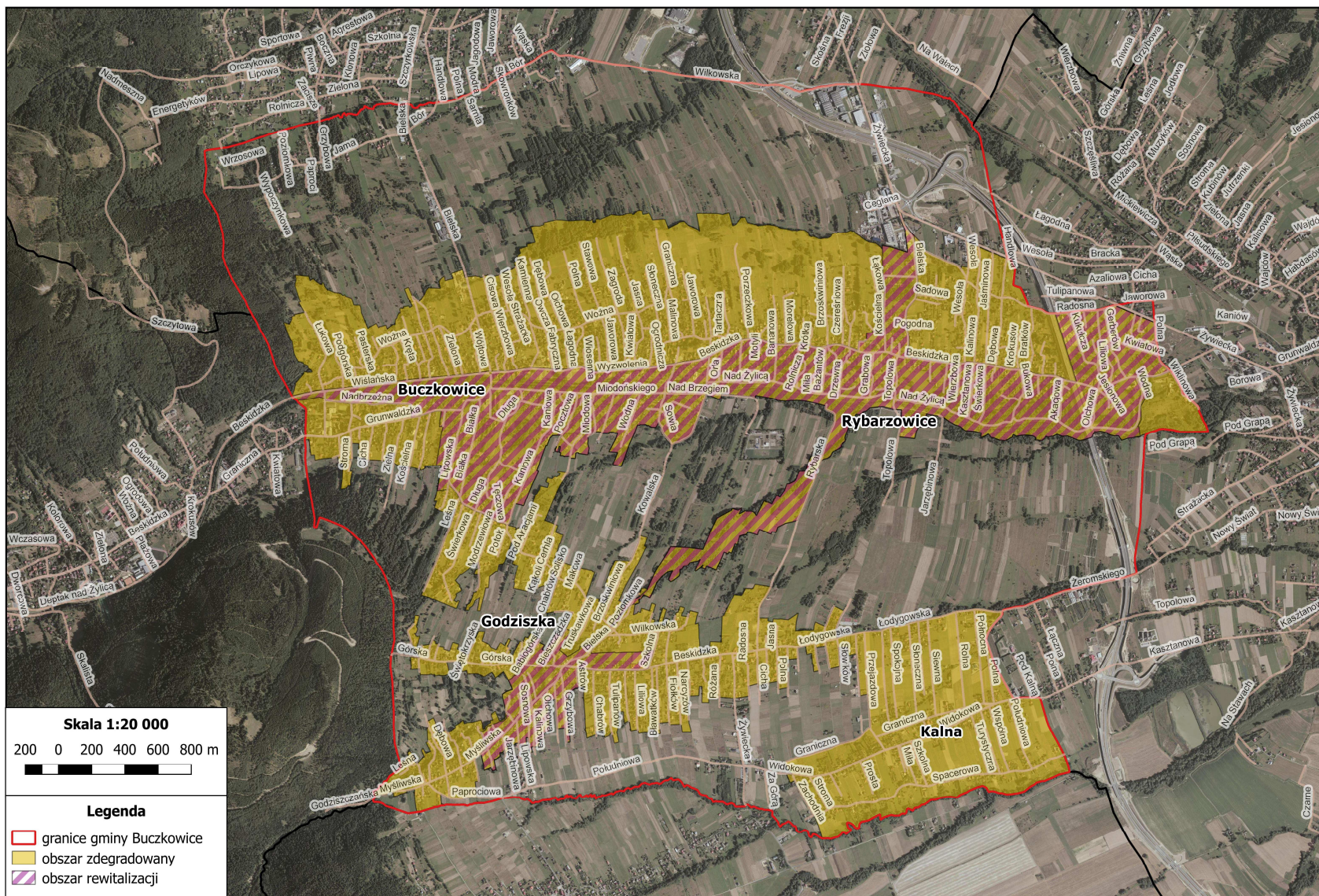

Mapy:

- obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Gminie Buczkowice,
- obszar zdegradowany w Gminie Buczkowice,
- obszar rewitalizacji w Gminie Buczkowice.

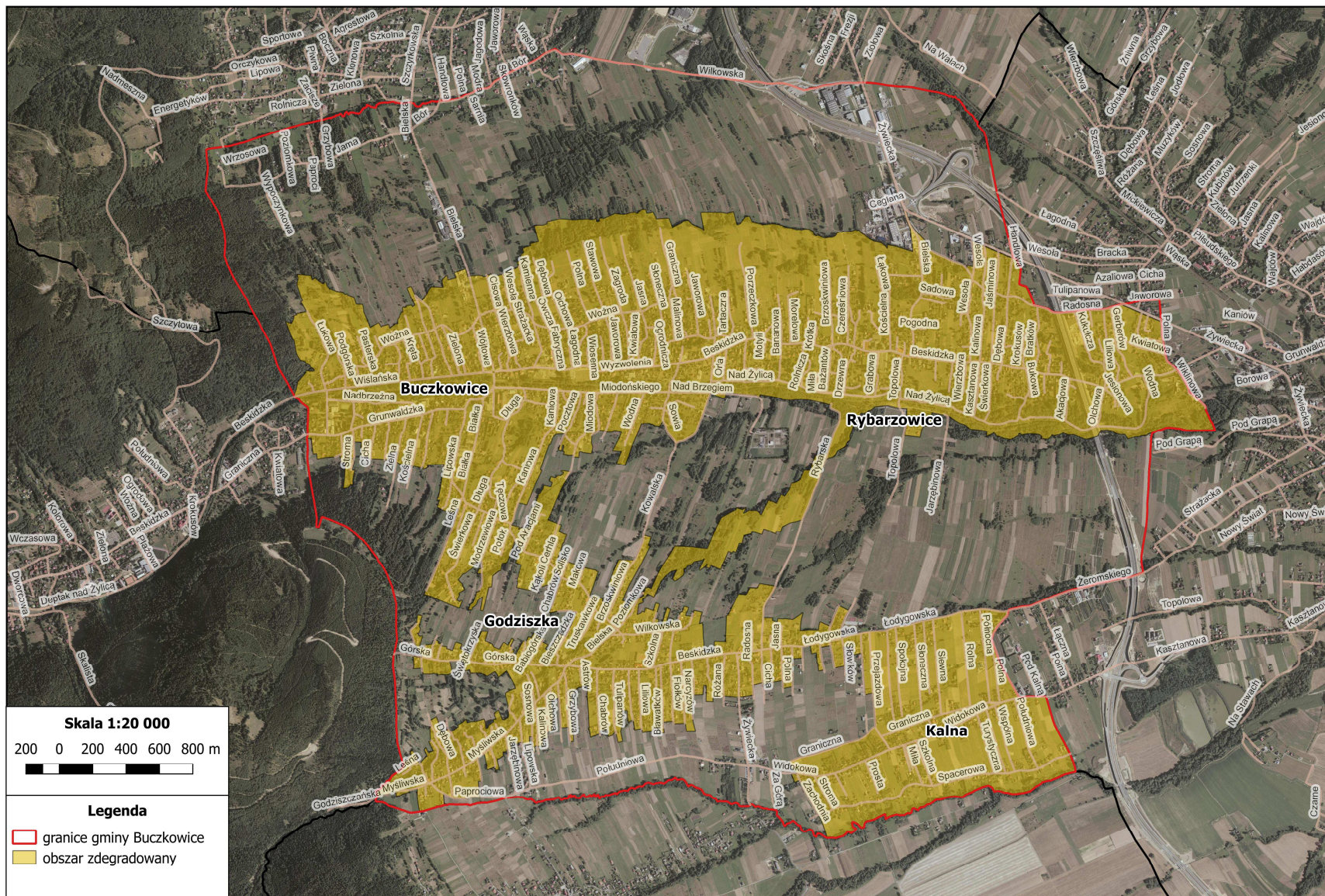

OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI W GMINIE BUCZKOWICE

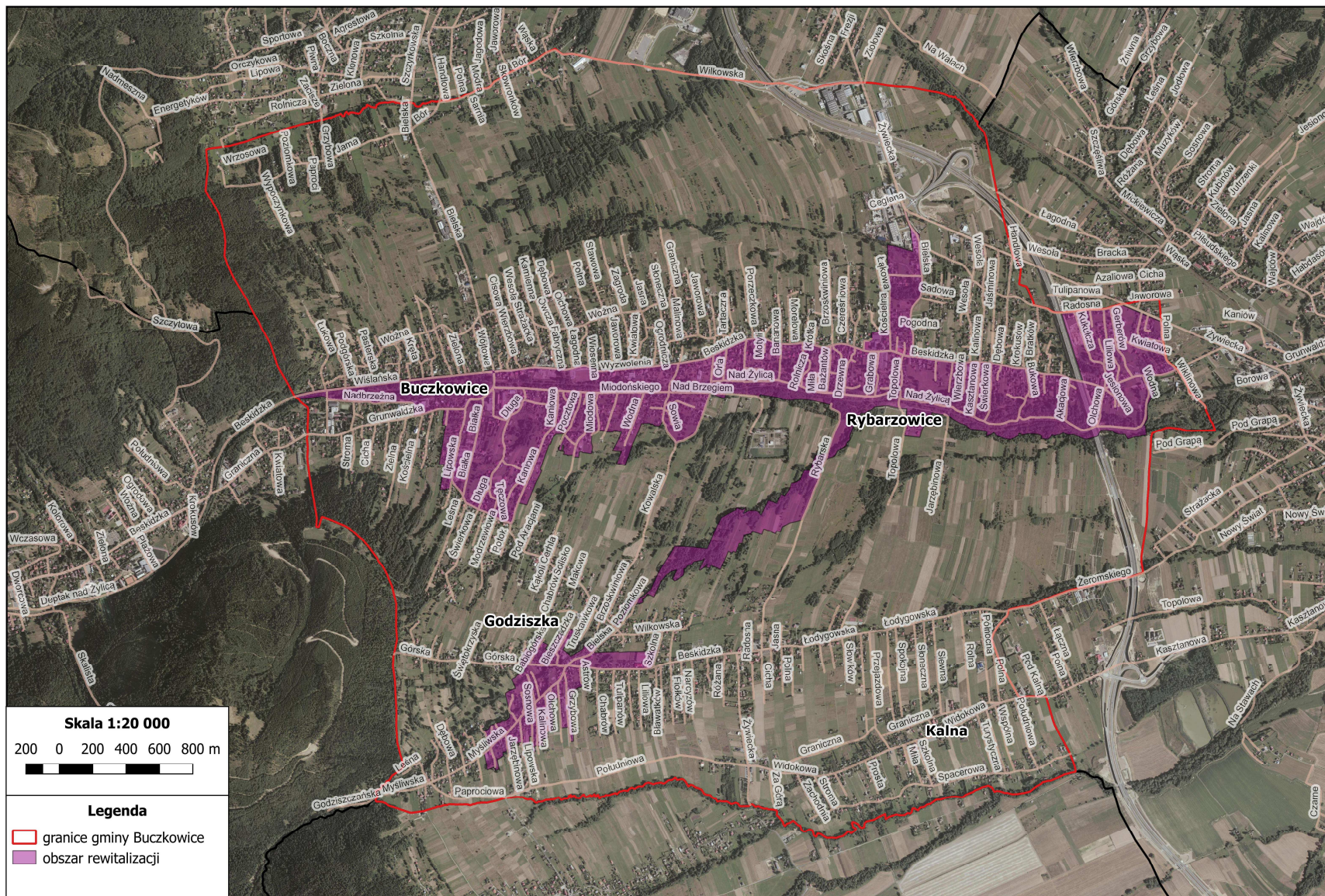

OBSZAR ZDEGRADOWANY W GMINIE BUCZKOWICE

OBSZAR REWITALIZACJI W GMINIE BUCZKOWICE

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 1 CELE STRATEGII ROZWOJU GMINY BUCZKOWICE NA LATA 2015-2030	7
RYSUNEK 2 WZÓR ANKIETY PRZEPROWADZONEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I SOŁTYSÓW	11
RYSUNEK 3 LOKALIZACJA GMINY BUCZKOWICE NA TLE POWIATU BIELSKIEGO I WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO	13
RYSUNEK 4 POŁOŻENIE SOŁECTW GMINY BUCZKOWICE	14
RYSUNEK 5 MAPA GMINY BUCZKOWICE Z UWZGLĘDNIENIEM PARKU KRAJOBRAZOWEGO BESKIDU ŚLĄSKIEGO ORAZ POMNIKÓW PRZYRODY	16
RYSUNEK 6 KORYTARZE EKOLOGICZNE NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE	17
RYSUNEK 7 PRZEBIEG POTOKU ŻYLICA PRZECINAJĄCEGO SOŁECTWO BUCZKOWICE I RYBARZOWICE.....	18
RYSUNEK 8 DOM LUDOWY W RYBARZOWICACH	21
RYSUNEK 9 ZABYTKOWY MŁYN W RYBARZOWICACH	22
RYSUNEK 10 KRZYŻ MĘKI PAŃSKIEJ W RYBARZOWICACH.....	23
RYSUNEK 11 PLAC ZABAW W BUCZKOWICACH NA BRZEGU ŻYLICY	24
RYSUNEK 12 TERENY WZDŁUŻ ŻYLICY	25
RYSUNEK 13 ŚCIEŻKA ROWEROWA WZDŁUŻ ŻYLICY(W STRONĘ SZCZYRKU)	26
RYSUNEK 14 ŚCIEŻKA ROWEROWA WZDŁUŻ ŻYLICY(W STRONĘ RYBARZOWIC).....	26
RYSUNEK 15 TERENY WZDŁUŻ ŻYLICY.....	27
RYSUNEK 16 TERENY DZIKICH WYSYPISK WZDŁUŻ ŻYLICY	28
RYSUNEK 17 LUDNOŚĆ GMINY BUCZKOWICE W LATACH 2005-2015	28
RYSUNEK 18 ILOŚĆ OSÓB BEZROBOTNYCH NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE W LATACH 2009-2015	30
RYSUNEK 19 STOPA BEZROBOCIA W SOŁECTWACH GMINY BUCZKOWICE	31
RYSUNEK 20 PROCENTOWA ILOŚĆ MIESZKAŃCÓW KORZYSTAJĄCYCH Z JAKIEJKOLWIEK POMOCY SPOŁECZNEJ W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY BUCZKOWICE	34
RYSUNEK 21 ILOŚĆ INTERWENCJI POLICYJNYCH, PRZESTĘPSTW, WYKROCZEŃ ORAZ ZDARZEŃ DROGOWYCH NA TERENIE SOŁECTW W 2015 ROKU.	36
RYSUNEK 22 MIEJSCA SPOTKAŃ WZDŁUŻ ŻYLICY	37
RYSUNEK 23 WYNIKI SPRAWDZIANU SZÓSTOKLASISTY NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTW W 2016 ROKU..	38
RYSUNEK 24 WYNIKI EGZAMINU GIMNAZJALNEGO NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTW W 2016 ROKU	39
RYSUNEK 25 PROBLEMY GMINY BUCZKOWICE Z PODZIAŁEM NA SOŁECTWA	41
RYSUNEK 26 ZANIEDBANY BUDYNEK POKRYTY POWŁOKAMI AZBESTOWYMI PRZY ULICY WYZWOLENIA W BUCZKOWICACH	49
RYSUNEK 27 OBSZARY POKRYTE ZWARTĄ ZABUDOWĄ NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE.....	52
RYSUNEK 28 MIESZKAŃCY KORZYSTAJĄCY Z POMOCY GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W BUCZKOWICACH – NAJWIĘCEJ Z TERENU SOŁECTWA BUCZKOWICE.....	67
RYSUNEK 29 ILOŚĆ INTERWENCJE POLICJI – NAJWIĘCEJ NA TERENIE SOŁECTWA BUCZKOWICE ORAZ ILOŚĆ PRZESTĘPSTW – NAJWIĘCEJ NA TERENIE SOŁECTW BUCZKOWICE I RYBARZOWICE	67
RYSUNEK 30 PRZEDSZKOLE W RYBARZOWICACH.....	70
RYSUNEK 31 PRZEDSZKOLE W BUCZKOWICACH.....	71
RYSUNEK 32 DOM LUDOWY W RYBARZOWICACH (PO PRAWEJ STRONIE JEST WEJŚCIE DO FILII OŚRODKA ZDROWIA W BUCZKOWICACH).....	71
RYSUNEK 33 ULICA BIELSKA W BUCZKOWICACH.....	72

SPIS TABEL

TABELA 1 POWIERZCHNIA SOŁECTW GMINY BUCZKOWICE	14
TABELA 2 STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW W GMINIE.....	15
TABELA 3 POMNIK PRZYRODY OŻYWIONEJ NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE.....	16
TABELA 4 ZAJĘCIA ORGANIZOWANE PRZEZ GMINY OŚRODEK KULTURY NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE	19
TABELA 5 LUDNOŚĆ GMINY ORAZ GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA W SOŁECTWACH GMINY BUCZKOWICE (STAN NA 30 VI 2016R.).....	29
TABELA 6 LUDNOŚĆ GMINY BUCZKOWICE W LATACH 2010-2016 (WEDŁUG FAKTYCZNEGO MIEJSCA ZAMIESZKANIA – STAN NA 30VI 2016R.)	29
TABELA 7 SALDO MIGRACJI ORAZ PRZYROST NATURALNY NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE W LATACH 2010- 2016(STAN NA 30 VI 2016R.).....	29
TABELA 8 EKONOMICZNE GRUPY WIEKOWE MIESZKAŃCÓW GMINY BUCZKOWICE W LATACH 2010-2015 (STAN NA 31 XII 2015R.)	30
TABELA 9 ILOŚĆ OSÓB BEZROBOTNYCH POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCI GMINY BUCZKOWICE (STAN NA DZIEŃ 31 XII 2015 ROKU)	31
TABELA 10 STOPA BEZROBOCIA NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE W 2016 ROKU	31

TABELA 11 OSOBY KORZYSTAJĄCE ZE ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE W LATACH 2011-2015	32
TABELA 12 OSOBY POSIADAJĄCE PROBLEMY RODZINNE NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE W LATACH 2011-2015	34
TABELA 13 ILOŚĆ INTERWENCJI POLICYJNYCH, PRZESTĘPSTW, WYKROCZEŃ ORAZ ZDARZEŃ DROGOWYCH NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE W LATACH 2011-2015.....	35
TABELA 14 WYNIKI SPRAWDZIANU SZÓSTOKLASISTY W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE W LATACH 2014-2016	38
TABELA 15 WYNIKI EGZAMINU GIMNAZJALNEGO W GIMNAZJACH NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE W LATACH 2014-2016	39
TABELA 16 DZIECI ZAMIESZKUJĄCE TEREN GMINY BUCZKOWICE KORZYSTAJĄCE Z USŁUG POWIATOWEJ PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ W CZECHOWICACH-DZIEDZICACH W LATACH 2011-2015	40
TABELA 17 PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W SYSTEMIE REGON NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE	43
TABELA 18 PODMIOTY WG SEKCJI I DZIAŁÓW PKD 2007 NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTW GMINY BUCZKOWICE (WEDŁUG DANYCH NA KONIEC 2015 ROKU).....	43
TABELA 19 ILOŚĆ ZBIERANYCH ZMIESZANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH.....	46
TABELA 20 KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA GMINY BUCZKOWICE	51
TABELA 21 UDZIAŁ FORM TERENU W GMINIE BUCZKOWICE – STAN Z 2015 R.	53
TABELA 22 DROGI POWIATOWE NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE	54
TABELA 23 ILOŚĆ PRODUKOWANYCH I OCZYSZCZONYCH ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH I PRZEMYSŁOWYCH	55
TABELA 24 CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄGOWEJ NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE	56
TABELA 25 PODSTAWOWE DANE FUNKCJONALNE I BUDOWLANE OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE	57
TABELA 26 PODSTAWOWE DANE FUNKCJONALNE I BUDOWLANE BUDYNKÓW MIESZKALNYCH KOMUNALNYCH NA TERENIE GMINY BUCZKOWICE.....	58
TABELA 27 CHARAKTERYSTYKA NEGATYWNYCH ZJAWISK WYSTĘPUJĄCYCH NA OBSZARZE GMINY BUCZKOWICE	61
TABELA 28 CELE REWITALIZACJI ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ	72
TABELA 29 PROJEKTY REWITALIZACYJNE W RAMACH PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY BUCZKOWICE	75
TABELA 30 KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA PROJEKTÓW REALIZOWANYCH PRZEZ GMINĘ BUCZKOWICE	91
TABELA 31 INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH.....	94
TABELA 32 PRIORYTETY INWESTYCYJNE BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ W RAMACH REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO	99
TABELA 33 PRIORYTETY INWESTYCYJNE BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE Z REWITALIZACJĄ W RAMACH KRAJOWYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH	103
TABELA 34 KOMPETENCJE KOMÓREK ORGANIZACYJNYCH URZĘDU GMINY BUCZKOWICE ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI.....	104
TABELA 35 INSTRUMENTY PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ W PROCESIE REWITALIZACJI GMINY BUCZKOWICE	106
TABELA 36 WSKAŹNIKI MONITORINGU	107